

MATICA

Dvadeseta
obljetnica
OLUJE

Sretan vam Dan pobjede!

ISSN 1330-2140

9 771330 214009

MATICA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXV
Broj / No. 7/2015

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Marin Knezović

Rukovoditeljica Odjela nakladništva /
Head of Publishing Department
Vesna Kukavica

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print
Znanje, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:

Proslava pobjede na kninskoj tvrđavi,
6. kolovoza 1995.
(foto: Alem Hadžiegrić)

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

Web stranice
HMI čitaju se diljem
svijeta, dostupne su na tri
jezika (hrvatski, engleski,
španjolski) i bilježe stalan
porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

**Oglašavajte na web portalu
Hrvatske matice iseljenika!**

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matiss.hr

4 Proslava dana državnosti	16 Obljetnica biskupa Ivana Antunovića	24 Znanstvenica Iva Tolić osvojila vrijednu stipendiju
7 Maribor: Simpozij o Teznom 1945.	19 Sesvete: Skup raseljenih Kotorvarošana	27 O novoj knjizi dr. Željke Lovrenčić
8 Nagrade Vladimir Nazor	20 Vukovar: Muzej vučedolske kulture	30 Obljetnica glazbene suradnje Radovana i Šite Ćorića
12 Najljepša Hrvatica u narodnoj nošnji	23 Zaštićena betinska gajeta	32 Obljetnica oslobodilačke akcije 'Oluja'
15 Pittsburgh: Spomen-ploča za hrvatsku crkvu		36 Skup hrvatskih folklorasa u Los Angelesu
		40 Poratne žrtve dječjeg logora Petriček
		45 Razgovor s Ivanom Šarićem iz Uskoplja
		48 Pula: Izložba Alanne Marohnic iz Kanade
		50 Fotografije: Simboli Nina
		59 Matičin vremeplov
		64 Svjetsko nogometno prvenstvo Hrvata iz dijaspor

KOLUMNNE

11
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica) | 39
(S)kretanja
(Šimun Šito Ćorić) | 42
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac) | 52
Naši gradovi
(Zvonko Ranogajec) | 56
Apostolsko djelovanje hrvatskih sestara u inozemstvu
(Jozo Župić) | 58
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić) |
|--|--|--|---|---|---|

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiz.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države / other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države / other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Naglasci iz prve poslanice predsjednice Grabar Kitarović

"Istina je da su velika postignuća iza nas i na njih trebamo biti ponosni, ali naši građani, čemu svjedočim svakodnevno, žele napokon i u svakom pogledu osjetiti blagodati života u Europskoj uniji", ocijenila je predsjednica Grabar Kitarović

Predsjednica Grabar Kitarović pozdravlja uzvanike na prijemu na Pantovčaku

Uz to, ocijenila je predsjednica Grabar Kitarović, "istina je da su velika postignuća iza nas i na njih trebamo biti ponosni, ali naši građani, čemu svjedočim svakodnevno, žele napokon i u svakom pogledu osjetiti blagodati života u Europskoj uniji". "Na putu k boljem životu u Europskoj uniji predstoje nam ipak ozbiljni izazovi. Jedan je od ključnih izazova zabrinjavajuće demografsko stanje. U proteklih petnaestak godina izgubili smo deset puta više ljudi nego u Domovinskom ratu. Postajemo sve starije društvo. Deseci tisuća mladih i obrazovanih

Tekst: Vesna Kukavica Foto: Hina

Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović uputila je u povodu Dana državnosti, 25. lipnja 2015., poslanicu u kojoj čestita građanima taj značajni blagdan, prisjećajući se slavnih događaja vezanih uz stvaranje hrvatske države. Iz suvremenoga života najsnažnije je odjeknuo predsjedničin poziv mladima da ne napuštaju domovinu, ističući kako se treba posvetiti definiranju ciljeva budućnosti, a ne iscrpljivati se nepotrebnim podjelama u društvu utemeljenim na srazu povijesno osuđenih totalitarnih ideologija i njihovih simbola.

"Hrvatice i Hrvati u domovini i svijetu, hrvatske državljanke i državljani, slaveći Dan državnosti obilježavamo donošenje Deklaracije Hrvatskoga sabora kojom je 25. lipnja 1991. godine proglašena suverena i samostalna Republika Hrvatska", rekla je predsjednica Grabar

Kitarović. "Stoga se u ovom trenutku sa zahvalnošću prisjećamo svih domoljuba koji su tijekom naše duge povijesti ispisivali stranice borbe za slobodu i samostalnost. Posebnu zahvalnost moramo izraziti hrvatskim braniteljima iz Domovinskoga rata koji su na čelu s prvim predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom, u zajedništvu s hrvatskim narodom i svim građanima, najviše zaslužni što danas imamo vlastitu državu", istaknula je Grabar Kitarović.

NATO I EUROPSKA UNIJA

"Put naše domovine u dvadeset i četiri godine ispunjen je dinamikom raznih zbivanja i nizom postignuća. U tom razdoblju ostvarili smo neovisnost naše zemlje i međunarodno priznanje, obranili je od velikosrpske agresije, oslobodili i integrirali okupirana područja, ali i krenuli u obnovu i razvitak. Obilježili smo šest godina članstva u NATO-u, a uskoro ćemo i dvije u Europskoj uniji", dodala je predsjednica.

Predsjednica se rukuje s Josipom Lekom, predsjednikom Hrvatskog sabora

Predsjednica polaže vijenac na grob prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana

Kolinda Grabar Kitarović i Katica Ivanišević

ljudi iseljavaju se iz Hrvatske", istaknula je i pozvala političke elite Vlade i Sabora na dodatni napor pri donošenju dugoročnih poticajnih populacijskih mjera.

NEGATIVNI DEMOGRAFSKI TRENDovi

"Ni gospodarska kriza u konačnici nije rješiva bez istodobnog zaustavljanja negativnih demografskih trendova. Ako smo u povijesti svladali i veće kušnje od današnjih, to je zato jer smo imali ljude. Nijedna država ne može uz konstantan pad broja stanovnika očekivati održivi gospodarski razvitak", ocijenila je predsjednica RH. "Samo tako možemo otvoriti prostor inovacijama i kreativnosti, a prije svega poduzetništvu, koje se može razvijati samo u stabilnom pravnom okviru - koji je neophodan i domaćim i inozemnim ulagačima", smatra predsjednica. Poduzetništvo i samozapošljavanje temeljeno na kreativnim idejama upravo leži na mladim generacijama. "Iseljavanje mladih i obrazovanih ljudi statistički smanjuje stopu nezaposlenosti, ali ne rješava pitanje zaposlenosti", kaže Grabar Kitarović.

Predsjednica se u svečanoj prigodi posebno obratila mladima: "Znam da mnogi od vas razmišljaju o odlasku u inozemstvo, ne samo zbog trenutačne nemogućnosti zaposlenja, nego i zbog osjećaja da nismo dovoljno iskoristili mogućnosti izborne slobode. Mnogi se od vas pitaju: Ima li smisla ostati? Želim vas ohrabriti: Vas vidim kao predvodnike hrvatskog zajedništva. Ostanite! Učinite Hrvatsku boljom, naprednijom i prosperitetnom zemljom." Predsjednica je posebno istaknula da "samo ozbiljan, odgovoran dijalog može nam omogućiti potrebno jedinstvo u donošenju i provedbi strateških smjernica državne politike te izgradnju moderne hrvatske

Svečani prijam na Pantovčaku

Na Dan državnosti 25. lipnja, hrvatska predsjednica Kolinda Grabar Kitarović na Pantovčaku je održala svečani prijam, na kojem je još jednom zahvalila svima koji su ostvarili slobodnu i neovisnu Hrvatsku, podsjetivši kako je Hrvatska prošla težak put opće društvene preobrazbe te ostvarila važne vanjskopolitičke ciljeve. Na svečanom prijemu na Pantovčaku bili su nazočni mnogobrojni političari, diplomati, predstavnici vjerskih zajednica, vojnih vlasti, pravosuđa, zdravstvenih i kulturnih ustanova te mnogobrojni poznati sportaši i umjetnici te ostale javne osobe.

Kao jedan od najvećih izazova predsjednica RH još jednom je navela problem iseljavanja, posebno mladih. Naglasila je da Hrvatska ima odgovornost i prema iseljenim Hrvatima, hrvatskoj manjini u drugim zemljama te prema Hrvatima BiH te ocijenila kako im kao država trebamo pružiti veću institucionalnu potporu te otvoriti mogućnost suradnje i povratka u Hrvatsku onima koji to žele. "Naš zajednički uspjeh, uspjeh naše države i dobrobit svakoga od nas ovisi o našoj radišnosti, kreativnosti, učenju, poštenju, pravednosti, toleranciji i solidarnosti", zaključila je predsjednica Grabar Kitarović čestitajući svim građanima Dan državnosti.

države. Jedna od tih smjernica svakako nam treba biti ambicioznija vanjska politika koja će odlučnije djelovati u okvirima članstva u Europskoj uniji i NATO-u".

RAZVOJ MODERNOG DOMOLJUBLJA

Zaključne riječi predsjedničine poslanice mogu se sažeti u ovoj poruci: "Dragi građanke i građani, pridružite mi se u izgradnji novog zajedništva, u razvoju modernog domoljublja i učvršćivanja nacionalnog identiteta usklađenog s onim europskim kako bismo našoj djeci, rastećenoj utega prošlosti, predali u nasljeđe bolju Hrvatsku." (...) "Pred svima nama velika je odgovornost i dužnost razvijati našu domovinu na načelima otvorenosti prema drugima i prema svijetu u čijem uređenju i upravljanju aktivno sudjelujemo. Pri tome se moramo voditi domoljubljem, temeljenim na znanju i radu, poštovanjem i zaštitom nacional-

Proslavljeni rukometaš Ivano Balić

nih interesa te skrbi prema najugroženijim društvenim skupinama." (...) "Svi srdačno čestitam Dan državnosti Republike Hrvatske!", zaključila je poslanicu predsjednica RH Kolinda Grabar Kitarović. ■

ENG President Kolinda Grabar Kitarović issued a statement on the 25th of June congratulating the Croatian people on the occasion of Statehood Day and recalling the momentous events that saw Croatia regain its independence.

DAVOR PETEK PREUZEAO DUŽNOST PRVOG DOČASNIKA NATO-a

BELGIJA - Prvi dočasnik Oružanih snaga RH, časnički namjesnik Davor Petek, preuzeo je 19. lipnja na svečanosti u sjedištu Vrhovnog zapovjedništva savezničkih snaga u Europi (SHAPE) u Monsu dužnost prvog dočasnika Zapovjedništva za operacije NATO-a, kao prvi neamerikanac na toj dužnosti. "Osjećam se izrazito ponosno, ne zbog sebe, nego najviše zbog OS RH i Hrvatske, jer ipak je velika stvar da jedna od najmlađih i najmanjih članica NATO-a dobije priliku pokazati kvalitetu svojih dočasnika u zapovjedništvu kao što je ovo", rekao je časnički namjesnik Petek.

Uloga prvog dočasnika Savezničkog zapovjedništva za operacije NATO-a (ACO) je savjetovanje vrhovnog zapovjednika Savezničkih snaga u Europi (SACEUR) o razvoju, obuci i osposobljavanju vojnika i dočasnika zemalja članica NATO-a i Partnerstva za mir, mentoriranje vojnika i dočasnika i predstavljanje njihovih potreba vodstvu NATO-a. Zadaće prvog dočasnika ACO-a uključuju i profesionalni razvoj vojnika i dočasnika te standardizaciju savezničkih procedura. Davor Petek rođen je u Slunju, a 1989. godine upisao je srednju vojnu školu na Črnomercu u Zagrebu. Dvije godine kasnije, 1991., pobjegao je iz JNA i kao 16-godišnjak nastavio školovanje u Zagrebu. Iskoristio je mogućnost razmjene učenika i 4. razred srednje škole završio je u Sjedinjenim Državama. U Hrvatsku se vratio 1993. i s 18 godina otišao u 1. gardijsku brigadu Tigrove. U 1. gardijskoj brigadi ostao je do 2003. i onda odlazi u SAD, gdje je završio dočasničku akademiju američke kopnene vojske u Teksasu. (Hina)

NJEMAČKA UKINULA OGRANIČENJA ZA HRVATSKE RADNIKE

NJEMAČKA - Njemačka od 1. srpnja ukida sva ograničenja pristupu njemačkom tržištu rada za hrvatske državljane, a hrvatske tvrtke mogu isto tako bez ograničenja slati svoje radnike na rad u Njemačku, priopćila je njemačka vlada nakon svoje redovite sjednice 17. lipnja. "Njemačka vlada će Europskoj komisiji priopćiti kako Njemačka više neće ograničavati pristup radnoj snazi i uslugama za građane Republike Hrvatske", priopćila je vlada.

U priopćenju se nadalje navodi kako 30. lipnja završava prijelazna faza ograničenog pristupa njemačkom tržištu rada za hrvatske državljane. Njemačka vlada neće iskoristiti mogućnost produljenja ograničenja (3 + 2 godine), dodaje se u priopćenju. I dosad su u prvoj fazi ograničenja za hrvatske državljane postojala mnoga izuzeća. Tako je i dosad u

Njemačkoj bio omogućen pristup tržištu rada za akademski obrazovane građane RH koji su pronašli zaposlenje u svojoj struci. A isto tako je tržište rada od samog ulaska Hrvatske u Europsku uniju 1. srpnja 2013. bilo otvoreno i za znanstvenike te sezonske radnike. Početkom ove godine ograničenja su dodatno ublažena pa je tako bilo omogućeno zapošljavanje i onim radnicima iz Hrvatske sa stručnom spremom za koju su se školovali "najmanje tri godine". Za ove radnike poslodavac je doduše od lokalnoga ureda za zapošljavanje i dalje bio dužan isposlovati radnu dozvolu, ali s obzirom na to da je ukinuta klauzula po kojoj je izdavanje dozvole bilo moguće jedino ako poslodavac nije pronašao adekvatnog radnika iz Njemačke ili ostatka Europske unije, radne dozvole su izdavane bez ograničenja. Ograničenja su jedino postojala za hrvatske tvrtke iz građevinske branše i iz tvrtki koje se bave čišćenjem objekata u Njemačkoj i koje su u Njemačkoj htjele zaposliti radnike iz Hrvatske. Ukidanjem ograničenja od 1. srpnja njemačko tržište rada otvoreno je i za posljednju kategoriju radnika, onih bez stručne naobrazbe. Od tog datuma i hrvatske tvrtke u Njemačkoj mogu neograničeno zapošljavati hrvatske radnike. Ove tvrtke se pri zapošljavanju, kako se izričito navodi, moraju držati njemačkih zakona.

Godine 2014. čak 93.000 hrvatskih državljana u Njemačkoj bilo je zaposleno na radnim mjestima sa socijalnim davanjima u punom opsegu. Njemačka vlada računa da će iz Hrvatske godišnje u Njemačku na rad odlaziti 10.000 ljudi, ali i da bi taj broj mogao varirati ovisno o stanju u Hrvatskoj. "Hrvatska i sama računa s gospodarskim rastom i rastom mogućnosti zapošljavanja. Dosad su hrvatski državljani dolazili na rad u Njemačku i Austriju kako bi izbjegli visoku nezaposlenost u Hrvatskoj", stoji u priopćenju. (Hina)

Osvjetljavanje tragičnog spoja hrvatske i slovenske suvremene povijesti

Na inicijativu počasnoga konzula RH u Sloveniji dr. sc. Šime Ivanjka, Simpozij su organizirali Filozofski fakultet Sveučilišta u Mariboru, Sveučilišna knjižnica Maribor, Muzej narodnog oslobođenja u Mariboru i Hrvatski konzulat u Mariboru

Tekst: **Vesna Kukavica**

U Sveučilišnoj knjižnici u Mariboru održan je 3. lipnja Međunarodni simpozij pod nazivom "Tezenska Dobrava: svibanj - lipanj 1945.", na kojem su se okupili slovenski i hrvatski povjesničari te raspravljali o tragičnim događajima u Mariboru odmah nakon završetka Drugoga svjetskog rata, o kojima svjedoči prikriveno grobište u Tezenskoj Dobravi, koje je otkriveno prilikom gradnje autoceste 1999. godine. Procjenjuje se da je u rovu zakopano oko 15.000 zarobljenika, većinom hrvatske narodnosti.

Na inicijativu počasnoga konzula RH u Sloveniji dr. sc. Šime Ivanjka, Simpozij su organizirali Filozofski fakultet Sveučilišta u Mariboru, Sveučilišna knjižnica Maribor, Muzej narodnog oslobođenja u Mariboru i Hrvatski konzulat u Mariboru. Simpozij je organiziran s ciljem osvjetljavanja spomenutoga tragičnog spoja hrvatske i slovenske suvremene povijesti iz različitih perspektiva. Na Simpoziju je bio prisutan i gradonačel-

Spomenik žrtvama Križnog puta 1945. godine na groblju Dobrava u Teznom

Tezenska Dobrava pokraj Maribora je toponim vezan uz hrvatske i slovenske žrtve bleiburške tragedije. Prema izvješćima jugoslavenskih jedinica 15. i 16. svibnja pokraj Bleiburga predalo se 95.000 vojnika bez civila. Dio zarobljenika pobijen je blizu Dravograda, Maribora i u drugim slovenskim mjestima. O broju poginulih u bleiburškoj tragediji još se i danas daju različite procjene.

nik Maribora dr. sc. Andrej Fištravec, a predstavnik Veleposlanstva RH u Ljubljani bio je opunomoćeni ministar Krešimir Mahečić. Nazočnima se prigodnim govorom obratio rektor Mariborskog sveučilišta prof. dr. sc. Igor Tičar, zaželjajući znanstvenicima plodonosnu raspravu o tragičnim događajima prije sedamdeset godina. Uvodni govor održala je i ravnateljica Sveučilišne knjižnice Maribor dr. sc. Zdenka Petermanec, rekavši da je građa njihove knjižnice i arhiva potpuno otvorena za sva povijesna istraživanja žrtava križnoga puta. Direktorica Muzeja narodnog oslobođenja u Mariboru dr. sc. Aleksandra Berberih Slana istaknula je značaj istraživanja povijesnih okolnosti stradanja svih žrtava na kraju Drugoga svjetskog rata. Izlaganja su održali sljedeći znanstvenici: Matija Ferenc, Martina Grahek Ravančič, Jerca Starič Vodušek te Matijaž Klemenčič koji se iscrpno osvrnuo na odjeke proboja u svibnju 1945. na hrvatsku i slovensku dijasporu u Clevelandu, Ohio. U

drugoj sesiji izlagali su Rozina Švent, Damijan Guštin, Vida Deželak Barić i Šime Ivanjko, čijom je zaslugom ovaj međunarodni simpozij i održan.

Izlaganje znanstvenika na mariborskom Međunarodnom simpoziju pratile su i predstavnice Hrvatske matice iseljenika i to pravna savjetnica Diana Mašala Perković i voditeljica Odjela za nakladništvo Vesna Kukavica.

Međunarodni simpozij s osobitim je zanimanjem pratio i mag. art. Marko Mandir, predsjednik Hrvatskoga kulturnoga društva u Mariboru, zaželjajući da njegov naraštaj rođen osamdesetih ostvari što plodonosniji suživot naroda koji dijele europske vrijednosti u miru kako u Republici Sloveniji tako i Hrvatskoj. ■

ENG The University of Maribor Library played host on the 3rd of June to an international symposium titled *Tezenska Dobrava: May – June 1945* gathering Slovenian and Croatian historians to discuss the tragic events that took place in the environs of Maribor in the immediate aftermath of World War II.

Sudionici Međunarodnog simpozija "Tezenska Dobrava: svibanj - lipanj 1945."

Najcjenjenija nagrada za umjetnička ostvarenja u Lijepoj Našoj

Prema odluci Hrvatskoga sabora "Nagrada Vladimir Nazor" dodjeljuje se kao godišnja nagrada i kao nagrada za životno djelo za najbolja umjetnička ostvarenja na području književnosti, glazbe, filma, likovnih i primijenjenih umjetnosti, kazališne umjetnosti te arhitekture i urbanizma u RH

Dobitnici Nazorove nagrade

Književnik Josip Mlakić

Vladimir Nazor" djeluju, uz predsjednika akademika Milivoja Solara, kao članovi prosudbenog vijeća akademik Krešimir Nemec, akademik Frano Parać, Miroslav Gašparović, Verica Robić-Škarica, Helena Buljan, akademik Luko Paljetak, Miko Šparemblek i Zoran Zidarić.

Tekst: **Vesna Kukavica** Foto: **Hina**

Prema odluci Hrvatskoga sabora "Nagrada Vladimir Nazor" dodjeljuje se kao godišnja nagrada i kao nagrada za životno djelo za najbolja umjetnička ostvarenja na području književnosti, glazbe, filma, likovnih i primijenjenih umjetnosti, kazališne umjetnosti te arhitekture i urbanizma u RH

Ministar kulture Berislav Šipuš uručio je priznanja dobitnicima "Nagrade Vladimir Nazor" za najbolja umjetnička ostvarenja u Republici Hrvatskoj za 2014. godinu na svečanoj dodjeli u muzeju "Mimara" u Zagrebu 19. 6. 2015. Najcjenjenija nagrada za umjetnička ostvarenja u Lijepoj Našoj, "Nagrada Vladimir Nazor", dodijeljena je 56. put na dan smrti toga velikog književnika. Prema odlu-

ci Hrvatskoga sabora "Nagrada Vladimir Nazor" dodjeljuje se kao godišnja nagrada i kao nagrada za životno djelo za najbolja umjetnička ostvarenja na području književnosti, glazbe, filma, likovnih i primijenjenih umjetnosti, kazališne umjetnosti te arhitekture i urbanizma u Republici Hrvatskoj. U Odboru "Nagrade

NAGRAĐENO 16 UMJETNIKA

Nagradu je ove godine primilo ukupno šesnaest umjetnika i to šest u kategorijama nagrade za životno djelo dok je desetero umjetnika nagrađeno za godišnja ostvarenja. Nagradu za životno djelo,

Najnagrađivaniji suvremeni hrvatski pisac iz Bosne

Hrvatski književnik Josip Mlakić (Bugojno, 1964.) jedan je od najnagrađivanijih suvremenih pisaca iz BiH. U Uskoplju živi i radi kao diplomirani inženjer strojarstva i uspješno se bavi literaturom te piše filmske scenarije. Pozornost čitatelja i kritike privukao je ratnim romanima *Kad magle stanu* (2000.) i *Živi i mrtvi* (2002.). Dirljivo prikazuje atmosferu ratnoga kaosa i apsurdna devedesetih u BiH te poratno razdoblje. Najpoznatiji su mu romani: *Čuvari mostova* (2004.); *Psi i klaunovi* (2006.); *Tragom zmijske košuljice* (2007.); *Ljudi koji su sadili drveće* (2010.); *Planet Friedman* (2012.); *Svježe obojeno* (2014.) i *Božji gnjev* (2015.). Objavio je i više pripovjednih zbirki. Filmovi snimljeni prema njegovim scenarijima također su više puta nagrađivani.

koja se dodjeljuje istaknutim umjetnicima koji su svojim stvaralaštvom obilježili vrijeme, a ostvarenja im ostaju trajno dobro Hrvatske, dobili su Zvonimir Majdak, Prerad Detiček, Jagoda Buić Wuttke, Ivo Štivičić, Marija Kohn i Ivan Crković. Godišnju nagradu za najbolja umjetnička ostvarenja koja su bila objavljena, izložena, prikazana ili oblikovana tijekom protekle godine dobili su Josip Mlakić, Martina Gojčeta Silić, Marko Tadić, Emir Hadžihafizbegović, Jelena Miholjević i grupa arhitekata Emil Špirić, Vedran Pedišić, Juan Jose, Nunez Andrade te Erick Velasco Farreri. U ime svih nagrađenih zahvalio je prigodnim riječima pisac Zvonimir Majdak. Prosudbeno vijeće Nagrade uobičajeno vrednuje umjetnička postignuća Hrvata izvan Republike Hrvatske među kojima su ove godine najistaknutiji kostimografinja i dizajnerica Jagoda Buić te književnik Josip Mlakić.

KNJIŽEVNIK ZVONIMIR MAJDAK

Za životno djelo "Nagradu Vladimir Nazor" književnik Zvonimir Majdak (1938.), istaknuto je u obrazloženju Prosudbenog vijeća, osvaja kao "autor velikoga broja žanrovskih romana i parodija što su ga svrstale među najpopularnije prozaике", a godišnju nagradu za roman "Svježe obojeno" ministar je uručio književniku Josipu Mlakiću (1964.).

Nagrada za životno djelo na području glazbe na svečanosti u muzeju "Mimara" uručena je glazbeniku Preradu Detičeku (1931.) koji je, kako ističe Prosudbeno vijeće, svojom djelatnošću ostvario jedinstven, neponovljiv i golem prilog hrvatskoj glazbenoj kulturi uopće. Godišnja "Nagrada Vladimir Nazor" za glazbu uručena je mezzosopranistici Martini Gojčeti Silić (1972.) za vokalni recital "Nade i spomeni, hommage à Zinka Kunc".

Zahvala Zvonimira Majdaka u ime svih nagrađenih

Ministar Šipuš uručio je nagradu za životno djelo iz područja likovne i primijenjene umjetnosti kostimografinji i dizajnerici Jagodi Buić Wuttke (1930.), koja je u svom stvaralaštvu razvila samosvojan i jedinstven izraz. Godišnja "Nagrada Vladimir Nazor" uručena je slikaru Marku Tadiću (1979.) za izložbu "Pogled u čudu" u galeriji Galženici. Njegov rad, kako je istaknuto u obrazloženju, prepoznat je kao izraz sklonosti narativnim prosedeima, koji svoje podrijetlo imaju u književnosti i filmu.

DRAMATURG IVO ŠTIVIČIĆ

Za životno djelo u filmskoj umjetnosti "Nagrada Vladimir Nazor" uručena je dramaturgu Ivi Štivičiću (1936.) koji je, ističe prosudbeno vijeće, majstor televizijskih i filmskih pisanih formi. Ministar je godišnju nagradu za ulogu u filmu "Takva su pravila" uručio glumcu Emiru Hadžihafizbegoviću (1961.).

Kostimografinja i dizajnerica Jagoda Buić Wuttke

Splićanka Jagoda Buić Wuttke, s naizmjeničnom dubrovačkom i pariškom adresom, jedna je od najznačajnijih suvremenih hrvatskih umjetnica - koja umije lutati Europom i svijetom u potrazi za nadahnućem. Proteklih četrdesetak godina najvećim dijelom stvara u Dubrovniku i Parizu. Na retrospektivnoj izložbi u zagrebačkome Muzeju za umjetnost i obrt (2010.) predstavila se s više od 200 izložaka, od kojih je većina tapiserija posuđena iz uglednih francuskih kulturnih ustanova. Studirala je na Akademiji primijenjenih umjetnosti i dizajna te Povijest umjetnosti na Sveučilištu u Zagrebu. Diplomirala je s izvrsnim uspjehom na Akademiji u Beču. Usavršavala se u filmskoj scenografiji u Cinetitu u Rimu i povijesti kostimografije u Centre delle Arti e del Costume u Palazzo Grassi u Veneciji. Realizirala je više od 120 projekata kao kostimografinja i scenografinja za kazalište (opere, balete i drame) te filmove u različitim zemljama svijeta. Godine 1965. stvara svoju prvu tekstilnu formu u prostoru koju je otkupio Stedelijk muzej u Amsterdamu. Od tada izlaze svoje monumentalne tekstilne instalacije na svjetskim bienalima (Venecija, Sao Paolo, Lausanne). Jagoda Buić jedina je hrvatska umjetnica nagrađena "Grand Prixom" na svjetskom bienalu suvremene umjetnosti u Sao Paulu.

Glumici Mariji Kohn (1934.) uručena je nagrada za životno djelo iz područja kazališne umjetnosti, a prosudbeno vijeće je istaknulo kako je Marija Kohn s lakoćom prelazila iz žanra u žanr, iz stila u stil, iz standardnoga književnog jezika u mjesne idiome. Za ulogu Olge u Čehovljevoj predstavi "Tri sestre" godišnja "Nagrada Vladimir Nazor" uručena je glumici Jeleni Miholjević (1969.), koja je "doprla do najtananih slojeva ljudske psihe". Ministar Šipuš uručio je nagradu za životno djelo u području arhitekture i urbanizma arhitektu professoru emeritusu Ivanu Crnkoviću (1941.), čiji je "projektantski, graditeljski i pedagoški rad uspio nepobitno dokazati da arhitektura doista jest sredstvo kojim možemo doći i do umjetničkoga djela". Godišnja nagrada iz arhitekture i urbanizma uručena je Emilu Špiriću, Vedranu Pedišiću, Juanu Joseu, Nunezu Andradeu i Ericku Velascou Farreri za školu i vrtić u sklopu odgojno-obrazovnog kompleksa "Kajzerica" u Zagrebu. Ministar kulture Berislav Šipuš istaknuo je prigodom dodjele "Nagrade Vladimir Nazor" kako su ovogodišnji dobitnici dokazali da iza njihovih nagrada stoji iznimna posvećenost različitim oblicima istinske umjetničke ekspresije. ■

Svečanost dodjele nagrade Nazor u muzeju "Mimara"

ENG Culture Minister Berislav Šipuš presented recipients with the Vladimir Nazor Prize for best art achievement in the Republic of Croatia in 2014 at a gala ceremony in Zagreb's Mimara Museum.

HRVATI HODOČASTILI U ALTÖTTING

NJEMAČKA - Hrvati iz hrvatskih katoličkih misija iz Bavorske hodočastili su tradicionalno, 42. put, 28. lipnja, u marijansko svetište u Bavarskoj – Altötting. Svečano misno slavlje u obnovljenoj bazilici sv. Ane predvodio je i propovijedao porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša, u zajedništvu s voditeljem HKM München i predstavnikom HKM Bavorske regije fra Borisom Čarićem, organizatorom hodoča-

šća voditeljem HKM Regensburg vlč. Josipom Antoncem te s još desetoricom svećenika i uz asistenciju stalnog đakona iz HKM München Mate Kutleše.

Na početku mise išlo se u ophodu u kojem su mladi odjeveni u hrvatske narodne nošnje nosili stijeg RH i Slobodne države Bavorske. Uz više tisuća hrvatskih hodočasnika pristiglih na hodočašće iz raznih krajeva Bavorske, iz Münchena je hodočastilo pješice trideset i troje hodočasnika, kao i trideset i devet hodočasnika na biciklima.

Oca biskupa i sve okupljene na misnom slavlju na početku je pozdravio o. Čarić, a u uvodnoj riječi mons. Kutleša sve je pozdravio i zahvalio na pozivu da predvodi hrvatsko hodočasničko slavlje u Altöttingu. Na kraju je nekoliko riječi u ime organizatora hodočašća uputio vlč. Josip Antonac koji je zahvalio mons. Kutleši, ali i svima koji su na bilo koji način pridonijeli ostvarenju toga 42. po redu hrvatskog hodočašća te je sve pozvao na hodočašće i sljedeće godine u Altötting. Slavlje je završilo hrvatskom himnom.

Pjevanje i sviranje predvodio je zbor i orkestar HKŽ München pod vodstvom s. Nikoline Bilić, a ove godine zbor i orkestar slave 50. obljetnicu postojanja i djelovanja. Na hodočašću su se skupljali darovi za župu Ulice u Bosni i Hercegovini, a u koncelecijaciji je bio i župnik Ulica fra Anto Tomas.

(Adolf Polegubić)

TREĆI DJEČJI HRVATSKI FOLKLORNI FESTIVAL

NJEMAČKA - Tradicionalni, 24. hrvatski folklorni festival, u sklopu kojeg je održan 3. dječji hrvatski folklorni festival, održan je 20. lipnja u MIDAS – Limes Forumu u Grosskrotzenburgu, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni. Na festivalu je nastupilo jedanaest dječjih folklornih skupina iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica iz Njemačke. Prije festivala slavljen je 'služba riječi' koju je predvodio sarajevski nadbiskup kardinal Vinko Puljić. U 'službi riječi' pjesmom, sviranjem i čitanjem sudjelovala je sku-

pina mladih iz Hrvatske katoličke misije Mainz. Festival je započeo hrvatskom himnom, a dobrodošlicu u ime organizatora prisutnima je uputio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina. U ime GK RH iz Frankfurta na festivalu je bio konzul Ante Bagarić. U prosudbenoj komisiji bila je rukovoditeljica Odjela za kulturu HMI-a prof. Srebrenka Šeravić i stručna voditeljica prema kriterijima Hrvatskog društva folklornih voditelja i koreografa iz Zagreba Iva Cvetko. Nastupile su folklorne skupine iz hrvatskih katoličkih misi-

ja i zajednica u Njemačkoj – iz Mainza, Wiesbadena, Mittelbadena, Hannovera, Mannheim-Mosbacha, Nürnberga, Augsburga, Filderstadta, Main-Taunus/Hochtaunusa, Stuttgart-Bad Cannstatta i Wupperala.

Na kraju je kardinal Puljić uz asistenciju prof. Srebrenke Šeravić i Ive Cvetko, podijelio zlatne medalje predstavnicima folklornih skupina. Program je znalački vodila pastoralna suradnica u HKM Mittelbaden Sanja Jakopić, a za glazbu u zabavnome programu pobrinuo se Ivan Bilandžija. (Adolf Polegubić)

EGZODUS ILI SLOBODA KRETANJA LJUDI

Hrvatsku je zahvatio val emigracije obrazovanih ljudi u zemlje EU-a. Riječ je o migracijama ekonomskoga karaktera, uzrokovanih dugotrajnom nezaposlenošću i niskim plaćama

O bilježivši 1. srpnja dvije godine članstva u Europskoj uniji, hrvatski državni vrh pokušava širiti optimizam dok obični građani svoju školovanu djecu ispraćaju u inozemstvo – svjedočeći iz dana u dan rastu društvene nejednakosti. Pravo je čudo kako društvene i političke elite od uspostave neovisne Republike Hrvatske ne troše previše energije u formiranje ekspertnih timova za upravljanje migracijama. Zahvaljujući snažnome medijskom pritisku samo je Ministarstvo zdravlja priopćilo što poduzima da zaustavi val selidbe zdravstvenih djelatnika dok ostali Vladini sektori znakovito šute. U priopćenju tvrde kako je od ulaska Hrvatske u EU pa do kraja prvog kvartala 2015. godine Hrvatsku napustilo tek 336 zdravstvenih djelatnika, što je 0,7% svih zaposlenih u zdravstvenome sustavu te utješno poručuju da ovih dana kreću s provedbom više mjera koje će liječnicima omogućiti bolje uvjete rada. Zdravstvena administracija reagirala je, podsjetimo, na snažan apel javnosti upućen od Hrvatske udruge bolničkih liječnika koja mjesecima sustavno upozorava na egzodus liječnika iz Hrvatske. Iako je 839 zdravstvenih djelatnika zatražilo potvrde za odlazak u inozemstvo, iz Ministarstva zdravlja smiruju javnost navodeći činjenicu da je broj zahtjeva za odlazak iz Hrvatske manji od 2% od ukupnog broja zdravstvenih djelatnika pa njihova *Strategija upravljanja ljudskim resursima* s osam konkretnih mjera može pridonijeti zaustavljanju migrantskoga vala i pravednijim nadnicama zdravstvenih djelatnika, kao i promicanju izvrsnosti liječničke profesije.

"Koristimo sredstva EU fondova da potaknemo liječnike na odlazak u ruralne sredine gdje nedostaju liječnici. Iz tih sredstava će se davati stimulacije za troškove života, osiguravati specijalizacije i edukacija", kažu u Ministarstvu zdravlja.

Piše: Vesna Kukavica

Ističu kako će mladim liječnicima omogućiti subvencionirane stambene kredite s vrlo niskim kamatama u suradnji s poslovnim bankama. Ministarstvo zdravlja načinilo je s tim u vezi procjenu financijskog paketa s dokumentacijom liječničke branše pa se očekuje potez Ministarstva financija i konačna odluka Vlade. Iako pratim domaće i strane statistike selidbe, teško je zbog emotivnih razloga razabrati je li riječ o egzodusu ili slobodi kretanja ljudi!?

Važnost dijaspore nadmašuje obične novčane doznake radnika iz inozemstva, potvrđuje i ekonomist Ricardo Hausmann, pročelnik Centra za međunarodni razvoj američkoga Sveučilišta Harvarda. Ističe kako tehnološki napredniji svijet odavno ima iskustva da dijaspora stvaraju učinkovite poslovne mreže te da su one kanali kojima mogu teći ne samo iseljeničke doznake, nego i spoznaje, što ih čini potencijalnim izvorom mogućnosti za trgovinu, ulaganja i inovacije. "Masovna vanjska migracija, koja se zbila u kontekstu političkih promjena u Europi prilikom kolapsa komunizma, često uključuje široku paletu osjećaja, od nepovjerenja, ogorčenosti i zavisti do neprijateljstva. Kolokvijalno, ljudi opisuju razdoblje emigracije kao razdoblje u kojem je određena zemlja *izgubila* dio svoje populacije. Ali, ljudi koji napuste neku zemlju ne nestaju. Oni su i dalje živi i društveno aktivni. Posljedično, oni mogu postati neprocjenjiva vrijednost ne samo za svoju domaću zemlju, nego, što je još važnije, za svoju matičnu domovinu. Pečalbarske doznake radnika iz inozemstva na svjetskoj razini dosežu godišnje oko 500 milijardi dolara. Hrvatska je među većim primateljicama takvih doznaka u Europi. Ima primjera u svijetu gdje iseljenici doznajuju više

od jedne šestine nacionalnog dohotka - svotu koja premašuje izvoz."

Slična razmišljanja, poput Ricarda Hausmanna s Harvarda, dijele i stručnjaci s Pariške škole ekonomije sa Sorbone kao što su Hilel Rapoport i Danny Bahar, čiji je tim nedavno ustvrdio tijekom praćenja značajki trgovine kako određene zemlje trguju više i ulažu više u matične zemlje dijaspora iz svog okruženja. Nadalje, francuski ekonomisti drže kako pojedine zemlje postaju izvrsne u izradi određenih proizvoda u čijoj proizvodnji prednjače matične zemlje njihovih useljenika. I to bi moglo biti razlog, procjenjuju analitičari, zašto su gospodarstva s više različitih skupina migranata uspješnija! Uz to, povratna migracija je često važan izvor novih vještina za svaku zemlju, što smo se bezbroj puta posvjedočili kad je u pitanju polutisućljetno hrvatsko iseljenništvo. Dokazi o važnosti dijaspora nalaze se posvuda, ako vam je stalo da ih uočite, ističe Ricardo Hausmann, navodeći primjer Izraela koji je u cjelini stvorila dijaspora.

Iseljenništvo je Lijepoj Našoj oduvijek zalag razvoja i poštovanja. Nedvojbeno je da bismo svi bili sretniji da je nezaposlenost u Hrvatskoj manja i da se ne moramo upućivati u inozemstvo trbuhom za kruhom, već samo radi usavršavanja u razvijenijim gospodarstvima. Predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik Zvonko Kusić ističe kako se danas vodi bitka za Hrvatsku, možda ne manje važna od one prije dva desetljeća kad su branitelji i hrvatski narod oslobodili Hrvatsku. "Sada je ugrožena na drukčiji način, gospodarski, demografski... Da bismo izašli iz krize, treba nam zajedništvo", naglašava akademik Kusić. Najveće su koristi za Lijepu Našu od Europske unije u slobodi kretanja ljudi i integraciji u jedinstveno tržište pa se nadamo da će političari shvatiti da je zapošljivost pitanje kreativnosti elita i naše nacije. ■

ENG Although 839 physicians have filed for papers to move abroad Government says the public has no cause for alarm given that the number of people filing for relocation is less than 2% of the total number of healthcare professionals. Croatia has been swept by another wave of emigration, this time of educated people moving to the rest of the EU.

Ljepotica koja bi mogla osvojiti lentu najljepše žene svijeta

Projekt je organizirala Udruga za očuvanje i promicanje hrvatske tradicijske kulture u Bosni i Hercegovini "Stećak" u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika

Najljepša Hrvatica u narodnoj nošnji izvan RH je Nikoleta Mariana Vlastić iz Rumunjske, prva pratilja Franka Ivković iz Švicarske, i druga pratilja Klaudija Baturić s Novoga Zelanda

Tekst: Ivana Rora

Od 23. do 28. lipnja 2015. u Tomislavgradu je održana druga po redu Revija tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske. U Reviji i natjecanju sudjelovala

je 31 djevojka iz 20 zemalja: Argentine, Australije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Bolivije, Brazila, Bugarske, Crne Gore, Češke Republike, Čilea, Mađarske, Novoga Zelanda, Njemačke, Rumunjske, SAD-a, Slovenije, Srbije (Vojvodine), Švedske, Švicarske i Venezuele. Projekt je organizirala Udruga za očuvanje i promicanje hrvatske tradicijske

kulture u BiH *Stećak* u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika, a pod visokim pokroviteljstvom Državnoga ureda za Hrvate izvan RH i dr. Dragana Čovića, člana Predsjedništva BiH iz reda hrvatskoga naroda, Vlade Hercegbosanske županije i Općine Tomislavgrad. Cilj ovoga programa je susret i povezivanje Hrvata iz cijeloga svijeta u svrhu promicanja naše zajedničke tradicijske kulture, upoznavanje i pružanje potpore Hrvatima u BiH, posebice u jačanju i očuvanju nacionalnoga i kulturnoga identiteta. Ovo posebno i nadasve lijepo druženje započeli smo susretom i okupljanjem djevojaka 23. lipnja ispred HMI-ja u Zagrebu. Tamo ih je već drugi put zaredom čekao autobus s čijeg su se pročelja smiješile prošlogodišnje natjecateljice izbora. Djevojke koje su doputovala iz cijeloga svijeta odmah su se primile fotografiranja i selfija ispred autobusa, koji ih je ubrzo povezao prema Tomislavgradu.

KARMELO SV. ILIJE NA BUŠKOM JEZERU

Zanimljivo je bilo i putovanje "starom cestom" jer većina djevojaka prvi put je prolazila tim krajevima Hrvatske i BiH.

Naše ljepotice u službenom posjetu kod dr. Dragana Čovića, člana Predsjedništva BiH iz reda hrvatskoga naroda

Od živopisnih krajolika pa do narodnih običaja pljuštala su pitanja na našeg vozača koji je strpljivo sve objašnjavao, posebice onaj dio koji se dotaknuo specijaliteta toga kraja: livanjskoga sira i janjetine. Kako bismo rekli – po domaće ili izvorno hrvatsko. Putovanje je brzo prošlo u razgovoru i upoznavanju te smo stigli do odredišta, Karmela sv. Ilije na Buškom jezeru, koji će sljedeći tjedan dana biti naš drugi dom. I to poseban dom kojem smo se svaki dan vraćali, umorni ali sretni i ispunjeni svim emocijama i ljepotama koje smo doživjele.

Pred Karmelom doček i upoznavanje s ostalim djevojkama koje su toga dana također pristigle na Reviju i izbor. Nakon što nas je pozdravio otac Zvonko Martić i odmah izdao "direktivu" kamo i gdje sve trebamo sutra, krenuli smo prema sobama i na već "legendarnu" terasu Karmela, s koje puca pogled na to posebno i bajkovito Buško jezero. A na terasi se družilo i pjevalo, i to odmah jer vrijeme leti kao ludo uvijek kada je čovjeku lijepo i srcu drago. Iako je osvanulo neko čudno tmurno i prohladno lipanjsko jutro, u Karmelu je drugoga dana nakon našeg dolaska već bilo iznimno živo. Trka na sve strane, uplitala se kosa, peglale nošnje, češljalo i šminkalo prije službenog

fotografiranja svih natjecateljica. Upravo je to bio i sam početak predstavljanja ljepote djevojka i narodnih nošnji koje su donijele sa sobom. Ljepota i raskoš naše bogate narodne baštine na trenutak je zavladała Karmelom. Samo bi se čuli povici našeg fotografa i ništa drugo. Mir, tišina i ljubav na svakom koraku Karmela, nekako spojena s posebnim odsjajem Buškoga jezera okupanog kišom.

IZVORNI HERCEGOVAČKI SPECIJALITETI

Nakon službenog fotografiranja slijedio je kratki odmor i odlazak na večeru s gradonačelnikom Tomislavgrada, Ivanom Vukadinom. Naš nas je domaćin ugostio u idiličnom i autentičnom hercegovačkome mjestu Eko selu Grabovici.

- Sretan sam što imam ovdje, u našem mjestu, u ovoj ljepoti čast ponovno ugostiti djevojke iz cijeloga svijeta, Hrvatice koje će se u raskošnim nošnjama predstaviti na Reviji i izboru. No, činjenica da ste se došle u rodni kraj svojih roditelja, djedova i pradjedova i tako na poseban način povezale domovinsku i iseljenu Hrvatsku, poseban je osjećaj ponosa i tradicije koju upravo vi čuvate tako daleko u zemljama u kojima živite – rekao je Vukadin te na stolove pred djevojke spustio svu raskoš bogate i posebne nam hercegovačke gastronomije.

DVA PRIJEMA U SARAJEVU

Ali one izvorne. Kao nekada davno jele su se delicije – od sira iz mišine, uštipka i duvanjskoga bureka do peke, tradicionalne teletine i janjetine. Ma svega je bilo kod našeg domaćina, a djevojke su uz srce zapjevale jer posvuda je lako poći, ali doma je najljepše doći. Do kasno u noć čula se dobra nam hrvatska pjesma pod zvijezdama i prirodnim ljepotama u prohladnoj hercegovačkoj noći Eko sela Grabovice.

Iako se ostalo do kasno u noć, jutro poslije naša je ekipa već u osam u autobusu. Našim autobusom, na kojem je velika fotografija djevojaka od prošle godine, krenulo se put Sarajeva. Tamo su djevojke primili dr. Dragan Čović, član Predsjedništva BiH iz reda hrvatskoga naroda i kardinal Vinko Puljić, vrhbosanski nadbiskup. U ime Udruga Stećak našu je grupu predvodio Frano Mamić, voditelj ovogodišnjega projekta, Ivan Vukadin, načelnik općine Tomislavgrad i Robert Bagarić, predsjednik Skupštine Hercegbosanske županije te Srebrenka Šeravić iz HMI-ja. Tijekom prijema kod Čovića djevojke su zapjevale *Dobro večer, dobri ljudi*, a predsjednik Čović je istaknuo - Veliki je značaj ovakvih projekata za očuvanje opstojnosti hrvatskoga naroda u BiH. Njegovanje naše bogate baštine i podizanje svijesti hrvatskoga naroda na ovim prostorima od primarnog su značaja, a na tome uvelike radi i Udruga Stećak – zaključio je Čović.

U KNINU NA TVRĐAVI

Zatim su djevojke u nošnjama prošle od zgrade Predsjedništva BiH do Nadbiskupije gdje ih je primio kardinal Puljić, zaдржавši se sa svakom od njih u toplom razgovoru i riječima mira kojima smo ispraćeni natrag prema Buškom jezeru – doma, kako bi rekle djevojke. Ipak, prije samog odlaska iz Sarajeva svratili smo na tradicionalnu bosansku baklavu i čevape iz Želje jer tko bi u Sarajevu bio a da to nije probao.

Dan prije samog izbora i Revije naše su djevojke posjetile i grad Knin, gdje ih je na staroj gradskoj Tvrđavi dočekala gradonačelnica Knina Josipa Rimac, sa svojim zamjenicima, Slavenom Ivićem i Nikolom Blaževićem. Nakon obilaska tvrđave i obveznoga fotografiranja pod deset metara dugim stijegom, na onome istome mjestu na kojem je nakon oslobo-

Poseban i dirljiv susret s kardinalom Vinkom Puljićem, vrhbosanskim nadbiskupom

Pokrovitelji i organizatori projekta s najljepšim djevojkama iz cijelog svijeta

đenja Knina u vojno-redarstvenoj akciji "Oluja" hrvatski barjak razvio prvi predsjednik RH, dr. Franjo Tuđman, djevojke su opet zapjevale. Ponosno i glasno na tom simbolu obrane hrvatskoga naroda i domovine.

Nakon Knina i Tvrdave odmor i zadnje pripreme za sutra. Iz 20 zemalja u Tomislavgrad je stigla 31 djevojka i sve s istim ciljem - kako bi ponijele lentu najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Hrvatske. Koja je djevojka pobijedila, koliko se bogatstvo skriva u hrvatskoj tradicijskoj odjeći te imaju li djevojke želju vratiti se u Hrvatsku? Sve to ubrzo smo doznali na završnoj večeri i izboru u sportskoj dvorani u Tomislavgradu. U prepunoj i svečanoj dvorani na scenu su izlazile djevojke.

Jedna ljepša od druge, nošnje posebne, a djevojke uzbuđene, ali profesionalno vođene i podržane od simpatičnog i blagolagoljivog voditelja Frane Ridjana. Predstavile su se, prošetale, zapjevale... i pred žiri stavile težak zadatak. Žiri su činili: Željana Zovko, Martina Budek, Jozo Pavković, Nevenko Herceg i Petar Galić. Dok su oni donosili tešku odluku - od lijepog izabrati ljepše, nazočne

u dvorani pozdravili su Ivan Vukadin - gradonačelnik Tomislavgrada, Frano Mamić - predsjednik Udruge Stećak, Marin Knezović - ravnatelj HMI-ja, Daria Krstičević - predstojnica Državnoga ureda za Hrvate izvan RH i Dragan Čović - član Predsjedništva BiH.

PONOSNE NA SVOJE NOŠNJE

Daria Krstičević istaknula je kako je projekt Revije i izbora događaj koji ujedinjuje matičnu domovinu, hrvatsko iseljništvo, hrvatsku nacionalnu manjinu i Hrvate iz BiH. - Nismo grana bez korijenja. Niknuli smo iz jedne kulture, bez obzira na to gdje živjeli. Ove djevojke iz svih dijelova svijeta, koje s ponosom nose nošnje iz krajeva svojih baka i prabaka, to zorno dokazuju. Njegujući našu bogatu kulturnu tradiciju ne čuvamo samo našu prošlost od zaborava, nego na korijenima naše prošlosti gradimo sadašnjost i budućnost - naglasila je predstojnica Krstičević.

- Cilj ovoga programa je susret i povezivanje Hrvata iz cijeloga svijeta u svrhu promicanja naše zajedničke tradicijske kulture, upoznavanje i pružanje potpore Hrvatima u BiH, posebice u ja-

čanju i očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta, a održavanjem tih veza s iseljenim Hrvatima već 65 godina bavi se HMI - naglasio je Marin Knezović.

Idejni začetnik i autor ovog projekta Zvonko Martić rekao je u izjavi za novinare da je cilj ovoga programa povezivanje Hrvata iz cijeloga svijeta. U prigodnome programu nastupila je klapa "Delminium" iz Tomislavgrada te pučki pjevači iz različitih krajeva BiH koji su nas svojim nastupima doveli do odluke žirija.

NAJLJEPŠA HRVATICA IZ RUMUNJSKE

Od 31 djevojke iz 20 država, prema izboru stručnog žirija, laskavu titulu najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan RH odnijela je Nikoleta Mariana Vlasić iz Rumunjske, a priznanje, uz repliku ogrlice iz okolice Čapljine i repliku naušnica iz Mandina Sela, uručio joj je Dragan Čović.

Za prvu pratilju izabrana je Franka Ivković iz Švicarske, a priznanje u obliku replike tradicijskog nakita iz Sasine u okolici Sanskoga Mosta uručila joj je prva zamjenica predsjedavajućega Zastupničkog doma BiH Borjana Krišto. Po izboru žirija za drugu pratilju proglašena je Klaudija Baturić s Novoga Zelanda, a priznanje s replikom tradicijskoga nakita narukvice i naušnica iz Hercegovine uručila joj je Daria Krstičević. Prema internetskom glasovanju za Miss fotogeničnosti izabrana je Mirjana Jakšić iz Mađarske, a nagradu s replikom naušnica iz okolice Livna uručio joj je Ivan Vukadin. ■

U kraljevskom gradu Kninu

ENG The second traditional folk costume review and Miss Croatian folk costume pageant for Croatians abroad was staged in Tomislavgrad from the 23rd to 28th of June. Thirty-one young women from twenty-one countries took part in the event.

Dostojno obilježeno povijesno mjesto za američke Hrvate

Grad Pittsburgh proklamacijom je označio mjesto na kojem je nekad stajala crkva - mjesto od iznimnoga povijesnoga značenja, a 20. lipnja označen je po odluci gradskog vijeća kao Dan sv. Nikole u Pittsburghu

Tekst: **Franjo Bertović**

U subotu, 20. lipnja, na temeljima prve hrvatske crkve u Pittsburghu - sv. Nikole, koja je podignuta 1901., a srušena 2013. radi proširenja prometnice, sagrađeno je spomen-obilježje koje će svjedočiti taj povijesni dio prošlosti našega hrvatskog naroda, ljudi koji su se doselili ovdje i koji su u ovome crkvenom hramu nalazili duševnu i tjelesnu okrpju. Crkva i njezine prostorije bile su daleko više od mjesta za molitve, krštenja, vjenčanja i mise zadušnice prigodom smrti njezinih članova. Prema riječima gradonačelnika Pittsburgha Williama Peduta, koji je održao uvodni govor, istaknuto je da je tu bio centar okupljanja Hrvata, škola, dom kulturnih i obiteljski proslava te da je crkva čuvarica svega onoga što su marljivi Hrvati ponijeli sa sobom iz svoje domovine i ugradili u grad Pittsburgh i novu domovinu Ameriku. Poslije dugog i napornog dana, umorne ruke nisu se prezale, a ni novac se nije štedio kad je bila u pitanju izgradnja crkve, škole i sporednih prostorija - naglasio je gradonačelnik.

Lijepe govore i obraćanje okupljenome narodu održali su veleposlanik RH u Washingtonu Joško Paro, glavni predsjednik Hrvatske bratske zajednice u Americi Edward W. Pazo, gradska vijećnica Darlene Harris, umirovljeni senator države Pennsylvanije James Ferlo, direktor *Pennsylvania Historic Marker Dedication* Andrew Masich i pomoćni direktor istoimene institucije Stephen Willing. U nazočnosti je bio i dr. Marion Vujević, počasni konzul RH u Pittsburghu. Priredbu je vodio William Vergot, jedan od direktora Hrvatske fundacije za očuvanje baštine u gradu Pittsburghu.

Grad Pittsburgh proklamacijom je označio mjesto od iznimnoga povijesnoga značenja, a 20. lipnja označen je po odluci gradskog vijeća kao Dan sv. Nikole u Pittsburghu.

Mnogobrojne okupljene veselila je činjenica da je ipak grad, Povijesni centar i Hrvatski odbor za zaštitu i očuvanje crkve sv. Nikole, uspio izgraditi spomen-obilježje koje će ostaviti budućim generacijama grada i Hrvata na sjećanje na ovaj povijesni sakralni objekt. Na dijelu temelja crkve, koje nije pokriven asfaltnom prometnicom koja je bila i glavni razlog rušenja, izgrađen je zid te je uzduž zida uz prometnicu ostavljen prostor za umjetničko uređenje tj. fotografije o crkvi koje će svjedočiti o prošlosti. Prostrani i ograđeni nogostup pretvoren je u šetnicu do spomen-obilježja, što će biti prilika svakome gostu ili turistu da obiđe ovo sveto i povijesno mjesto

Edward Pazo, Joško Paro, Bernadette Luketich-Sikaras, William Vergot i Franjo Bertović

stanovnika nekadašnje "Male Jaske" u Americi.

Svečanost je započela intoniranjem američke i hrvatske himne u izvedbi *Junior Tamburitians of Duquesne*, a blagoslov su obavili vlč. Phillip P. Pribonić i fra Lawrence Frankovich. Veliki broj pripadnika hrvatske zajednice grada i Hrvatske bratske zajednice u Americi okupio se na slavlju, a među njima i Jean Pascarella, unuka pok. Josipa Marohnića koji je bio jedan od utemeljitelja nekadašnje Hrvatske rimokatoličke crkve i župe sv. Nikole te HBZ-a. Otac gospode Pascarella, Louis Marohnic, bio je jedno vrijeme pravni savjetnik Hrvatske bratske zajednice pa nam je bilo drago s njom porazgovarati o prošlosti i njezinim osjećajima tijekom rušenja crkve i podizanja ovoga spomen-obilježja. Tog dana tuga i radost istodobno su se isprepletali u srcima mnogih. ■

ENG A monument was erected on the foundations St Nicholas', the first Croatian language church in Pittsburgh, erected in 1901 and demolished in 2013 for a road expansion, in testimony of this historical sacral building.

O preporoditelju bačkih Hrvata iz aspekta duhovnosti, kulture i znanosti

Od 19. do 21. lipnja održana manifestacija pod nazivom *Dani Ivana Antunovića*. Prvi put u povijesti jedan ovakav skup priredile su zajedničkim snagama šest hrvatskih kulturnih, znanstvenih i visokoobrazovnih ustanova iz triju država Srbije, Mađarske i Hrvatske

Portret biskupa Ivana Antunovića

vom *Dani Ivana Antunovića*. Prvi put u povijesti jedan ovakav skup priredile su zajedničkim snagama šest hrvatskih kulturnih, znanstvenih i visokoobrazovnih ustanova iz triju država Srbije, Mađarske i Hrvatske: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha te Filozofski fakultet iz Osijeka, Filozofski fakultet iz Zagreba i Katolički bogoslovni fakultet iz Đakova, a pokrovitelji su bili dva hrvatska manjinska samoupravna tijela – Hrvatsko nacionalno vijeće iz Republike Srbije i Hrvatska državna samouprava iz Mađarske te najvažnije tijelo Republike Hrvatske za dijasporu – Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, što do sada u povijesti organizacije hrvatskih kulturnih manifestacija nikada nije bio slučaj. Ovime su *Dani* dobili ne samo na političkoj težini, nego zacijelo i neupit-

nu znanstvenu relevantnost, zaključili su organizatori nakon završetka skupa.

NAJVEĆI OVOGODIŠNJI KULTURNI DOGAĐAJ

Trodnevna manifestacija bila je koncipirana s ciljem da se liku i djelu Ivana Antunovića pristupi s više strana – duhovne (liturgijskom proslavom), kulturne (priređivanjem izložbe *Život da mi bude Krist* te svečanom akademijom i kulturnim programima u Subotici i Kalači) te sa znanstvene (održavanjem međunarodnoga znanstvenog skupa u Subotici pod nazivom *Ivan Antunović – narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj*). Također je kao jedan od četiriju praznika hrvatske zajednice od ove godine, odlukom Hrvatskoga nacionalnog vijeća, utemeljen *Dan rođenja Ivana Antunovića* (19. lipnja). Spomenutom organizacijom i programom, ali i samom veličinom jubileja, već možemo tvrditi – iako smo tek

Tekst: Uredništvo (izvor: Hrvatska riječ)

Foto: Hrvatska riječ

Hrvati su tijekom povijesti iznjedrili mnogobrojne velikane koji su svojim djelovanjem ostavili neizbrisive tragove u kulturi, duhovnosti, politici... Ivan Antunović (1815. – 1888.), narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj, jedan je od njih, a za Hrvate u Bačkoj vezano uz nacionalno-identitetsko pitanje zasigurno i najveći. U povodu 200. obljetnice njegova rođenja u Subotici i Kalači (Mađarska) održana je od 19. do 21. lipnja manifestacija pod nazi-

Svečana akademija u Gradskoj kući u Subotici

na polovici godine - kako su *Dani Ivana Antunovića* bili najveći ovogodišnji kulturni događaj među Hrvatima u Srbiji.

Dani Ivana Antunovića započeli su u petak, 19. lipnja, otvorenjem izložbe *Život da mi bude Krist* autorice Adél Lakatos u subotičkome Gradskome muzeju. Izložbu su zajednički priredili Kalačka nadbiskupska riznica, Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* iz Subotice i Gradski muzej Subotica, iz čijih su zbirke zastupljeni eksponati. Izložbu čine spisi, dokumenti i predmeti uz pomoć kojih možemo bolje upoznati život i rad biskupa Antunovića. Osim Antunovićevih djela i rukopisa te primjeraka novina koje je izdavao, može se vidjeti i njegova kanonička *Cappa magna* (svečani mantil), ali i zanimljivi izlošci poput obiteljskoga stabla, pisama, Matice krštenih, svjedodžbe i izvješća o njegovu napredovanju u sjemeništu, liječničke ispričnice tijekom školovanja... Izloženi su također i njegovi portreti koje je izradio Sándor Oláh, a može se pogledati i film Rajka Ljubića o Antunoviću.

AKADEMIJA I ZNANSTVENI SKUP

Nakon otvorenja izložbe, u velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici održana je svečana akademija na kojoj su se prisutnima obratili predstavnici institucija koje su organizirale i poduprle *Dane Ivana Antunovića* ili pak prepoznaju važnost njegova djela.

Međunarodni znanstveno-stručni skup *Ivan Antunović – narodni preporoditelj Hrvata u Ugarskoj* započeo je u petak u sklopu svečane akademije na kojem se okupilo 35 sudionika, čija su izlaganja

Predstavnici hrvatskih institucija iz Mađarske i Srbije polažu vijence na spomen-kuću biskupa Ivana Antunovića u Kalači

U kontekstu obilježavanja praznika hrvatske zajednice – *Dana rođenja Ivana Antunovića*, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Srbije dr. sc. **Slaven Bačić** u svojem obraćanju istaknuo je "da nije Ivana Antunovića – danas ne bismo bili ovdje i ne bismo se zvali ovako kako se zovemo. Uvažavajući pravo svakoga da se koristi nacionalnim imenom kako hoće i kako se osjeća, mi dobro znamo da se Ivan Antunović osjećao i Hrvatom, i da je svoj jezik zvao hrvatskim. U tom smislu mi se našega bunjevačkog imena, naše bunjevine, našega Ivana Antunovića nikada nećemo odreći. Ivan Antunović je najveći velikan koji nas je zadužio u povijesti", rekao je Bačić.

Predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj **Ivan Guban** pohvalio je dobru suradnju hrvatskih znanstvenika iz Srbije i Mađarske te istaknuo kako bi tu suradnju trebali proširiti i na druga polja. "Dolazim iz susjedne Mađarske, ali su nam jezik, kultura i vjera isti. Stoga nema razloga da ne radimo sve više zajedno, da se ne posjećujemo i vjerujem, ako uspijemo u tome, onda će i za stotinu godina na ovim prostorima biti Hrvata koji će na ovako lijep i dostojanstven način obilježiti 300. obljetnicu Antunovićeva rođenja", rekao je Guban.

bila raspoređena u šest tematski različitih sesija. Skup je bio koncipiran interdisciplinarno – osim radnji s teološkim pristupima na skupu su se čula i izlaganja iz povijesti, jezikoslovnih znanosti te književnoteorijske, etnološke, socijalo-politološke i kulturološke provenijencije. Sva su ona pridonijela povećanju znanja, kako o samome Ivanu Antunoviću tako općenito i o Hrvatima – Bunjevcima i Šokcima – na prostoru nekađanje južne Ugarske.

Treći dan manifestacije održan je u Kalači, gradiću u kojem stoluje kalački nadbiskup i u kojem je Ivan Antunović živio i radio. Sudionici znanstvenoga skupa posjetili su s još tridesetak bačkih Hrvata knjižnicu i riznicu Kalačko-kečkemetske nadbiskupije, izložbu fotografija *Zbogom bili salaši* autora Ivana Ivkovića Ivandekića, koju je otvorio zastupnik hrvatske zajednice u mađarskome parlamentu Mišo Hepp. U Kalači je također održana svečana Akademija u organizaciji Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj, uz izlaganja Silvestra Balića i dr. sc. Andrije Anišića. Akademija se održala u kući u kojoj je Ivan Antunović živio i radio, što pokazuje i spomen-ploča na koju su predstavnici hrvatskih institucija iz Srbije i Mađarske te konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga položili vijence. U Kalači je održana i sveta misa u crkvi sv. *Josipa* koju je predvodio mons. Stjepan Beretić. ■

Svečana akademija u Pečuhu

ENG The Days of Ivan Antunović event was held from June 19th to 21st to mark the 200th anniversary of the birth of Bishop Antunović (1815 – 1888), a leading figure of the national reform movement among the Bačka Croats in Subotica and Kaloča (Kaloča, Hungary).

IN MEMORIAM

Umro mons. Vladimir Stanković

U subotu 11. srpnja u 86. godini umro je mons. Vladimir Stanković, bliski suradnik trojice hrvatskih kardinala, tri desetljeća ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu te ravnatelj Hrvatskoga Caritasa u najtežim danima Domovinskoga rata. Mons. Stanković umro je u zagrebačkome Svećeničkom domu sv. Josipa, a bio je umirovljeni svećenik Zagrebačke nadbiskupije. Rođen je u Kutini 1930. godine, a za svećenika ga je zareadio 1956. godine u zagrebačkoj katedrali nadbiskup Franjo Šeper, dok je mladu misu imao 15. srpnja 1956. u Kutini. Od 1963. do 1968. bio je nadbiskupski tajnik, a u Rimu je pratio zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Šepera na Drugome vatikanskom saboru.

Mons. Stanković bio je bliski suradnik zagrebačkim nadbiskupima i kardinalima Šeperu, Franji Kuhariću i Josipu Bozaniću. Tri desetljeća bio je i ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu. Za njegova upravljanja Hrvatskom inozemnom pastvom osnovano je u cijelom iseljeništvu 110 novih misija. U najtežim danima Domovinskoga rata mons. Stanković ravnatelj je Hrvatskoga Caritasa. Bio je i član Uprave - direktorija vjerskih novina Glasa Koncila.

Mons. Stanković objavio je više zapaženih knjiga i mnogobrojne članke, donoseći i prve vijesti s Drugoga vatikanskog koncila. Za svoje studente izdao je više prevedenih knjiga s područja pastoralne selilaca, a najvažnije mu je djelo enciklopedijskog izdanja zbornika "Katolička crkva i Hrvati izvan domovine". Nakon smrti kardinala Kuharića objavio je petoknjižje "Kardinal Kuharić u hrvatskom iseljeništvu". Jedan je i od utemeljitelja Zaklade za stipendiranje studenata Sisačke biskupije koja nosi ime sluga Božjeg Ivana Bonifacija Pavletića. Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman mons. Stankovića odlikovao je 1996. godine Redom Danice hrvatske s likom Katarine Zrinske. Papa Ivan Pavao II. dodjeljuje mu 1999. odličje "Pro Ecclesia et Pontifice". Godine 2008. primio je Nagradu za životno djelo Grada Kutine.

MANJINSKA VIJEST

SASTALI SE PREDSEDNICI HRVATSKE MANJINE IZ MAĐARSKE I SLOVENIJE

MAĐARSKA - U Generalnome konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu 23. lipnja održan je sastanak s predstavnicima hrvatske zajednice iz Mađarske i Slovenije; Ivanom Guganom, predsjednikom Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj i Đaninom Kutnjakom, predsjednikom Saveza hrvatskih društava u Sloveniji, s ciljem ostvarivanja inicijalnog kontakta predsjednika mađarske i slovenske hrvatske zajednice te razmatranja mogućnosti uspostave i razvoja suradnje ovih dviju zajednica.

Generalna konzulica Haluga izrazila je zadovoljstvo susretom te istaknula važnost povezivanja i suradnje hrvatskih zajednica iz susjednih država, kako međusobno tako i s hrvatskim županijama, posebno u pograničnom području, ne samo u smislu realizacije kontakata, kulturne razmjene i turističke promocije, već i u sklopu moguće suradnje na prekograničnim i drugim EU projektima (npr. CBC projektima, Kreativna Europa i slično). Istaknula je i primjer dobre suradnje hrvatske zajednice iz Mađarske s hrvatskom zajednicom iz Vojvodine, poglavito na kulturnom i znanstvenom planu.

Ovakav način suradnje hrvatskih zajednica dobra je pretpostavka za jače profiliranje samih zajednica i temelj je za jedinstveni nastup prema matičnoj zemlji s ciljem daljnjeg širenja i jačanja institucionalne brige prema Hrvatima u inozemstvu, ali i s obzirom na krizu i limitirana sredstva, mogućnosti pronalaženja novih načina financiranja programa i projekata sredstvima iz EU fondova.

Na sastanku je dogovoreno kako će prvi korak u realizaciji suradnje između Hrvata u Sloveniji i Mađarskoj biti gostovanje i predstavljanje Pečuške hrvatske samouprave i grada Pečuha na hrvatskome balu u Lendavi 21. studenoga ove godine.

Susreti sjećanja, ljubavi i odanosti zavičaju

Raseljeni Kotorvarošani iz župa Kotor Varoš, Sokolina i Vrbanjaca okupili su se i ove godine pod geslom "Susresti drage ljude i čuti o rodnom zavičaju". Svečano misno slavlje predslavio je fra Juro Marčinković, Kotorvarošanin, trenutno na službi u Sućurju na Hvaru

Druženje raseljenih Kotorvarošana

Tekst/foto: Antonija Lešić

Sedmi susret raseljenih vjernika kotorvaroške doline u najkraćem bi se mogao sažeti ovako: "Susreti sjećanja, ljubavi i odanosti zavičaju". Susret je održan u nedjelju, 5. srpnja, u župnoj crkvi Gospe od anđela u Sesevskoj Sopnici kraj Zagreba. Svečano misno slavlje predslavio je fra Juro Marčinković, Kotorvarošanin, trenutno na službi u Sućurju na Hvaru, uz suslavlje sokoljsko-vrbanskoga župnika fra Marka Bandala, domaćina župnika fra Zdravka Dadića, župnoga vikara fra Stipe Karajice, fra Zorana Mandića, gvardijana samostana sv. Luke u Jajcu, fra Bože Lujica, gvardijana samostana sv. Ilije u Zagrebu i trajnoga đakona Božidara Hadaša.

Raseljeni Kotorvarošani iz župa Kotor Varoš, Sokolina i Vrbanjaca okupili su se i ove godine pod geslom: "Susresti drage ljude i čuti o rodnom zavičaju".

Misu zahvalnicu slavili su za sve stradale, ubijene, nestale i pokojne iz kotorvaroške doline. Okupljene je riječima dobrodošlice prvo pozdravio župnik fra Zdravko Dadić i izrazio zadovoljstvo što vjernici triju kotorvaroških župa i dalje održavaju svoje susrete u župi Sesevska Sopnica, povjerenoj bosanskim franjevcima koji, uz pastoralno-karitativno djelovanje, uvelike podržavaju i potiču zavičajna okupljanja i susrete. Misno slavlje skladnim pjevanjem uzveličao je župni zbor pod ravnanjem Monike Blažević, kao i značajan broj članova župnoga pastoralnog vijeća, FSR-a i Frame, koji su dali svoj nemjerljiv doprinos i pomoć u izvedbi i obogaćenju drugog dijela programa kotorvaroškoga susreta ispred samostansko-župnoga dvora u Sesevskoj Sopnici.

Misnom slavlju nazočila je i skupina od 50-ak vjernika i prijatelja iz Austrije, članova Hrvatske katoličke misije Klagenfurt/Villach, koji su za ovu prigodu uzvratili svoj posjet župi u Sesevskoj Sopnici i donijeli svoj novčani dar, za početak već najavljene gradnje potrebnog zvonika na župnoj crkvi u Sesevskoj Sopnici. Treba također istaknuti kako su sudionici ovoga susreta poslije misnog slavlja svi sudjelovali u prikupljanju novčane potpore dovršetku započetih građevinskih radova i opremanju samostansko-župne crkve Uznesenja BDM u Jajcu, kojima je na odlasku i zahvalio gvardijan i župnik fra Zoran Mandić.

Na kraju misnog slavlja predsjednik organizacijskog odbora fra Stipo Karajica pozdravio je i zahvalio okupljenim Kotorvarošanima i nazočnim vjernicima, posebice iz župe Sesevska Sopnica i okolice te ih pozvao da i dalje održavaju i njeguju veze s rodnom zavičajem.

Nakon mise ispred samostansko-župnog dvora upriličena je okrpja koju su i za ovu prigodu organizirali i pomogli Kotorvarošani i njihovi prijatelji, posebno članovi organizacijskog odbora i župljani sv. Marije Anđeoske. Druženje je upotpunjeno glazbenim ugođajem u izvedbi Ivana Martića Ivice i njegova pratećeg sastava.

Misi i sedmome susretu raseljenih Kotorvarošana nazočili i su izaslanik Milana Bandića, gradonačelnika grada Zagreba, Stipe Zeba te mnogi drugi uzvanici iz Hrvatske i BiH. ■

Misno slavlje u župnoj crkvi Gospe od anđela u Sesevskoj Sopnici

ENG The seventh meeting of expatriate Catholic Church members from Kotor Varoš (Bosnia-Herzegovina) and its broader region was staged on Sunday the 5th of July at the parish church of Our Lady of Angels in Zagreb's Sesevska Sopnica district under the motto "meeting dear folks and hearing about the native land".

Muzeološki postav dojmljive likovnosti

Monumentalni muzej, smješten uz Dunav pet kilometara nizvodno od središta Vukovara, sastoji se od devetnaest skladno oblikovanih dvorana - djelomično ukopanih u zemlju, čija je cjelokupna površina 1.200 četvornih metara

Arheološki lokalitet Vučedol na tri lesne terase: Vinograd Streim, Kukuruzište Streim i Vinograd Karasović

Arheologinja Mirela Hutinec, ravnateljica Muzeja vučedolske kulture s prvom grupom posjetitelja

Tekst: **Vesna Kukavica**
Foto: **Ministarstvo kulture RH**

Muzej vučedolske kulture svečano je otvoren 30. lipnja, razotkrivajući svu ljepotu arhitektonskog zdanja uronjenog u autentični prirodni okoliš tog arheološkog nalazišta pokraj Vukovara, u kojem se najsuvremenijim tehnologijama prikazuje fascinantna vučedolska kultura s izvornim predmetima i atraktivnim rekonstrukcijama prapovijesnog doba. Monumentalni muzej, smješten uz Dunav pet kilometara nizvodno od središta Vukovara, sastoji se od devetnaest skladno oblikovanih dvorana - djelomično ukopanih u zemlju, čija je cjelokupna površina 1.200 četvornih metara. Svečanost je počela svojevrstnom modnom revijom rekonstruirane odjeće koja se nosila 3.000 godina prije Krista, uz karakterističan zvuk vučedolske kulture, nakon čega su se uzvanicima i prvim posjetiteljima obratili prigodnim govorima arheolozi Mirela Hutinec, ravnateljica

Muzeja vučedolske kulture; Aleksandar Durman, voditelj arheoloških istraživanja Vučedola; Vanja Ilić, autorica likovnog postava; Ruža Marić, ravnateljica Gradskoga muzeja Vukovara. U ime domaćina govorili su Ivan Penava, gradonačelnik Vukovara i Božo Galić, župan Vukovarsko-srijemske županije, a u ime resornih ministarstava ministar turizma Darko Lorencin te ministar kulture Berislav Šipuš, koji je ujedno i otvorio Muzej.

GRADNJA POČELA JOŠ 2004.

Riječ je o iznimno značajnoj kulturnoj ustanovi, čija je gradnja počela još 2004. Jedinstven je u svijetu jer prikazuje jednu vučedolsku kulturu u muzeološkom postavu dojmljive likovnosti, vodeći posjetitelje kroz velebno dizajnirane dvorane gdje se u vitrinama nalaze mnogobrojni predmeti brončanoga doba, ali i pojave uz interaktivne rekonstrukcije vučedolske svakidašnjice - kojoj se pripisuje začetak kultura današnjih europskih naroda.

– Ovo je Muzej koji prikazuje dosege jedne civilizacije nekoliko tisuća godina

prije Krista kada se vučedolska kultura s ovoga matičnog prostora između Duna, Drave i Save proširila na današnjih 14 europskih zemalja, od Praga do Soluna, od Trsta do Palagruže i samog juga Europe. Drugim riječima, na svom je vrhuncu

Arheolog prof. dr. sc. Aleksandar Durman, voditelj arheoloških istraživanja Vučedola

između 3000. – 2400. godine prije nove ere pokrivala prostore današnjih 14 europskih država i to: Češku, Slovačku, Austriju, Mađarsku, Rumunjsku, Sloveniju, Italiju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, Srbiju, Crnu Goru, Kosovo, Albaniju, a jedno je naselje registrirano i u istočnoj Grčkoj - rekla je na svečanosti otvorenja ravnateljica Muzeja vučedolske kulture, Mirela Hutinec. Na tom lokalitetu, podsjetili su nazočne vukovarski muzealci, arheolozi još od 1897. istražuju kulturu skupina indoeuropskih naroda koje su taj lokalitet naseljavale u razdoblju između 3500. i 2500. g. pr. Kr. Ravnateljica vukovarskoga Gradskog muzeja Ružica Marić podsjetila je kako je upravo na Vučedolu 1938. pronađena i Vučedolska jarebica koja je ratne 1991. postala simbolom grada Vukovara.

NAJVIŠI STANDARD ONDAŠNJEGA VREMENA

S osobitom zanimljivošću nazočni su poslušali govor slavnoga dugogodišnjeg voditelja arheoloških istraživanja na Vučedolu i, uz Mirelu Hutinec, suautora stalnoga postava Muzeja vučedolske kulture, dr. sc. Aleksandra Durmana, koji je objasnio kako je do sada istraženo tek 15 posto lokaliteta Vučedol.

– Vučedolska kultura je najviši standard ondašnjega vremena. To je prapovijesno razdoblje kada počinje država i pismo u Egiptu, Mezopotamiji i Kini. Izgleda da je Europa u to vrijeme na drvetu, ali imala je sreću da je razvila vu-

Ognjište Vučedolaca u vrijeme eneolitika

Pogrebni ritual, posmrtni ostaci Vučedolaca

dr. sc. A. Durman tumači ministrima B. Šipušu i D. Lofencinu gospodarske aktivnosti Vučedolaca

Slavni arheolog Durman

Aleksandar Durman, redoviti profesor u trajnom zvanju koji je svoj znanstveni vijek posvetio stvaranju novih naraštaja arheologa na zagrebačkome Filozofskome fakultetu ovjenčan je za ovaj projekt i Nagradom za životno djelo "Don Frane Bulić" Hrvatskog arheološkog društva. Ta nagrada za trajan doprinos cijeloj arheološkoj struci odnosi se ponajprije na njegovo proučavanje vučedolske kulture, napore uložene u stvaranje Muzeja vučedolske kulture u Vukovaru, s osobitim naglaskom na popularizaciju i širenje arheološke struke među mladima.

čedolsku kulturu koja je u nekim tehnološkim fenomenima bila i naprednija. Tako možemo reći da je prva bronca iz vučedolskoga sloja u Vinkovcima došla u Troju, a ne obrnuto - objasnio je Durman. Naglasio je da se na arheološkome nalazištu Vučedol može pratiti razvoj civilizacija i kultura – badenske, kostolacke i vučedolske. Brojnost otkrivenih predmeta omogućuje rekonstrukciju ondašnje svakidašnjice i običaja spomenutih kultura, poput prvih Indoeuroljana. Napomenuo je da je otkriveno 160 lokaliteta vučedolske kulture u 14 spomenutih europskih zemalja.

Muzej vučedolske kulture dio je velikoga projekta "Istraživanje, obnova i revitalizacija kulturne baštine Ilok – Vukovar – Vučedol", financiranog zajmom Razvojne banke Vijeća Europe u vrijed-

Bikonična zdjela, vučedolska kultura oko 3.000 g. pr. Kr.

Vučedolska čizmica, datirana u drugu polovicu IV. i III. tisućljeća prije Krista

nosti od 169.673.211 kuna, dok je na planiranih 56.939.204 kune učešća Republike Hrvatske Ministarstvo kulture osiguralo dodatnih 156.184.474 kune. Projekt je obuhvatio obnovu ilockoga dvorca Odescalchi, tvrđave i zidine, kompleksa franjevačkoga samostana, Žitnicu parkovne površine u povijesnoj jezgri Iloka, kao i obnovu barokne jezgre grada Vukovara s kompleksom dvorca Eltz u kojem je od početka 2014. otvoren novi Gradski muzej Vukovar sa stalnim postavom.

VIŠESLOJNO PREHISTORIJSKO NALAZIŠTE

Vučedol – glasoviti arheološki lokalitet po kojemu je najznačajnija eneolitička kultura dobila ime, nalazi se na desnoj obali Dunava, pet kilometara nizvodno od središta Vukovara. Riječ je o višeslojnome prethistorijskom nalazištu, čiji su kulturni tragovi datirani u vrijeme VI. i V. tisućljeća prije Krista (5500. – 4300. g. pr. Kr.). Život na Vučedolu najintenzivnije je tekao u vrijeme eneolitika te je i većina arheološkog materijala datirana upravo u drugoj polovici IV. i III. tisućljeće prije Krista tj. od 3000. do 2200. g. pr. Kr. Arheološka javnost saznala je za nalazište prije 118 godina (J. Brunšmid, R. R. Schmidt) s tim što su značajnija otkrića postizana pretežno u drugoj polovici XX. stoljeća. Najpoznatiji rani nalaz vučedolske kulture je posuda u obliku ptice (jarebice) – poznat kao Vučedolska golubica. Gradski muzej Vukovar u suvremeno doba afirmira se sustavnim istraživanjima Vučedola pod vodstvom dr. sc. Aleksandra Durmana s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, osobito tijekom posljednjih triju desetljeća, izuzevši desetak godina u kojima Domovinski rat i poratno razminiranje devedesetih prisilno zaustavlja istraživanja. Nastavak

Tim Muzeja vučedolske kulture

Stalni postav Muzeja vučedolske kulture i ljepote Arheološkog lokaliteta Vučedol u okolici Vukovara oblikovalo je više desetaka stručnjaka iz Hrvatske i inozemstava. Autori idejne koncepcije su: prof. dr. sc. Aleksandar Durman, voditelj arheoloških istraživanja Vučedola i voditelj Katedre za arheometriju i metodologiju Odsjeka za arheologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te Ružica Marić, prof. arheologije – ravnateljica Gradskoga muzeja Vukovar.

Najstarija europska kola, vučedolska kultura, oko 3000. pr. Kr. do približno 2200. pr. Kr.

interdisciplinarnih arheoloških istraživanja počinje tek od 2001. godine. Tako je do danas prikupljeno mnoštvo keramičkog, koštanog i kamenog materijala te metalnih predmeta vučedolske, kostolacke i badenske kulture koji su pomogli arheolozima u rekonstrukciji života na Vučedolu u vrijeme III. tisućljeća prije Krista.

U Muzeju stoga pred posjetiteljima izranjanju svjetski rariteti poput najstarijega indoeuropskog kalendara utemeljenog na promatranju zimskog neba, ljevaonice u kojoj je započela prva serijska

proizvodnja metala i prva proizvodnja bronce na svijetu, čizmice za lijevu i desnu nogu, tu su i najstarija europska kola na četiri kotača, zatim prva poznata pila na svijetu nastala upravo u sklopu vučedolske kulture i slično. ■

ENG The Vučedol Culture Museum was officially opened on the 30th of June, revealing the architectural beauty of the building, steeped in the authentic natural surroundings of the archaeological site near Vukovar, where the latest technology has been applied to depict the fascinating Vučedol culture with original artefacts and an attractive prehistoric reconstruction.

Drveni obiteljski brod sjeverne Dalmacije

Višestoljetna tradicija betinske brodogradnje uskoro će biti predstavljena u Muzeju betinske brodogradnje, koji je pokrenula Općina Tisno, a čije je otvorenje predviđeno u kolovozu u Betini

Kate Šikić Čubrić
ispred čuvene
Cicibele

Kate Šikić Čubrić, načelnik općine Tisno Ivan Klarin
i Đenko Šandrić na konferenciji za novinare

Tekst: **Uredništvo** Foto: **Šibenski portal**

Tradicijska posebnost kraja vezanog uz naselje Betina na Murteru, umijeće gradnje betinske gajete, postala je zaštićena kao nematerijalno kulturno dobro te je upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Betinska gajeta drveni je brod duljine od pet do osam metara i širine od dva do 2,60 metara, a osnovno porivno sredstvo mu je jedro. Povijesni kontinuitet tog umijeća datira iz 1745., kad se u Betinu doselio korčulanski brodograditelj Paško Filipi i sa svojim sinovima utemeljio brodogradilište. Iz toga prvog brodogradilišta proizašli su majstori koji su osnovali mnogobrojna brodogradilišta duž cijele sjeverne Dalmacije, a tradicija gradnje betinske gajete prenosila se generacijski, u obiteljima. Umijeće izgradnje betinske gajete do danas je ostalo relativno nepromijenjeno. Izvorno je bila težački brod s primarnom funkcijom transporta raznih vrsta tereta, ali i ribarski brod. Gajeta je bila i obiteljski brod, a svi članovi obitelji, i žene i djeca

i starci, morali su znati njome upravljati.

Betinska brodogradnja razlikuje se od drugih brodogradnji i posjeduje svoj prepoznatljiv rukopis - hvatišta vesala (*sohe*) karakterističnog su "U" oblika, a prepoznatljiv detalj je i "skala" na pramcu, element koji je olakšavao ulazak ljudi na brod, posebice na nepristupačnim, stjenovitim dijelovima obale. Posebnost je i "kantun na mankulu", što je najteži dio broda za izradu. Da je izgradnja betinske gajete složen posao govori činjenica da se gradila u 11 faza. Posljednji sačuvani primjerak izvornoga tipa betinske gajete je "Cicibela" izgrađena 1931. kod prote Jure Filipija.

Gradnja gajete
u obiteljskom
škveru

Višestoljetna tradicija betinske brodogradnje uskoro će biti predstavljena u Muzeju betinske brodogradnje, koji je pokrenula Općina Tisno, a čije je otvorenje predviđeno u kolovozu u Betini. Upis betinske gajete u registar nematerijalnih kulturnih dobara, rekla je na prigodnoj konferenciji za novinare Kate Šikić Čubrić, privremena ravnateljica Muzeja, korak je do UNESCO-ve zaštite, i u svakom je slučaju vjetar u leđa samome Muzeju koji se otvara polovicom kolovoza.

Predsjednik Udruge Betinska gajeta Đenko Šandrić, pokazujući novinarima Cicibelu, vjerojatno najpoznatiju betinsku gajetu nastalu u škveru pokojnoga Čire Burtine, rekao je kako gajeta mora postati sredstvo prepoznavanja i imati edukativnu svrhu. Podsjetio je na betinske obitelji Filipi i Uroda koje su iznjedrile mnogobrojne kalafate i do otvorenja betinskoga škvera jedine školovale brodograditelje u Betini. ■

ENG The art of building the *gajeta* boat, traditional to the town of Betina on the island of Murter, has been protected as intangible cultural heritage and inscribed in the Register of Cultural Goods of the Republic of Croatia.

Ključ uspjeha povratnice Ive Tolić

Osam godina nakon što je Europska komisija lansirala program financiranja vrhunskih znanstvenika u svijetu, Europsko istraživačko vijeće slavi značajan jubilej - svoga pettisućitog dobitnika i to Zagrepčanku dr. sc. Ivu Tolić!

Tekst: Vesna Kukavica Foto: Hina

Među stotinama uspješnih povratničkih pothvata znanstvenika ovom prigodom izdajamo životnu priču molekularne biologinje Ive Tolić, koja je ovih dana osvojila jubilarnu pettisućitu stipendiju Europskoga istraživačkog vijeća, vrijednu 2,15 milijuna eura. Ni jednog trenutka tijekom petnaest godina uspješnoga znanstvenog rada u Njemačkoj, Italiji, Danskoj i Americi znanstvenica Iva Tolić nije prekidala veze s kolegama iz domovine i Institutom Ruđer Bošković, u čijem se laboratoriju u ranoj mladosti otisnula u avanturu bazičnih istraživanja

Znanstvena savjetnica Iva Tolić

Slavlje u Bruxellesu: Predsjednik ECR-a Jean-Pierre Bourguignon, dr. sc. Iva Tolić, zastupnik u EP Jerzy Buzek i znanstvenik Nicola Pugno

u području biofizike stanica. Posljednjeg desetljeća aktivno je sudjelovala u projektima Fonda *Jedinstvo uz pomoć znanja*, najučinkovitijega hrvatskog okvira za cirkulaciju znanstvenika iz domovine i dijaspore, čiji je osnivač Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH. U rodni Zagreb vratila se jesenas, a proljetos napisala projekt *Nova klasa mikrotubula u diobenom vretenu koji proizvode silu na kinetohore*, koji je izabran između 2.528 prijavljenih te se našao među 372 nagrađena rada. Na svečanosti u Europskome parlamentu u Bruxellesu 16. lipnja 2015. tako je Europsko istraživačko vijeće (ERC) uručilo jubilarnu 5000. istraživačku stipendiju aktualnoj znan-

stvenoj savjetnici Instituta Ruđer Bošković dr. sc. Ivi Tolić.

NAJPRESTIŽNIJI PROJEKTI

"Izabrana sam kao pettisućiti dobitnik stipendije Europskoga istraživačkog vijeća, koje podupire najprestižnije projekte za bazičnu znanost u Europi. Jako sam sretna ne samo što sam dobila tu stipendiju, koja će mi omogućiti da se bavim istraživanjima u Zagrebu na Institutu Ruđer Bošković, što je velika čast, već i zato što sam dio ovog slavlja u Bruxellesu kao jubilarna, pettisućita dobitnica", izjavila je Tolić. Dobivena nepovratna sredstva znanstvenica će utrošiti na svoj projekt o staničnoj diobi, za koji će za-

posliti tri doktorska studenta, dva poslijedoktoranta i jednoga laboratorijskog menadžera. "Također ćemo kupiti najsuvremeniji mikroskop koji nam je potreban za naše istraživanje i pokriti sve ostale troškove koji su potrebni za istraživanje", potvrdila je Tolić. ERC je nagradio njezin projekt *Nova klasa mikrotubula u diobenom vretenu koji proizvode silu na kinetohore*.

OD AMERIKE DO NJEMAČKE

Nakon 15 godina rada u inozemstvu u naponu kreativne snage miljenica javnosti i medija odlučila se na povratak u rodni Zagreb! Riječ je o uglednoj istraživačici koja već dulje vrijeme svojim znanstvenim uspjesima plijeni pozornost akademske zajednice. Svoj ugled u međunarodnoj znanosti Iva Tolić može zahvaliti uspjesima u otkrivanju složenih staničnih procesa. Tako je zajedno s kolegama na njemačkome *Max Planck* institutu identificirala prvi potencijalno besmrtni organizam, kvasac afričkog piva, koji se pomlađuje pri svakoj diobi stanica. Dok su joj roditelji *proljećari* Dubravka i Benjamin ugledni sveučilišni profesori humanističkih znanosti, Iva je diplomirala molekularnu biologiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu. Kao znanstvena novakinja radila je na IRB-u.

Nakon izrade doktorata na temu stanične mehanike na Harvardu u američkome Bostonu i obrane u Zagrebu (2002.) odlazi na poslijedoktorska usavršavanja u Institut *Niels Bohr* u Kopenhagenu i zatim na Sveučilište u Firenci. Ukratko, proteklih petnaestak godina

"Jako sam sretna ne samo što sam dobila tu stipendiju, koja će mi omogućiti da se bavim istraživanjima u Zagrebu na Institutu Ruđer Bošković, što je velika čast, već i zato što sam dio ovog slavlja u Bruxellesu kao jubilarna, pettisućita dobitnica", izjavila je Iva Tolić.

razvijala se na institutima od Amerike do Njemačke i publicirala više od šezdeset znanstvenih radova. Odlikovana je *Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića* za osobite zasluge za znanost i njezino promicanje u Republici Hrvatskoj i svijetu. Uz stipendiju NATO-a preklani je dobila značajno priznanje kada joj je ugledni znanstveni časopis *Cell* dodijelio laskavu titulu izvrsnoga biologa u svijetu prigodom predstavljanja "generacije budućnosti" - 40 vrhunskih znanstvenika u dobi do 40 godina. Od 2005. do 2014. godine Iva Tolić radila je kao voditeljica istraživačke grupe na *Max Planck* institutu u Dresdenu i tih devet godina smatra ključem svoga uspjeha tj. izgradnje osobne kompetitivnosti i vještine upravljanja istraživačkim timom.

Europsko istraživačko vijeće utemeljeno je prije osam godina kao dio Sedmoga okvirnog programa za istraživanje.

U aktualnom istraživačkom programu Europske unije, Obzor 2020, fondovi za ERC udvostručeni su na 13 milijardi eura za razdoblje od 2014. do 2020. godine. U sklopu svečanosti dodjele stipendije Iva Tolić se pridružila predsjedniku ERC-a, Jean-Pierreu Bourguignonu u razgovoru s članovima Odbora za industriju i istraživanje Europskoga parlamenta. Predsjednik Odbora za industriju Jerzy Buzek tom je prigodom istjavio kako je "iznimno ohrabrujuće susresti 5000. znanstvenika kojega je stipendiralo ERC i čuti iskustva znanstvenice o tome što ova stipendija znači za nju".

ISTRAŽIVAČKI PROJEKT U RUĐERU

"Odbor za industriju, istraživanje i energiju naporno je radio kako bi osigurao sredstva namijenjena znanstvenicima, kroz Europsko istraživačko vijeće kao i kroz ostale dijelove programa Obzor 2020. Željeli bismo da ova stipendija omogući molekularnoj biologinji Tolić da se u idućih pet godina u potpunosti posveti svojem istraživačkom projektu u zagrebačkom Institutu *Ruđer Bošković*. Budućnost Europske unije ovisi o znanstvenicima poput Ive Tolić", istaknuo je Buzek. Nakon razgovora u Odboru za industriju, istraživanje i energiju, Tolićevoj je uručen simboličan ček u biblioteci Solvay u Leopold parku ispred Parlamenta. ■

ENG Among the hundreds of successful returnee researchers we look at the life story of molecular biologist Iva Tolić, who recently won the jubilee five thousandth scholarship, worth 2.15 million euro, awarded by the European Research Council.

ZANIMLJIVO PREDAVANJE IVANA KEGLEVIĆA

AUSTRIJA - U kolikoj su mjeri Bečani zainteresirani za budućnost Hrvatske svjedočila je dobro posjećena dvorana Hrvatskoga centra u četvrtome bečkom kotaru u kojoj se 19. lipnja održalo predavanje dipl. ing. Ivana Keglevića "Moja vizija Hrvatske", koje je organizirao Hrvatski svjetski kongres u Austriji. Predavanje je moderirao mr. Igor Lacković. Ivan Keglević je inženjer građevinarstva rođen 1942. u Koprivnici. Bio je dugogodišnji predsjednik HKDS-a. Jedan je od osnivača mnogobrojnih hrvatskih udruga u Beču i Austriji: Kluba Zagreb, Hrvatske zajednice za kulturu i sport, Hrvatskoga svjetskog kongresa, gdje je još uvijek aktivan i trenutno je član Nadzornog odbora HSK Austrije.

U svom predavanju Keglević je istaknuo: "Proglašenje ništavnosti devizne klauzule za sve kredite pravnih i fizičkih osoba pobudilo bi samopouzdanje te vjeru u Hrvatsku suverenu državu u većine hrvatskih državljana. Takav zakon ne bi predstavljao neku nepravdu prema bankama, već do-

kidanje nepravde prema zajmoprimcima koji danas plaćaju povišene kamatne stope zbog rizika vrijednosti kune (koji uz deviznu klauzulu ne postoji) i priznavanje kune u duhu hrvatskog ustava."

Kao jedan od zaključaka predavanja predavač je istaknuo: "Hrvatskoj ne preostaje ništa drugo nego otkazati sve kreditne ugovore. Hrvatska treba dati svim partnerima na znanje da će krediti biti vraćani kad Hrvatska bude imala novca za to. Reakcija pogođenih na takvo hrvatsko ponašanje bit će povećanje stranih investicija u Hrvatskoj jer i zajmodavci žele da vraćamo njihov novac, što će dijelom pridonijeti bržem gospodarskom oporavku Hrvatske. Od-

nos domaćih prema stranim investicijama treba garantirati stabilnost hrvatskog gospodarstva i u budućnosti. Nemojmo zaboraviti da je za takvu reakciju zajmodavaca potrebna izvanredna aktivnost hrvatske diplomacije."

Nakon iznimno zanimljivog predavanja nazočni su se nastavili družiti s Ivanom Keglevićem uz domjenak i pjesmu. (A.M.)

LJETNI SEMINAR ZAGREBAČKE ŠKOLE EKONOMIJE I MANAGEMENTA

ZAGREB - Na Zagrebačkoj školi ekonomije i managementa (ZŠEM) od 29. lipnja do 17. srpnja održao se međunarodni ljetni program, osmi po redu, na kojem je sudjelovao rekordan broj međunarodnih studenata iz 14 zemalja (SAD, Kanada, Velika Britanija, Meksiko, Rusija, Kina, Singapur, Australija, Njemačka, Portugal, Nizozemska, Francuska, Srbija, Ukrajina). Na međunarodnome ljetnom programu sudjelovalo je uz studente iz Hrvatske više od 70 međunarodnih studenata i jedna Hr-

vatica iz SAD-a, koji dolaze sa ZŠEM-ovih partnerskih sveučilišta s kojima ZŠEM surađuje u sklopu međunarodne razmjene, po čemu je lider među visokoškolskim institucijama u Hrvatskoj i regiji. S obzirom na međunarodni standard kvalitete u obrazovanju potvrđen AACSB akreditacijom, međunarodnu orijentiranost i programe na engleskom jeziku, svake godine raste interes međunarodnih studenata za studij na ZŠEM-u pa ih se tako samo u zimskom semestru sljedeće akademske go-

dine očekuje više od 120. Osim prilika za studij koji im se nudi na ZŠEM-u, međunarodnim studentima Hrvatska je zanimljiva i zbog svoje lokacije te turističke ponude. Na Međunarodnome ljetnom programu ZŠEM-a studenti osim kolegija iz različitih polja ekonomije i poslovne administracije imaju i kolegij *Croatian studies* koji uključuje posjete muzejima, Hrvatskome saboru, Hrvatskoj gospodarskoj komori te izlete u Zadar, nacionalni park Plitvička jezera i Hrvatsko zagorje.

Književne paralele inozemne Croatice

U novoj knjizi Željka Lovrenčić prikazuje suvremenu književnu i časopisnu produkciju te knjižne manifestacije iseljenika iz desetak država s raznih meridijana

Dr. sc.
Željka
Lovrenčić

Autorica knjige Željka Lovrenčić doktorica je kroatologije. Prevoditeljica je i plodna esejistica. Bavi se i proučavanjem kulturoloških fenomena među hrvatskim iseljeništvom. U NSK vodi Zbirku inozemne Croatice. Aktualna je potpredsjednica DHK i članica Hispansko-hrvatskog društva. Dosad potpisuje gotovo pedeset knjiga i 250 radova u stručnim časopisima pretežno filološke provenijencije.

Vinka Grubišića, Diane Rosandić, Božidara Petrača, Ivanke Zdrilić, dvadesetljetnoga egzilanta u Londonu (od 1978. do 1999.) Nikole Đuretića, Milana Frčka, Paje Kanižaja, dječje spisateljice Jasminke Tihi Stepanić, Ružice Cindori, Ljerke Car Matutinović, Pere Pavlovića i dva prikaza pjesničkog stvaralaštva Ane Horvat, osnaženog njezinim antologičarskim naporima.

Tekst: Vesna Kukavica

Knjiga *Stazom do riječi*, u izdanju Male knjižnice Društva hrvatskih književnika, autorice dr. sc. Željke Lovrenčić objelodanjena je 2014. Riječ je o zbirci 50 raznorodnih tekstova, pretežno književnih prikaza, kako kroatističke tako i hispanističke provenijencije, filoloških refleksija te eseja i putopisa uz osvrte na recentno kulturno stvaralaštvo vezano uz svijet knjige – što ih je autorica sustavno ispisivala u književnoj periodici od 2011. do 2014. Uvrštena građa, raspoređena na 399 stranica, razdijeljena je u četiri posebne tematske cjeline: *Književni prikazi*, *Eseji*, *Iseljeničtvo* i *Hrvati izvan Hrvatske* te *Promidžba hrvatske književnosti i zapisi s putovanja*. Prva tematska cjelina sadrži 19 književnih prikaza domaćih i stranih autora poput Mire Gavrana, Tihomila Maštrovića, Đure Vidmarovića, Mladena Levaka,

HISPANISTIČKI PJESNICI

Druga tematska cjelina sabire osam eseja u kojima autorica raščlanjuje književno-stilske značajke suvremenih hispanističkih pjesnika i prozaika poput rođenog Peruana Alfreda Péreza Alencarta (53), dugogodišnjeg profesora na Sveučilištu u Salamanci, koji je od 2005. član Razreda za poeziju Leonske akademije. Usredotočuje se zatim na književno stvaralaštvo Čileanca hrvatskih korijena iz Punta Arenasa Óscara Barrientosa Bradasica (41), čiju prozu Lovrenčićeva s uspjehom prevodi na hrvatski jezik. Kao strastvena istraživačica hispanističke Croatice u poduljem ogledu propituje stilske odlike triju magallanskih pjesnika hrvatskog podrijetla: Roquea Estébana Scarpe (1914. - 1995.), Nicole Glige (77) i Desenke Vukasovic de Draxler (1935. - 2011.). U ovim esejima Lovrenčićeva iščitavamo u fascinantnome dijakronij-

skom nizu činjenice iz života uglednih pisaca hispanističke Croatice iz Čilea kao što su prozaici Antonio Skármeta ili Juan Mihovilovich, književnih teoretičara i sveučilišnih profesora stilistike kakvi su bili Cedomil Goić i Ernesto Livacic Gazzano ili dramatičara poput Dominga Mihovilovica Tessiera, Fernanda Jossea Eterovica ili Sergia Vodanovica. S druge strane, sinkronijska čvorišta ovih eseja pravi su literarni dragulji Magallanesa - pokrajine na krajnjem jugu Čilea u kojoj su posljednjih, kako tvrdi Lovrenčićeva, sedamdesetak godina stasali istaknuti pisci hrvatskih korijena. Uz već spomenute, ondje su rođeni i Ramón Díaz Eterovic, Nicolás Mihovilovic Rajčević, kao i Eugenio Mimica Barassi. Svjedočimo činjenici da su upravo njihova umjetnička djela proslavila tu regiju magične prirode i čudesnih tragova starih civilizacija kojima se pridružiše i naši dalmatinski pečalbari iz doba zlatnih i salitre-

nih groznica. Poticajan je esej o jednom od najvećih pjesnika španjolskoga jezičnog izričaja, nobelovcu Juanu Ramónu Jiménezu (1881. – 1958.).

KNJIŽEVNOSTI U EGZILU

Osobiti istraživački interes Lovrenčićeva usmjerava hrvatskoj književnosti u egzilu 20. stoljeća, ispisujući oglede koji se odnose na istaknutu modernističku pjesničku figuru kršćanskog nadahnuća iz Švicarske Lucijana Kordića (1914. – 1993.) te prešućenoga jezikoslovca Petra Tutavca s dugogodišnjom argentinskom adresom. Tutavac, uz Vinka Grubišića, pripada krugu najplodnijih hrvatskih jezikoslovaca u iseljeništvu, čija je pisana ostavština razasuta u emigrantskoj periodici. Uređivao je časopis *Svitlenik* u čijemu drugom broju iz 1968. godine objavljuje prvi prijevod glasovitoga ar-

Osobiti istraživački interes Lovrenčićeva usmjerava hrvatskoj književnosti u egzilu 20. stoljeća, ispisujući oglede koji se odnose na istaknutu modernističku pjesničku figuru kršćanskog nadahnuća iz Švicarske Lucijana Kordića (1914. – 1993.) te prešućenoga jezikoslovca Petra Tutavca s dugogodišnjom argentinskom adresom.

gentinskoga epa o gaučima na hrvatski jezik, *Martín Fierro* Joséa Hernández (1834. – 1886.). Hrvatska inačica spjeva doživjela je tri izdanja sedamdesetih da bi bila široj javnosti predstavljena 20. srpnja 1977. u argentinskome P.E.N-u.

Treći dio knjige, koji je naslovljen *Ise-ljenje i Hrvati izvan Hrvatske*, čine 14 raznorodnih tekstova koji zajedno obuhvaćaju skoro stotinu stranica (od 221. do 302.). Tekstovi se odnose na književnu i časopisnu produkciju te knjižne manifestacije iseljenika iz desetak država poput Mađarske, Austrije, Slovačke, Srbije do dalekih južnoameričkih zemalja kao što su Argentina, Bolivija, Čile, Paragvaj, Peru, Urugvaj i Venezuela – u kojima Lovrenčićeva iščitava nove autore hrvatskih korijena i slavne pisce hispanističke Croatice. Odras snage pisane i izgovorene riječi hrvatskih manjinskih zajednica iz europskog okruženja očit je, prema valorizaciji Lovrenčićeve, u dvjema knjigama gradišćanske Hrvatice iz Mađarske dr.

sc. Bernadett Zadrovich (*Govor Prisike*, 2006. i *Studije o Gradišćanskim Hrvatima u Mađarskoj*, 2009.), kojoj autorica posebno hvali ekolingvističke prinose. Iz vizure te nove discipline i kulturoloških uvida Lovrenčićeva opisuje dvojezičnu monografiju Čunovo: *naše selo, naša obec*, autora Jive Maásza i Jozefa Mallineritsa, čiji je nakladnik Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj. Analizira i 2010. pokrenuti *Godišnjak za znanstvena istraživanja* Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata iz Subotice, procjenjujući kako se ta ustanova u posljednjem desetljeću profilirala u nezaobilazno nakladničko i kulturno središte hrvatske zajednice u Vojvodini. No, strašću pravog knjigofila autorica nam predložuje monografiju peruanskoga sociologa europskih migracija Giovannija Bonfiglia (65), koji je napisao studiju o hrvatskome doseljavanju u tu zemlju nakon Drugoga svjetskoga rata naslovljenu *Presencia croata en el Perú 1948. – 1998./Hrvatska nazočnost u Peruu od 1948. do 1998.*

Sa Stjepanom Šešeljom i Matom Kovačevićem

O MIGRANTSKOJ POVIJESTI

Zanimljiv je i ogleđ o migrantskoj povijesti mjesta Povelja s otoka Brača, čiji su se stanovnici lančanom migracijom odselili u Iquique na sjeveru Čilea, koju potpisuju (2006.) istraživači Hrvoj Perić i Vjera Zlatar Montan, afirmirana čileanska arheologinja bračkih korijena koja je napisala više monografija iz povijesti hrvatske zajednice naseljene na području čileanskoga sjevera još od salitrene groznice krajem 19. stoljeća (*Raíces croatas en la región de Antofagasta/Hrvatski korijeni u Antofagasti*, 1994.; *Los Croatas, el salitre y Tarapacá/Hrvati, salitra i Tarapacá*, 2001.; te *Imigración Croata en Antofagasta/Hrvatsko useljavanje u Antofagastu*, 2002.; *De la bura a la camanchaca/Od bure do kamančake*, Iquique 2002., 2006.).

Autorica pohvalno piše o bibliogra-

fiji hrvatskih knjiga nekoć objavljenih u Mehitarističkoj tiskari u Beču, koju su zapisali i obradili prof. dr. sc. Tiho-mil Maštrović i Slavko Harni (Zagreb, 2011.), procjenjujući kako je Croatica Mechitaristica sastavni dio građe ino-zemne Croatice, koja se ubaštinja u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Uz to, osvrnula se i na stranu periodiku poput uglednoga argentinskoga povijesnog časopisa *Todo es historia/ Sve je povijest*, koji je nedavno objelodanio dva članka posvećena Hrvatima u Argentini čiji su autori Cristian Sprljan i Horacio J. Spinetto. Autoričinu pozornost privukao je i opus plodnoga publicista rođenog 1939. u Zagrebu, Argentinca hrvatskih korijena Luisa Gregoricha.

ZBLIŽAVANJE DOMOVINSKE I ISELJENE HRVATSKE

O bogatstvu hrvatske pisane riječi izvan granica RH danas se dosta zna zahvaljujući stručnjacima koji se bave proučavanjem hrvatskog iseljeništva, bilo njegovom poviješću bilo književnošću. Među njima se, prema pisanju Lovren-

čićeve, izdvaja Stjepan Šešelj, jedan od prvih hrvatskih književnika koji je Hrvatima izvan Hrvatske i njihovoj djelatnosti posvećivao pozornost i prije demokratskih promjena u RH. Kao jedan od najgorljivijih pokretača zbližavanja domovinske i iseljene Hrvatske S. Šešelj je postao i voditelj Sekcije za proučavanje hrvatske književnosti u iseljeništvu pri DHK, koja je djelovala zajedno s hrvatskim centrom PEN-a. Sekcija je, među ostalima, objavila četiri iznimno značajne knjige koje oni koji se bave iseljeničkom problematikom nikako ne mogu zaobići: to su knjige Šimuna Šite Čorića *45 emigrantskih pisaca* i *60 emigrantskih pisaca* objavljene 1991. i 1995., u kojima je obuhvaćeno 105 hrvatskih emigrantskih pisaca, knjiga Ante Sekulića *Hrvatska preporodna književnost u ugarskom Podunavlju do 1918.* objavljena 1994. i *Književnost gradišćanskih Hrvata* Nikole Benčića objavljena 1998. i 2000. godine.

NAŠI USPJEŠNI ZEMLJACI

Da nije bilo te Sekcije i vrijednih pojedinaца koji su se bavili istraživanjem bo-

Među stručnjacima koji se bave proučavanjem hrvatskog iseljeništva, prema pisanju Lovrenčićeve, izdvaja se Stjepan Šešelj, jedan od prvih hrvatskih književnika koji je Hrvatima izvan Hrvatske i njihovoj djelatnosti posvećivao pozornost i prije demokratskih promjena u RH.

U Guadalajari, Meksiko

gate hrvatske kulture zastupljene gotovo na svim kontinentima, ostali bismo prikraćeni za niz zanimljivih i značajnih podataka o našim uspješnim zemljacima pripadnicima prvoga, drugoga ili čak trećega naraštaja Hrvata koji su proslavili ne samo svoje domicilne zemlje, nego i Hrvatsku iz koje potječu, zaključuje dr. sc. Lovrenčić prikazujući knjigu anglistice i urednice Dubravke Vidak i Stjepana Šešelja, naslovljenu *Na izvoru Duhovne Hrvatske* (Zagreb, 2013.). Uvršten je i prikaz golemoga *Hrvatsko-španjolskog rječnika/Diccionario croata-español* s gotovo tri i pol tisuće stranica Rubéna Cvjetkovića Katušića iz Punta Arenasa, koji je taj leksikolog priređivao četrnaest godina. Tako je nastala suvremena leksička riznica za hrvatsku zajednicu u Magallanesu, ali i za cjelokupnu kroatističku i hispanističku zajednicu, ocjenjuje dr. sc. Lovrenčić.

Četvrti dio knjige, *Promidžba hrvatske književnosti i zapisi s putovanja*, donosi devet tekstova posvećenih afirmaciji knjige na hrvatskome jeziku i recepciji naše suvremene literature u višejezičnom okruženju Latinske Amerike uz putopisne sitnice. Zaključno, iščitavši najnovije stranice i nove izvore o hrvatskom iseljeništvu u domaćim i stranim referentnim knjigama, od Panonije do Ognjene zemlje, Lovrenčićeva zapisuje fascinantly štivo čija se stilski odlika očituje u sretnom spoju znanstvene akribije s publicističkim diskursom. ■

ENG In her new book *Stazom do riječi* (*On the Path to Words*) Željka Lovrenčić offers her view of contemporary literary and magazine production and the literary events of our emigrants from around the world.

Chichén Itzá, Meksiko

Trideset godina plodne glazbene suradnje

"Odlazili smo u sve hrvatske sredine po svijetu. To je naše zajedničko djelo. Mnogi misle da smo braća zbog istoga prezimena i fratarskoga habita. Nismo braća ni rođaci", rekao je fra Šito

Fra Radovan i
fra Šito Ćorić

na igralištu Kulturno-sportskog društva "Blau Weis – Tomislav" u Heilbronn u rijeku Neckar predvodio je dr. fra Šimun Šito Ćorić u zajedništvu s fra Radovanom Ćorićem. Sve je na početku pozdravio domaćin fra Radovan zahvalivši vjernicima koji su se okupili u velikom broju unatoč iznimno sunčanom i vrućem vremenu.

SLIČNO KAO U NAZARETU

Fra Šimun Šito osvrnuo se u propovijedi na evanđelje o Isusu u svome mjestu Nazaretu, među ljudima koji ga poznaju, koji poznaju njegove, koji ga znaju od djetinjstva i on poznaje njih. "Upravo u tom evanđelju Sveto pismo govori o ljudskoj naravi i, eto, nakon dvije tisuće godina slično je i među nama. Dok je Isus priznat na sve strane kao čudotvorac, pomaže ljudima gdje god može i najmanja stvar mu se ne može prigovoriti, no ljudi iz crkvene i državne vlasti ljubomorni su i zavidni jer Isus privlači uza se puno ljudi. Isus dolazi u svoje mjesto i kako ljudi reagiraju? S omalovažavanjem. Ljudi koji ga poznaju pokušavaju mu umanjiti vrijednost. To se događa i danas ljudima koji nešto postignu i u našoj sredini. Pokuša im se omalovažavanjem umanjiti vrijednost", rekao je fra Šimun Šito dodavši kako statistike danas pokazuju da kad govorimo o drugim ljudima većinom tražimo u njih ono što ne valja.

Misnom slavlju nazočio je i zastupnik u Njemačkome parlamentu Hrvat

Tekst i snimka: **Adolf Polegubić**

Voditelj Hrvatske katoličke zajednice Heilbronn u Njemačkoj fra Radovan Ćorić i voditelj Hrvatske katoličke misije Solothurn, kojoj je sjedište u Hrvatskoj kući u Olten u Švicarskoj, dr. fra Šimun Šito Ćorić proslavili su u nedjelju 5. srpnja 40. obljetnicu misništva i 30. obljetnicu zajedni-

koga duhovno-domoljubnoga glazbenog djelovanja u hrvatskom izvandomovinstvu i domovini. Svečano misno slavlje

Od početka je solonastupima, izvođenjem i snimanjem svojih pjesama fra Šito oduvijek podržavao nadu među našim narodom za dobrim i boljim, posebice za slobodom u ona jugo-vremena, poglavito u proročkim pjesmama "Mi ćemo pobijediti" i "Croatia" 70-ih godina

Josip Juratović. Na kraju misnog slavlja, koje su pjesmom i glazbom uveličali fra Šimun Šito i fra Radovan, predstavnici vjernika uručili su slavljenicima prigodne darove.

Fra Radovan Ćorić, svećenik Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Zagrebu, od četrdeset godina svećeništva trideset i tri godine je u službi hrvatskim vjernicima u Heilbronn, kojemu u pastoralnom radu pomaže pastoralna suradnica s. Stjepanka Saraf, školska sestra franjevka Mostarske provincije Svete Obitelji. Fra Šimun Šito Ćorić, svećenik Franjevačke hercegovačke provincije Uznesenja Blažene Djevice Marije, podsjetio je kako fra Radovan i on već trideset godina hrvatskim iseljničtvom i domovinom pronose Božju riječ pjevajući. "Odlazili smo u sve hrvatske sredine po svijetu. To je naše zajedničko djelo. Mnogi misle da smo braća zbog istoga prezimena i fratarskoga habita. Nismo braća ni rođaci", rekao je podsjetivši kako su zajedno počeli glaz-

beno djelovati na slavlju Majčina dana 1985. u Heilbronn te se tako ta plodna suradnja nastavila tijekom punih trideset godina.

DVOJICA DUHOVNIH "TRUBADURA"

Fra Šito i Fra Radovan možda su jedini primjer dvojice duhovnih "trubadura" u domovinskoj Crkvi koji tako dugo nastupaju i snimaju cijeli niz glazbenih CD-a i videoradova za koje tekst i glazbu piše fra Šito.

Od početka je solonastupima, izvođenjem i snimanjem svojih pjesama fra Šito oduvijek podržavao nadu među našim narodom za dobrim i boljim, posebice za slobodom u ona jugo-vremena, poglavito u proročkim pjesmama "Mi ćemo pobijediti" i "Croatia" 70-ih godi-

na 20. stoljeća te LP-albumom "Vučlija vremena" izdanim krajem 80-ih, zbog čega je imao i problema s ondašnjim vlastima jer se u ta vremena rijetko tko od hrvatskih pjevača usuđivao pjevati pjesme takvog sadržaja.

Slavlje je nastavljeno nastupom dječje i odrasle folklorne skupine Kulturno-sportskog društva "Blau Weis – Tomislav" u Heilbronn koja djeluje u suradnji s Hrvatskom katoličkom zajednicom u Heilbronn pod vodstvom Marijane Galović.

Nakon zajedničkog ručka nastupila su uz šargiju braća Ilija i Marko Begić iz Dervente te folklorna skupina Hrvatske katoličke misije Mannheim. Okupljene je pozdravio i predsjednik Kulturno-sportskog društva "Blau Weis" – Tomislav u Heilbronn Đuro Benković. ■

ENG Friar Radovan Ćorić, the head of the Croatian Catholic Community in Germany's Heilbronn, and Friar Dr Šimun Šito Ćorić, the head of the Croatian Catholic Mission in Switzerland's Solothurn, celebrated the 40th anniversary of their service to the church and the 30th anniversary of their work together as musicians on the 5th of July.

MANJINSKE VIJESTI

14. MEĐUNARODNI FESTIVAL KLAPA U PERASTU

CRNA GORA - Stručni žiri na 14. međunarodnom festivalu klapa u Perastu u Boki kotorskoj održan potkraj lipnja najboljima je u kategoriji muških klapa proglasio klape iz Hrvatske - pobjednici su "Bunari" iz Vodica, drugo mjesto pripalo je klapi "Kaše" iz Dubrovnika, a treće klapi "Sebeniko" iz Šibenika. U kategoriji "Nova klapska pjesma" najbolji tekst je tekst pjesme "Slava Perasta" autora Bože Vodopije u izvedbi dubrovačke klape "Kaše". Nagrade publike za najbolju mušku klapu i najbolji aranžman u kategoriji "Nova klapska pjesma" pripala je klapi "Kaše" iz Dubrovnika.

Prema ocjeni stručnoga žirija, nagrada za najbolju skladbu pripala je Vicku Dragojeviću iz klape "Kaše" za pjesmu "Slava Perasta", druga nagrada Jadranu Jejiću i Mladenu Glaviću za pjesmu "Neverin" koju je izvela klapa "Segena", dok je treće mjesto pripalo Mirku Neneziću iz klape "Assa Voce" za pjesmu "Zmaj sjevernih mora".

U sklopu festivala održana je promocija knjige dr. Jakše Primorca i dr. Zlate

Marjanović "Ludvik Kuba - Pjesme dalmatske iz Boke (1907. g.)" i festivalsko-ga časopisa Lirica. Direktor KotorArta, Međunarodnoga festivala klapa Perast, Milan Kovačević, izrazio je žaljenje što na promociji nije bio nazočan dr. Jakša Primorac, čovjek koji je iznimno zaslužan što knjiga ima reprezentativan oblik, sadržaj i kvalitetu. "Podržao nas

je Istorijski arhiv Kotor, kao i konzulat Hrvatske u Kotoru. Od Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti dobili smo odobrenje za digitalno kopiranje i kritičko objavljivanje 155 sačuvanih notnih zapisa od 161 originalnih iz sveske pod izvornim Kubinim naslovom "Pjesme dalmatske iz Boke", rekao je Kovačević. (Hina)

Tuđmanov konačni udarac srpskom imperijalizmu

Oluja je odlučujuća bitka hrvatske vojske i policije jer je hrvatskome narodu donijela mir i slobodu, jer je trajno promijenila odnose vojnih snaga u BiH, čime je praktično završio rat u Republici Hrvatskoj. Sretan Vam Dan pobjede!

Hrvatska vojska prelazi rijeku Savu, 4. kolovoza 1995. (foto: Željko Gašparović)

Specijalna policija na borbenom položaju

Tekst: Joško Buljan

Sredina je 1995. godine. Među-narodna zajednica nije imala nikakvo rješenje za rat i krizu na prostorima bivše Jugoslavije. Prošle su već četiri godine jalove međunarodne politike u kojima se Britanija, Francuska, Njemačka, SAD i Rusija uz pomoć UN-a pretvaraju da nema razlike između agresora i žrtve. Za razliku od svjetskih moćnika, predsjednik Tuđman nije mogao gubiti vrijeme, on će iskoristiti te i takve slabosti međunarodnih moćnika, vještima diplomatskim i vojnim potezima osigurati će Hrvatskoj da iz rata izađe kao pobjednik. Strategijom posrednog pri-lazjenja Tuđman je vodio Hrvatsku voj-sku iz pobjede u pobjedu, oslobađanjem dubrovačkog zaleđa, Miljevačkog platoa, Maslenice, Medačkoga džepa i zapadne Slavonije postalo je jasno da Srbi, unatoč velikoj premoći u naoružanju, gube rat.

Mit o srpskoj nepobjedivosti potpu-no se istopio briljantnom operacijom Bljesak. Oslobađanjem zapadne Slavo-nije za samo 32 sata izravno je dokaza-na hrvatska vojna moć. Srpski stratezi pod vodstvom Slobodana Miloševića krajem svibnja 1995. odlučili su rat pri-vesti kraju pobjedom na način da će u prvoj fazi eskalirati rat u Bosni i Hercegovini u kojoj će uz pomoć UN-a osvo-jiti sve zaštićene zone na istoku Bosne (Srebrenica, Žepa, Goražde), a kada osi-guraju istok BiH, planirali su osvojiti za-štićenu zonu Bihać na zapadu te nakon toga sa svim snagama napasti Hrvatsku i Hrvate u BiH. Ta operacija svesrpsko-ga napada na Hrvatsku zvala se *Vaganj '95* i trebala je početi 5. kolovoza 1995.

'SPLITSKI SPORAZUM'

Posredovanjem američke diplomacije i turskoga predsjednika Süleymana Demi-rela potpisana je 22. srpnja 'Deklaracija o oživotvorenju Sporazuma iz Washingto-

Pripadnici Raketno topničke bitnice PU brodsko-posavske snimljeni dan uoči početka "Oluje" na Velebitu (foto: Živković)

Ulazak u Slunj

na, zajedničkoj obrani od srpske agresije i postizanje političkoga rješenja sukladno naporima međunarodne zajednice'. Deklaracija je poznata kao 'Spliti spora-zum'. Potpisali su je hrvatski predsjednik Franjo Tuđman i predsjednik BiH Ali-ja Izetbegović. Dogovoreno je zajednič-ko i koordinirano djelovanje hrvatskih snaga i snaga Armije BiH. Na temelju toga sporazuma hrvatske oružane sna-ge mogle su ući na teritorij BiH. Bio je to početak kraja srpske vojne dominaci-je u BiH. Hrvatska razvoj događaja nije čekala skrštenih ruku. Hrvatske oruža-ne snage do sredine srpnja 1995. uspje-le su očistiti sjeverni i južni prostor duž Livanjskoga polja. Sada kada je bio pot-pisan 'Spliti spora-zum', a znajući što se dogodilo u Srebrenici i prateći srp-sku operaciju 'Mač' oko Bihaća, Hrvat-ska vojska 25. srpnja pokreće operaciju

Ljeto '95 i do 30. srpnja oslobađa Bosan-sko Grahovo i Glamoč te šira područja. Operaciju su izvele postrojbe Hrvatske vojske Zbornoga područja Split i Hrvat-skog vijeća obrane (HVO) pod zapovjed-ništvom generala Ante Gotovine. Samo dva dana nakon početka operacije hr-vatske snage oslobađaju Bosansko Gra-hovo i presijecaju komunikaciju Knin – Drvar, čime neprijateljske postrojbe u sjevernoj Dalmaciji dolaze u poluokru-ženje. Ovom operacijom Hrvatska voj-ska bila je samo 10 kilometara udaljena od Knina i time je zapečaćena sudbina pobunjeničke srpske tvorevine na po-dručju Hrvatske.

MLADIĆ PRIPREMA PROTUUDAR

Bez obzira na velike pobjede hrvatskih snaga, Ratko Mladić održat će 30. srpnja svoju posljednju tiskovnu konferenciju u Kninu na kojoj će reći da su 'hrvatske postrojbe osvajanjem Glamoča i Grahova napravile odlučujuću pogrešku u ratu' te da on sprema odlučujući udar. Taj Mla-dićeve odlučujući udar imao je kodni na-ziv *Vaganj '95* i trebao je krenuti u 6 sati ujutro 5. kolovoza. No, hrvatska opera-cija Oluja krenula je dan ranije.

Prateći ukupnu vojnu situaciju tije-kom srpnja i operacije Ljeto '95, a zna-jući srpske planove za operaciju Vaganj '95, predsjednik Tuđman održao je na Brijunima dva sastanka s vojnim vod-stvom, 17. i 31. srpnja, nekoliko sasta-naka s predsjednikom Vlade, ministrom obrane, unutarnjih poslova i ravnateljem HIS-a. Na temelju točnih obavještajnih podataka i prosudbe ukupne situacije, predsjednik Tuđman kao vrhovni zapo-vjednik oružanih snaga donio je odlu-ku o poduzimanju vojnih i redarstvenih koraka za oslobođenje okupiranih pod-ručja, osim istočne Slavonije.

Hrvatska je tih dana bila izložena međunarodnim pritiscima da odustane od

vojne operacije. Jedino su veleposlanici Amerike Peter Galbraith i veleposlanik Njemačke Horst Wiesel prenijeli izraze razumijevanja, a ujedno i zabrinutosti svojih vlada za ishod vojne operacije. U Ženevi Međunarodna diplomacija koju predvodi Thorvald Stoltenberg posljednji put pokušava problem u Hrvatskoj riješiti mirnim putem. Pregovori u Ženevi propali su srpskim odbijanjem mirovno-ga plana. Ne čekajući da se srpske snage oporave i pripreme za operaciju Vaganj '95, predsjednik Tuđman dao je zapovi-jed da počne dugo pripremana oslobo-dilačka operacija Oluja. Hrvatska vojska u kojoj su se našli svi slojevi hrvatskoga naroda, odreda domoljubi, koji su čini-li impresivnu, visokomotiviranu, opre-mljenu i uvježbanu vojnu silu, bila je spremna izvršiti svaku zadaću.

NAPAD NA BOJIŠNICI DUGOJ 630 KILOMETARA

Te je godine 4. kolovoza osvanuo kao sunčan dan. Točno je 5 sati. Odlučuju-ća bitka Hrvatske vojske potpomognute postrojbama Specijalne policije počinje

S gitarom i priborom za peganje u rat

Riječka 111. brigada (Zmajevi) sudjeluje u oslobađanju Like

Predsjednik Tuđman na Kninskoj tvrđavi, 6. kolovoza 1995. (foto: Alem Hadžiegrić)

Povijesni čin: Predsjednik Tuđman ljubi hrvatsku zastavu na kninskoj tvrđavi

snažnim raketno-topničkim djelovanjem i zračnim napadima duž cijele crte razdvajanja, na bojišnici od Jasenovca na istoku do Bosanskog Grahova na jugu. Bojišnica je duga 630 kilometara, napadi Hrvatske vojske događaju se istodobno iz gotovo trideset smjerova. Prvim raketnim projektilima pogođen je tzv. Glavni štab Vojske Republike Srpske Krajine u središtu Knina. Srpski časnici u rasulu silaze u podrum gdje se nalazi operativni centar, njihov 'komandant' 44. raketne baze izdaje naređenje za paljbu, poljele su i srpske rakete... Oluja je počela.

POKUŠAJI ZAUSTAVLJANJA HRVATSKE OPERACIJE

Dok traju prvi sati oslobodilačke operacije Oluje, u Beogradu Carl Bildt, supredsjedatelj konferencije o bivšoj Jugoslaviji,

politički direktori ministarstva vanjskih poslova Velike Britanije i Francuske imaju 'razmjenu gledišta' sa Slobodanom Miloševićem. Nakon što su mišljenja razmijenjena, nije bilo velike razlike, Carl Bildt je u ime svih dao izjavu o operaciji Oluji u kojoj je tražio od Europske unije da odmah osudi oslobodilačku operaciju hrvatskih oružanih snaga. Neke europske države svojim su utjecajem u OUN-a (Organizaciji Ujedinjenih naroda) dale postrojbama UNCRO-a zadatak da učine sve kako bi se onemogućio uspjeh Hrvatske vojske. Najnečasniju ulogu u tome odigrali su kanadski visoki časnici iz tzv. Sektora Jug sa sjedištem u Kninu general Alain Forand, pukovnik Andrew Leslie i dvojica europskih promatrača (ECMM/PMEZ) iz Danske Soren Liborius i Stig Marker-Hansen.

Dok svjetska diplomacija trubi na uzbunu i prijeti zaustavljanjem hrvatske operacije, hrvatske snage velikom brzinom napreduju na svim dijelovima bojišnice. U stožeru srpskih snaga u Kninu časnici su iznenađeni novom hrvatskom taktikom, ne mogu odrediti težište operacije. Tek oko 14 sati, kada je Hrvatska vojska napravila odlučujući napredak po Dinari i Crvenoj zemlji prema Kninu i kada je ovladala Malim Alanom pa čvorištem Sveti Rok - Gračac i Lovinacem, postalo je jasno da je kraj snovima o velikoj Srbiji blizu. Pritisnut razvojem vojne situacije u blizini Knina, Vrhovni savjet obrane tzv. Krajine donio je odluku o evakuaciji stanovništva 4. kolovoza 1995. između 17 i 18 sati. Nakon toga general Mile Mrkšić poslao je zapovijed da se izvrši 'izmeštanje' i evakuacija stanovništva na sigurnije prostore zbog nadolazećih okršaja i obrane teritorija.

Topništvo u akciji

STOŽER SRPSKE VOJSKE BJEŽI IZ KNINA

General Mrkšić nadao se pomoći generala Mladića i Vojske Republike Srpske koja je prema planu operacije Vaganj '95 trebala napasti HV i HVO te tako dati oduška tzv. Vojski Republike Srpske Krajine. Zbog sukoba Karadžića i Mladića pomoć Vojske Republike Srpske ipak neće stići. Dok srpski stožer u Kninu očekuje pomoć 'braće' iz Jugoslavije i BiH, stižu vijesti koje će ih još više obeshrabriti. Postrojbe 5. korpusa Armije BiH u skladu s hrvatskim planom krenule su u napad na tzv. 'Krajinu' i na Republiku Srpsku. San o velikoj Srbiji ruši se kao kula od karata.

Daljnjim napredovanjem Hrvatske vojske prema Kninu toga dana u panici Glavni štab tzv. VRSK oko 21 sat bje-

Predsjednik Tuđman čestita vojnicima na pobjedi

ži iz Knina i odlazi na izdvojeno zapovjedno mjesto, u Srb. Kada su hrvatske obavještajne službe prateći sustav neprijateljskih veza i informacije koje su slali dubinski izvidnici HV-a s okupiranog teritorija shvatile da u središtu Srba na izdvojenome zapovjednom mjestu nema zapovjednika srpske vojske generala Mile Mrkšića, načelnika stožera i ostalih stožernih časnika, u ranim jutarnjim satima 5. kolovoza obavještajni podaci o stanju neprijateljske vojske brzo su sustavom zapovijedanja i vođenja došli u sve postrojbe HV-a. Uslijedio je odlučujući napad. Sada kada je srpska vojska bila obezglavljena jer je zapovjedna struktura u rasulu, kada je stanovništvo u evakuaciji zakrčilo sve putove oko Knina i dalje u BiH kojima bi eventualno mogla doći pomoć, a srpske vojne snage demoralizirane, HV i Specijalne

postrojbe MUP-a nastavile su napadna djelovanja na području sjeverne Dalmacije i Like i uz manju topničku pripremu oslobodile su grad Knin 5. kolovoza oko 10 sati. Velika hrvatska zastava, koja se mogla odasvud vidjeti, vihorila se na kninskoj tvrđavi. Grad simbol pobune protiv Republike Hrvatske postao je simbolom hrvatske pobjede!

Na sjevernome dijelu bojišta došlo je do manjega zastoja u izvođenju operacije zbog konfiguracije terena, djelovanja neprijateljskog topništva i velikoga broja minskih polja na smjerovima napada, pri čemu je hrvatska vojska trpjela određene gubitke. No, uskoro i na sjevernome sektoru bojišta Hrvatska vojska uspostavlja potpuni nadzor operacije pa poražena srpska vojska potpisuje predaju u Viduševcu 8. kolovoza.

AKCIJA POBJEDNIČKI ZAVRŠENA NAKON SAMO TRI I POL DANA

Ministar obrane Gojko Šušak objavio je 7. kolovoza 1995. godine u 18 sati hrvatskoj i svjetskoj javnosti da je operacija Oluja uspješno završena. Operacija Oluja započela je 4. kolovoza u 5 sati, a trajala je tri i pol dana, do 7. kolovoza u 18 sati. Srpska vojska priznala je poraz činom predaje 8. kolovoza u 19 sati kada je u Viduševcu zapovjednik tzv. 21. krajinskoga korpusa pukovnik Čedomir Bulat, predajući se, podnio prijavak generalu HV-a Petru Stipetiću, priznajući bezuvjetni poraz srpske vojske i neupitnu pobjedu Hrvatske vojske.

Ovom operacijom vraćen je u hrvatski ustavno-pravni poredak cijeli okupirani teritorij naše domovine osim istočne Slavonije s Vukovarov. U Oluji su oružane snage Republike Hrvatske oslobađajući zemlju djelovale u ime i po ovlaštenju

"Sve za Hrvatsku, Hrvatsku ni za što!"

Dr. Franjo Tuđman, utemeljitelj moderne hrvatske države i prvi predsjednik RH, vođio je pod geslom "Sve za Hrvatsku, Hrvatsku ni za što!" pobjednički Domovinski rat, koji je 1995. završen vojno-redarstvenom akcijom Olujom. Godine 1997. političkom akcijom pregovaranja s međunarodnom zajednicom uspio je mirno reintegrirati hrvatsko Podunavlje u političko-teritorijalni sastav RH, čime je uspostavio cjelovitost države u međunarodno priznatim granicama.

"Gospodine predsjedniče, zapovijed izvršena!"

Uz dr. Franju Tuđmana, Gojko Šušak je apsolutno najzaslužnija osoba za oslobođenje Hrvatske, uspostavu Hrvatske vojske i tijekom Domovinskoga rata do pobjedonosnog završetka. Njegovo kratko izvješće "Gospodine predsjedniče, zadatak je izvršen!" postalo je sinonimom za sve hrvatske pobjede u Domovinskom ratu. Bio je na čelu Ministarstva obrane u uvjetima međunarodnih sankcija i sveopćega napada na državu i hrvatski narod u cjelini. U takvom okruženju uspio je stvoriti i naoružati respektabilnu pobjedničku Hrvatsku vojsku.

suverene države Hrvatske s međunarodnim subjektivitetom, oslobađajući područja na kojima je ustrojena protuustavna tvorevina bez demokratskoga legitimiteta i međunarodno-pravnoga subjektiviteta. Oluja je odlučujuća bitka hrvatske vojske i policije jer je hrvatskome narodu donijela mir i slobodu, jer je trajno promijenila odnose vojnih snaga u Bosni i Hercegovini, čime je praktično završio rat u Republici Hrvatskoj. Sretan Vam Dan pobjede! ■

ENG The 20th anniversary of Operation Storm is approaching. This decisive battle involving the Croatian Army and police forces brought peace and liberation for Croatia and permanently changed the balance of power in Bosnia-Herzegovina, thereby effectively ending the war waged against Croatia.

Slavlje tenkista

Život protkan glazbom

Kolo klub sv. Antuna "Hrvatska" i Hrvatska dječja škola sv. Antuna tradicionalno su domaćini koji tijekom jednog vikenda ugoste više od stotinu američkih Hrvata svih generacija iz raznih dijelova SAD-a, Kanade te njihovih gostiju iz Hrvatske i svijeta

Inicijatori i organizatori projekta Heidi Wohlfahrt-Granic i Željko Jergan

nom vremenu. Kako se vikend bliži kraju, nakon koncerta priređuje se uobičajeno završni banket i oproštajna večer uz ples i zabavu.

PRAZNIK ZA OČI I UŠI

Ove godine koncert se održao u *Los Angeles Theatre Center* (LATC) u samom središtu Los Angelesa. Program glavnoga koncerta vodili su Nikolina Alilović i Brano Goluža. U glazbeno-scenskom programu sudjelovali su mnogobrojni izvođači uz domaćine iz Kalifornije *St Anthony's Kolo Club "Croatia"* i *St Anthony's Croatian Children's School*. Tako su uspješno nastupili Hrvatski vokalni ansambl "Izvor" iz San Pedra, Plesni ansambl "Koraci" iz San Josea, "Veseli Hrvati" iz glavnoga kalifornijskoga grada Sacramentoa, "Ljeljo" hrvatski plesni ansambl i Tamburaški orkestar "Dario Barisic" iz Pittsburgha (Pennsylvania), hrvatsko-mađarski par Lilla Serlegi i Ference Tobak te gosti Plesna grupa "Tanza" iz Srednje škole Milliken-Sherman Oaks (Kalifornija). Bio je to veliki logistički pothvat koji leži u krilu organizacijskog odbora i voditelja iz Los Angelesa

Tekst: Suzana Tkalcic

“Život protkan glazbom” (*Life embroidered with music*) bio je slogan i tema Devetoga tradicionalnog vikend-okupljanja hrvatskih folkloraša i njihovih gostiju u Los Angelesu (*9th Annual Croatian Cultural Extravaganza*) koji se održao od 14. do 18. veljače 2015. Ako se ikada zateknete u Južnoj Kaliforniji sredinom veljače, svakako se raspitajte za taj zanimljivi kulturni događaj koji u srce Los Angelesa donosi raznolikost hrvatskih narodnih nošnji, bogatstvo zvuka, jezika i ritam plesova.

Kolo klub sv. Antuna "Hrvatska" i Hrvatska dječja škola sv. Antuna (*St Anthony's Kolo Club "Croatia"* i *St Anthony's Croatian Children's School*) tradicionalno su već domaćini koji tijekom jednog vikenda ugoste više od stotinu američkih Hrvata svih generacija, roditelja, djece, unuka i baka iz raznih dijelova SAD-a, Kanade te njihovih gostiju iz Hrvatske i svijeta. U večernjim satima početkom

vikenda priređuje se zabavni program i program dobrodošlice u Hrvatskome domu sv. Antuna dok se nedjeljom služi sv. misa u župnoj crkvi sv. Antuna, zatim slijedi tonska proba, odijevanje narodnih nošnji i priprema za koncert koji počinje popodne u 15 sati prema lokal-

St Anthony's Kolo Club "Croatia"

kojima treba zahvaliti za trud i predanost: Christina Mikuljan, Chaneen Bilan, Joe Mikuljan, Nora Borosak, Katica Ban, Marija Baskovic, Dijana Gotal, Lori Petrinac, Stefanie Juric, Nancy Vinski i Tomislav Culina.

Taj gotovo trosatni folklorni događaj bilo je praznik za oči i uši koji je dočaravalo šarenilo hrvatskih narodnih nošnji i ljepota tradicionalnoga vokalnog umijeća te muziciranja tamburicom i gitarom, vodeći u mašti umjetničkog nadahnuća publiku i organizatore u miljama udaljene autentične lokalitete hrvatske tradicijske kulture Staroga kraja, od Istre preko Like, Dalmacije pa do Međimurja, Zagorja, Turopolja i Banovine, preko Posavine do Slavonije i Baranje te dalje do Bosne i Hercegovine, kao i Mađarske. Gosti koncerta iz Sherman Oaksa zatim su izvođače i razdraganu publiku sigurnim plesnim koracima povelili u mašti po svijetu uz fantastično izvođenje raznovidnih plesova Tunisa i Meksika. Zablistala je i pokoja suza u očima nazočne publike te ganutljivost roditelja, baka i djedova dok su gledali kako im mlađa generaci-

ja ponosno predstavlja njihovu tradiciju. Nije ni nama ostalima bilo svejedno. Čuvajmo naše običaje i jezik, ma gdje bili!

ZANIMLJIV JE I POTICAJAN KULTURNI DOGAĐAJ

Annual Croatian Cultural Extravaganza – zanimljiv je i poticajan kulturni događaj hrvatskog iseljeničtva, osobito mladih folklorista i tamburaša na sjevernoameričkom kontinentu čija tradicija izrasta od 1970. godina naovamo iz projekta *Tamburitza Extravaganza* (Tamburaška ekstravagancija) pod pokroviteljstvom Američkoga tamburaškog udruženja (*Tamburitza Association of America*). Među tamburašima organizatori ističu entuzijastičnost inicijatora i organizatora projekta Željka Jergana i Heidi Wohlfahrt-Granic, dinamičan duo hrvatskih folklornih entuzijasta čija je umjetnička energija potaknula mnogobrojne mlade američke Hrvate i njihove prijatelje da njeguju i čuvaju tradicijsku kulturu svojih predaka koji su se naselili u Kaliforniji još od otkrića Novoga svijeta. Ovaj kulturni događaj – *Annual Cro-*

Plesni ansambl
"Koraci" iz San Josea

atian Cultural Extravaganza – svakako je jedna krasna inicijativa koja je razvila desetogodišnju tradiciju u Los Angelesu pa joj treba pokloniti pažnju i podržati je kako bi se ona uspješno nastavila razvijati u cilju očuvanja hrvatskoga folkloru i jezika, druženja mladih i predstavljanja naše folklorne tradicije ostalim kulturnim zajednicama u SAD-u. ■

ENG "Life embroidered with music" is the slogan and theme of the 9th Annual Croatian Cultural Extravaganza organised in Los Angeles by St Anthony's Kolo Club Croatia and St Anthony's Croatian Children's School.

ISELJENIČKA VIJEST

JOHN PRIBANIC PROSLAVIO 106. ROĐENDAN!

SAD - Država ne čuva podatke o svojim najdugovječnijim građanima, no kada bi takva evidencija postojala John Pribanic iz Dovera, u američkoj državi Delaware, bez sumnje bi se nalazio na njezinu vrhu. Pribanic je 22. lipnja proslavio 106. rođendan kao slavljenik na domjenku koji je organiziran u domu za starije i nemoćne "State Street Assisted Living", kamo se preselio iz Pennsylvanije da bude bliže sinu Tomu Pribanicu koji živi u Camdenu i gdje se, po sinovu pričanju, odlično osjeća. "Uistinu ima pozitivan stav i uživa u svakom danu, a svi stanari predstavljaju mu obitelj, što ga i čini tako žustrim."

John je rođen 1909. u Hrvatskoj, u naselju Zdenac nedaleko od Ogulina, kao Ivan Pribanić. U SAD je stigao u naručju svoje majke Ane 17. rujna 1912., dok je otac Franjo već živio u SAD-u. Uselio se u ožujku 1909., tri mjeseca prije Ivanova rođenja. Supružnici su se zatim preselili u okrug Allegheny u Pennsylvaniji, preimenovavši se u Frank i Anna, a sinčić Ivan postao je John te je do 1924. dobio braću Josepha, Franka, Thomasa i Georga i sestru Anne. Tom Pribanic ispričao je

kako je otac u Americi želio poboljšati svoj život: u proljetnom i ljetnom razdoblju obrađivali su zemlju dok su u jesen i zimu uživali plodove svoga rada. Novca nije bilo... Otac je napustio školu u devetome razredu da pomogne obitelji obrađivati zemlju smatrajući osmogodišnje školovanje dovoljnim za radnika u Westinghouseu blizu Pittsburgha, no u vrijeme velike ekonomske krize biva otpušten. Posao pronalazi ponovno u vrijeme gradnje brane Montgomery na rijeci Ohio i obližnjoj koksari Midland. Radio je osam sati dnevno, a zarađivao oko 10 dolara tjedno. U to vrijeme upoznao je i 1940. oženio Pauline Wasko, s kojom je ostao do njezine smrti 1994., te odgojio dva

sina Toma i Johna. Vratio se na rad u Westinghouse kao strojar, gdje je i umirovljen nakon 45 godina rada. U domu *State Street* Ivanova svakidašnjica događa se u invalidskim kolicima (kao posljedica prošlogodišnjega pada), a vrijeme provodi družeći se sa stanicima i posjetiteljima. (*Smyrna/Clayton Sun-Times; pr.: Lj. Galic*)

VASILJKOVIĆ (KAPETAN DRAGAN) U HRVATSKOME ZATVORU

SPLIT - Dragan Vasiljković, poznatiji kao kapetan Dragan, kojega Hrvatska tereti za ratni zločin, stigao je 9. srpnja u splitski zatvor na Bilicama nakon gotovo desetljetnoga ekstradicijskog postupka pokrenutog zbog sumnje da je tijekom Domovinskoga rata skrivio zločine nad hrvatskim civilima, policajcima i vojnicima. Ministar pravosuđa Orsat Miljenić izjavio je da će suđenje Vasiljkoviću biti pošteno i pravedno, a srbijanskome kolegi Nikoli Selakoviću, koji je izrazio

sumnju u to, poručio je da je njegova ocjena neprimjerna te da se "bavi svojom zemljom i svojim pravosuđem". Splitsko tužiteljstvo sumnjiči ga da je kao zapovjednik Jedinice za posebne namjene u sastavu paravojnih srpskih postrojbi postupao protivno odredbama Ženevske konvencije odnosno da je tijekom lipnja i srpnja 1991. u zatvoru na kninskoj tvrđavi te tijekom veljače 1993. u Bruškoj kraj Benkovca mučio, zlostavljao i usmrćivao zarobljene pripadnike hrvatske vojske i policije. Sumnja se i da je tijekom srpnja 1991. u Glini, u dogovoru sa zapovjednikom tenkovske jedinice JNA, izradio plan napada na policijsku postaju u Glini te prigradsko naselje Jukinac, sela Gornji i Donji Viduševac, a zatim i njihovo zauzimanje. Naknadno je Županijsko državno odvjetništvo u Šibeniku podnijelo zahtjev za proširenje istrage zbog sumnje da je odgovoran za ratni zločin protiv zarobljenika i civila od sredine 1991. i početkom 1992. na području Knina.

Vasiljković, koji je rođen u Beogradu i ima australsko državljanstvo, nijeće sve te optužbe. Nakon sudjelovanja u pobuni u Hrvatskoj vratio se u Australiju. Do uhićenja je pod imenom Daniel Snedden živio u Perthu, gdje je bio trener golfa. (Hina)

HRVATSKE TROBOJNICE PONOSNO ZAVIHORILE AUSTRALSKIM NEBOM

AUSTRALIJA - Stanovnici Melbournea prošlog su se četvrtka, 25. lipnja, uputili prema središtu grada kako bi počeli radni dan ne znajući da jedna mala zemlja s velikim snovima, koja se devedesetih nalazila u sukobu i borbi, tog dana slavi 24. obljetnicu svoje državnosti i nezavisnosti.

Mnogi bi se ugledavši hrvatske zastave na poznatome melbournškome trgu Federation Square pitali što se događa, no ne i oko 150 Hrvata koji su se ovdje okupili. Naime, generalni konzul RH Dubravko Belavić organizirao je okupljanje na trgu Federation i pozvao širu hrvatsku zajednicu da mu se pridruži i formalno oda priznanje ovoj važnoj godišnjici. U kratkom obraćanju prisutnima Belavić je zahvalio svima koji su se pridružili u proslavi primijetivši da se na današnji dan prije 24

godine ostvario tisućljetni san Hrvata kada je objavljena nezavisnost Hrvatske. Zahvalio je vođama zajednice i hrvatskim medijima za potporu koju su dali ovoj inicijativi unatoč kasnoj obavijesti o njezinu održavanju te predsjedniku AHD "Kardinal Stepinac" Geelong Paulu Šariću i predsjedniku AHD Melbourne Anti Juriću na doniranim zastavama.

U roku od nekoliko minuta nakon što smo na Facebook stranici Hrvatskoga vjesnika objavili slike zastava, počele su stizati mnogobrojne čestitke Hrvata iz cijeloga svijeta, a iz svake poruke mogao se iščitati osjećaj ponosa. Nakon što su se slike proširile Internetom, čak su ih i hrvatski portali objavili kao važnu vijest.

Mnogi će se sjetiti onih dana prije nego što je Hrvatska postala nezavisna država kada je jedina hrvatska zastava koja se ikada mogla vidjeti u javnosti bila ona kojom smo mahali na prosvjedima kojima smo željeli naglasiti svoju borbu protiv totalitarnoga jugoslavenskog režima i svoju očajnu želju za slobodom. Upravo ta zastava koju su tada vlasti smatrale problematičnom danas se ponosno viori Melbourneom 25. lipnja u znak pozdrava oslobođenoj naciji. (Hrvatski vjesnik)

Kad se Papa želi svidjeti svima...

Je li Papa za ovu prigodu o prilikama u BiH bio slabo informiran i nedovoljno motiviran sa strane hrvatskih biskupa ili se ciljano odlučio na jedan ovakav uopćen pristup?

Piše: **dr. fra Šimun Šito Ćorić**, Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

Sarajevo će sigurno dugo pamtit i dan kad je nasljednik svetoga Petra iz Rima, papa Franjo, došao u jedinstveni pohod. U koncelecijaciji s papom Franjom bilo je na misi na stadionu Koševu pet kardinala, 35 (nad)biskupa, više od sedamsto svećenika i oko 70.000 vjernika. Po svim vanjskim pokazateljima i nabijenim točkama "dnevnoga reda", velikim srcem se dočekalo Papu, očekivanog kao duhovno i političko osvježanje. Papa je u svojoj najavi rekao da dolazi "kako bih vjernike katolike utvrdio u vjeri, iskazao potporu ekumenskom i međureligijskom dijalogu te iznad svega ohrabrio za miran suživot u vašoj zemlji. Sa svoje strane spremam se doći među vas kao brat i glasnik mira, kako bih svima izrazio, naglašavam svima, svoje poštovanje i prijateljstvo. Želio bih svakoj osobi, svakoj obitelji, svakoj zajednici navijestiti Božje milosrđe, nježnost i ljubav. Vas katolike ohrabrujem da budete uz vaše sugrađane kao svjedoci vjere i Božje ljubavi, pridonoseći izgradnji društva koje kroči prema miru, u suživotu i međusobnoj suradnji".

Međutim, u cjelini uzevši, Srbe nije nimalo dirao taj dolazak, Bošnjake još manje njegov vjerski aspekt, ali im je bilo važno što Papa pred svijetom daje potporu jedinstvenoj BiH. Hrvati su se ponadali Papinoj snažnoj potpori u nji-

hovim teškim prilikama u toj zemlji gdje na svojim leđima stalno nose teret obespravljenosti i nepoželjne manjine. Očekivanja im se od njihova vlastitog poglavara nisu baš ispunila. Papa se odlučio svidjeti svima najavivši se kao glasnik mira, ali ne kao glasnik pravednoga mira. Naravno, svi mogu biti zadovoljni njegovim općeljudskim porukama, a sve u stilu potrebe duhovno-političkoga showmana da ugoditi svima. I to u vremenu kad Rusi neskriveno sa svojom razbijačkom politikom podupiru Republiku Srpsku na putu prema odcjepljenju, osnažena Turska drži stranu Bošnjacima kao poželjnim nasljednicima onako dragog i blagog Otomanskog Carstva, a Hrvati nesložni s nemoćnim vođama i još ostavljeni od Hrvatske, SAD-a i Europe, pa ovaj put i od Vatikana. Vatikan dobro zna da prognani Hrvati katolici nisu dobili nikakvu značajnu mogućnost povratka u Republiku Srpsku. U toj polovici BiH danas praktično nema katolika, a iz druge polovice sve više bivaju prisiljeni napuštati zemlju.

nepravde i nejednakosti te gdje se najgorim nasiljem prvi put u povijesti pomaknula granica katoličanstva značajno prema Zapadu.

Papa Jorge Mario Bergoglio još nas je nečim iznenadio. S najmanje oduševljenja je djelovao na sv. misi na Koševu. Tu su ga oduševljeno dočekali gotovo isključivo katolici, uz statistički beznačajan broj nekatolika i nehrvata. Velikim naporima slili su se uglavnom iz hrvatskih krajeva Bosne i Hercegovine, iz same Hrvatske, kao i iz drugih europskih zemalja. To općehrvatsko zajedništvo, prisutnost u BiH i visoki stupanj odanosti hrvatskoga naroda Svetoj Stolici Papu nije posebno zanimalo ni oduševilo. Bila je to najhladnija njegova točka nastupa u Sarajevu koja je odudarala čak i od utkanog veselja u to samo obnavljanje Posljednje večere.

Ostaje pitanje je li Papa za ovu prigodu o prilikama u BiH bio slabo informiran i nedovoljno motiviran sa strane hrvatskih biskupa ili se ciljano odlučio na jedan ovakav uopćen pristup? Eto,

...120 dana u zatvoru, u logoru? Koliko puta nam zli duh čini da zaboravimo patnje predaka. Ti dani se ne računaju u danima, nego u minutama, jer svaka minuta je jedno mučenje...

A ponovno je javno biskup dr. Komarica na nekoliko jezika svojom najnovijom knjigom zasjeđao o beskrupuloznoj međunarodnoj strategiji iskorjenjivanja katolika iz BiH. Iz mnogih susreta i razgovora s međunarodnim političarima stekao je šokantne spoznaje o planovima međunarodnih moćnika da Hrvati nestanu iz BiH, a ona postane država samo dvaju naroda, Srba i Bošnjaka, pa tako katoličanstvo u BiH nikada nije bilo potisnuto kao danas.

A upravo se to nikako više ne može zaobilaziti kad se govori u zemlji u kojoj je od devedesete nestala polovica katolika i u kojoj i dalje nestaju baš zbog

ne treba se čuditi pjevaču Bobu Dylanu koji se prijateljski sretao i s nekim Hrvatima pa nas je ipak stereotipno nagazio. Papa zna hrvatsku muku, dolazio je među Hrvate u izgnanstvu, ispovjednik mu je bio Hrvat, predsjednica Hrvatske govorila mu je o teškom stanju Hrvata u BiH, ali sve to njega očito nije previše dirnulo. Kako je god bilo, ostatak će njegov posjet Sarajevu, u kojem ima danas manje Hrvata nego u bilo kojem većem europskom gradu, upamćen i kao preopćenit, a poruke koje je tada izrekao mogu se jednako tako izreći još u stotinu zemalja te su prilično daleko od stanja i potreba Hrvata i katoličanstva u BiH. ■

Spomenik dječjim žrtvama

Iz koncentracijskoga logora Teharje pokraj Celja partizani su dio djece prebacili na gazdinstvo Petriček. Tamo su djecu mučili, "preodgajali" za život u socijalizmu i na kraju dali da ih posvoje partizanske obitelji, a neke su ubili

Knjževnik Ivan Ott

Tekst: Ivan Ott

Kad se ugasi spomen na žrtve, onda one drugi put umiru. To je poznata teza koju sam i ja koristio u svome povijesno-autobiografskom romanu "Ukradeno djetinjstvo". Oprostiti počiniteljima zločina u ime žrtava, to je moguće, ali zaboraviti - nikada! Najveće nedužne žrtve svakog rata su djeca. Svaka ratna dječja žrtva je gubitak za povijest. Ako su te žrtve nastale neposredno poslije rata, takozvane poratne žrtve, onda je tragedija to veća. Upravo o tim žrtvama se govori u ovom eseju.

Nekoliko riječi o počiniteljima zločina nad djecom. O zločinačkim sistemima fašizmu i nacizmu pisali su povjesničari i po-

bjednici Drugoga svjetskog rata, nesmetano tijekom nekoliko desetljeća. Da su oni počinjeni u ime tih zločinačkih ideologija, nema sumnje. To je nepobitno. No, kako je s komunističkom ideologijom koju su desetljećima slavili kao pravednom i neoskrvnjenom vodiljom borbe protiv zla?

ŽRTVE DOBILE SVOJE LICE

Poslije raspada komunizma na našim i drugim prostorima počelo se bez straha od represalija vlastodržaca pisati i govoriti. Partizanima je skinuta aureola svetosti i svrstani su u skup ostalih zločinaca. Svetiti se u ime počinjenih zločina protivnika nije ništa drugo nego činiti jedan novi zločin! Komunistički zločini nisu antifašizam. Blajburške žrtve i žrtve križnoga puta dobile

Ivan Ott, 11
godišnji logoraš

su svoje lice. Otkopavanjem stotina prikrivenih masovnih grobišta, u koje su zatrpale poratne žrtve komunista, one su dobile i materijalnu identifikaciju.

Još u tijeku rata partizani su ubijali po Sloveniji cijele obitelji, uključujući i djecu. Nakon završetka rata Britanci su iz Austrije u Jugoslaviju prisilno vratili osim hrvatskih i slovenskih vojnika i mnogobrojne civile, cijele obitelji s djecom. Ako ih partizani nisu pobili na putu do skupljališta zarobljenika, smjestili su ih u koncentracijski logor Teharje pokraj Celja. Tamo su bez osude pobili na tisuće zarobljenih vojnika i stotine civila, cijele obitelji, a dio njihove djece prebacili u logor za djecu, na gazdinstvo Petriček pokraj Celja. Tamo su djecu mučili, "preodgajali" za život u socijalizmu, i na kraju dali da ih posvoje partizanske obitelji, a neke su ubili. Samo mali dio njih 1946. i kasnijih godina preuzeli su članovi preživjelih obitelji.

JEDAN OD RIJETKIH PREŽIVJELIH

Ja sam jedan od rijetkih preživjelih svjedoka iz tog doba, tada star 11 godina. O tome sam napisao nekoliko knjiga: na slovenskome jeziku "Otroci s Petrička", na hrvatskome jeziku "Ukradeno djetinjstvo" i na njemačkome jeziku "Geraubte Kindheit". Slovenci su po mom romanu snimili dugački dokumentarni film koji je dobio nekoliko domaćih i među-

Ostaci gazdinstva Petriček kod Celja, negdašnjeg logora za djecu

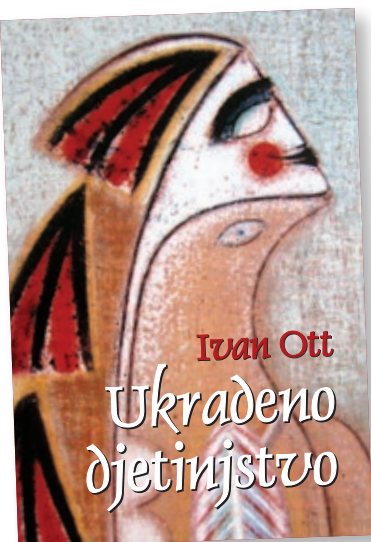

Životopis književnika Ivana Otta

Ivan Ott rođen je u Zagrebu 24. srpnja 1934. godine. Dio djetinjstva i školovanja provodi u Zagrebu i Karlovcu, Ljubljani i Celju. Maturira elektrotehniku u Srednjoj tehničkoj školi u Zagrebu. Godine 1961. emigrira u Njemačku gdje se zapošljava u elektroničkim računalnim centrima AEG i Siemens u Stuttgartu. Od 1971. godine počeo se baviti novinarskim radom. Članke i napise redovito je objavljivao u dnevnim i tjednim listovima. Godine 1979. počeo je surađivati s njemačkim radiopostajama SDR (SWR), Stuttgart, DW, WDR, Köln, SFB, Berlin i HRT. Umirovljen je s mjesta urednika u njemačkoj radiopostaji SWR International, Stuttgart i mjesta dopisnika za Večernji list, Zagreb. Od umirovljenja Ivan Ott objavio je čak šest knjiga u uglednoj Nakladi Bošković iz Splita. Piše i publicira na više jezika (hrvatski, slovenski, njemački, francuski) kratke

književne ogleda, priče za mladež i odrasle i romane. Najvažniji književni rad povijesno-autobiografski roman *Ukradeno djetinjstvo* (Bleiburg, tragedija koja ne prestaje boljeti) objavljen mu je na slovenskome, hrvatskome i njemačkome jeziku. Roman je pobudio veliki interes čitateljske publike diljem Europe za što je Ott primio mnogobrojna priznanja u više zemalja. Po tom romanu Slovenci su snimili cjelovečernji dokumentarni film *Otroci s Petrička* koji je nekoliko puta emitiran na slovenskoj televiziji, a na Festivalu slovenskoga filma u Portorožu 2007. dobio je prvu nagradu. Pisac Ivan Ott prisutan je u hrvatskim i njemačkim antologijama. Član je njemačkoga književnog društva, *Interessengemeinschaft deutschsprachiger Autoren* i Hrvatskog društva književnika za djecu i mladež. Za zasluge za Hrvatsku na području humanitarne pomoći odlikovan je 2002. godine ordenom Zvijezde Danice s likom Katarine Zrinski. Dobitnik je mnogobrojnih sportskih i novinarskih priznanja te povelje zahvalnosti njemačkoga i hrvatskoga Caritasa. Dobitnik je nekoliko književnih nagrada za kratku priču.

narodnih nagrada. Nakon izlaska knjige o stradanju djece u dječjem logoru Petriček, slovenska stranka DEMOS pokrenula je inicijativu za donošenje zakona o rehabilitaciji tih dječjih žrtava. Slovenska vlada je krajem

prošlog stoljeća donijela taj zakon po kojem je oko 80-ero djece čiji su roditelji pobijeni poslije rata 1945. godine proglašeno žrtvama komunista i političkim stradalnicima. I ja sam dobio službeno priznanje Vlade RS, Ministarstva za kulturu, obrazovanje i sport, da sam bio zatvoren u komunističkome logoru i potvrdu politički progonjenog djeteta u dobi od 11 godina pa do punoljetnosti.

Prošle godine pojedine slovenske demokratske organizacije, udruge i političke stranke pokrenule su inicijativu da se djeci stradalnicima u dječjem logoru Petriček podigne spomenik muzej sa svom raspoloživom arhivskom dokumentacijom. Mene su izabrali da budem službeni podnositelj tog zahtjeva, što sam i učinio 25. veljače 2014. pismom: "Pobuda

za razglasitev vile Petriček pri Celju za kulturni spomenik državnog pomena" i "Zahtjev za proglašenje vile Petriček za kulturni spomenik državnog značaja".

KRUNA SVIH NASTOJANJA

Ministarstvo za kulturu Republike Slovenije poduzelo je potrebne korake i 11. 9. 2014. pod brojem 62231-4/2014/6 poslalo mi je priopćenje da je prijedlog o podizanju spomenika državnoga zna-

čaja načelno prihvaćen, ali da sadašnji vlasnici zemljišta gdje se nalazilo gazdinstvo Petriček, potomci pogubljenih njemačkih vlasnika kojima je 1945. konfiscirano zemljište vraćeno, ne dopuštaju nikakvo podizanje spomenika jer bi se time srušila cijena zemljišta zajedno sa šumom, za koju traže pola milijuna eura. Ministarstvo je predložilo da se spomenik djeci stradalnicima podigne u spomen-parku logora Teharje, koje je RS već proglasila kulturnim, povijesnim spomenikom od državnoga značaja jer je dječji logor Petriček bio zapravo sastavni dio koncentracijskoga logora Teharje. Mi još nismo odlučili hoćemo li prihvatiti ovu predloženu lokaciju, ali smo sretni i zadovoljni da je Vlada Republike Slovenije odlučila izgraditi spomenik djeci stradalnicima poračaja. To je kruna svih mojih nastojanja da se objavi istina o zločinu komunista nad djecom, koju su oni licemjerno proglašavali – djeca su naša budućnost! ■

Snimka iz filma "Otroci s Petrička" redatelja Mirana Zupanića

ENG Writer Ivan Ott, a victim of a Partisan internment camp for children at the Petriček estate, where children were tortured and "re-educated" for life under socialism and then given to Partisan families as adopted children, is working to see the site identified with a monument.

Srpanjske žrtve 1845. godine

Ubrzo poslije "Srpanjskih žrtava" narodnjaci su uspjeli osigurati većinu u Hrvatskom saboru pa su pokrenuli raspravu o ujedinjenju hrvatskih zemalja, samostalnoj hrvatskoj vladi, utemeljenju modernog sveučilišta i uzdignuću Zagrebačke biskupije na čast nadbiskupije

Hrvatski
preporoditelj
Ljudevit Gaj

Piše: **Željko Holjevac**

Prilikom izbora za zagrebačku županijsku skupštinu 29. srpnja 1845. došlo je na Markovu trgu u Zagrebu do sukoba između mađarona i narodnjaka, prvih političkih opcija u Hrvatskoj na pragu modernog doba. U sukob se umiješala vojska pa je bilo mrtvih i ranjenih. Bile su to prve žrtve političkih sukoba u hrvatskoj povijesti, a nazvane su "Srpanjskim žrtvama". Prošlo je punih 170 godina od toga tragičnog događaja.

Devetnaesto stoljeće bilo je vrijeme širenja ideja slobode i jednakosti, ali i vrijeme u kojem su se postupno oblikovale moderne europske nacije kao umrežene zajednice svih pripadnika jednoga naroda iz svih društvenih slojeva i svih krajeva u kojima oni žive, neovisno o socijalnim razlikama među ljudima i

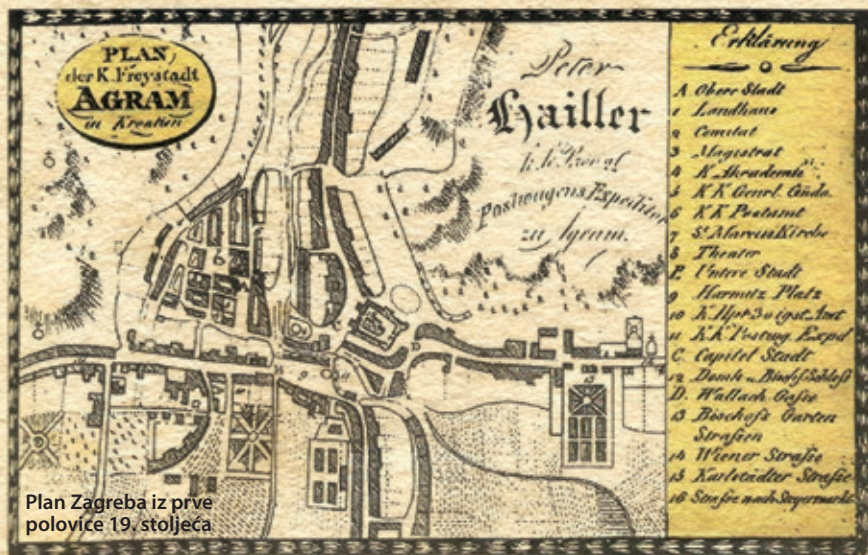
državnim ili pokrajinskim granicama. Složeni i slojeviti procesi nacionalnih okupljanja, isprepleteni širenjem industrijalizacije i stvaranjem građanskog društva, korjenito su mijenjali prilike i odnose u Europi i svijetu. Pojavili su se pokreti za oslobođenje pojedinih naroda i stjecanje nacionalne samostalnosti i neovisnosti. "Narod predodređen da postigne velike stvari za dobrobit čovječanstva mora prije ili poslije stvoriti vlastitu državu", tvrdio je u prvoj polovici 19. stoljeća talijanski republikanac Giuseppe Mazzini.

HRVATSKE ZEMLJE U PROCJEPU

Za to vrijeme hrvatske zemlje u sklopu Habsburške Monarhije podijeljene su na povijesne pokrajine te su živjele u svojevrsnom procjepu između krutog austrijskog centralizma s jedne strane i pojačane mađarske prevlasti s druge strane. U takvim okvirnim uvjetima, a u skladu s procesima u ostatku Europe, počelo je postupno oblikovanje moderne hrvatske nacije. Još u dopreporodno doba, nastojanjem zagrebačkog biskupa Maksimilijana Vrhovca, položeni su te-

melji narodnome preporodu. Bilo je to vrijeme u kojem je stasala mlada generacija hrvatskih preporoditelja pod vodstvom Ljudevita Gaja. Tridesetih i četrdesetih godina 19. stoljeća, tj. još tijekom posljednjih desetljeća feudalizma, ti su preporoditelji, poznati kao ilirci, pokrenuli prve novine samo na hrvatskome jeziku, osnivali knjižnice i čitaonice, radili na standardizaciji hrvatskoga književnog jezika na štokavskom narječju i ijekavskom izgovoru i poduzimali druge korake koji su vodili prema prerastanju razjedinjenih zajednica hrvatskoga naroda u cjelovitu građansku naciju. Gajeva budnica "Još Hrvatska ni propala" ili Mihanovičeva "Hovatska domovina", današnja hrvatska himna, bile su pjesme koje su uveliko pridonosile omasovljenju preporodnih strujanja. Pojavila su se prva nacionalna društva, npr. Matica ilirska (danas Matica hrvatska), a nastale su i prve hrvatske političke stranke.

Uspjesi hrvatskih preporoditelja nisu bili po volji dijelu plemstva u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, koje je odbijalo ilirsku "vlašku" štokavštinu (kojom su, osim većine Hrvata, govorili i svi Srbi, Crnogor-

Plan Zagreba iz prve polovice 19. stoljeća

ci i današnji Bošnjaci) u korist domaće "hrvatske" kajkavštine, a nije se slagalo ni s političkim razilaženjem Hrvata i Mađara, koje je u preporodnom razdoblju postalo još veće nego prije. Taj dio plemstva s jezgrom oko turopoljskoga plemića Danijela Josipovića osnovao je 1841. političku stranku, nazvanu *Hrvatsko-ugarskom strankom*, tj. Hrvatsko-ugarskom strankom. Njezin program bila je uska povezanost Hrvata s Mađarima pa su ilirci članove i pristaše te promađarske stranke pogrdno nazivali mađaronima. Ilirci su tada osnovali svoju Ilirsku stranku koja je zastupala preporodne ideje, a kad je vladar u Beču 1843. pod mađarskim pritiskom zabranio uporabu ilirskoga imena i grba preimenovali su je u Narodnu stranku. Iako se u staleškome Hrvatskom saboru još govorilo latinskim jezikom, Ivan Kukuljević Sakcinski održao je iste godine prvi saborski govor na hrvatskome jeziku.

DUBOKA PODIJELJENOST POLITIČKE SCENE

O dubokoj podijeljenosti političke scene u tadašnjoj Hrvatskoj posvjedočio je kasnije Ante Starčević u svojim mladenačkim uspomename: "Za Ilirstva ne bijaše druga nego da budeš Ilir ili Magjaron. Reći da si Hrvat, znamenova da si Magjaron. Rodjen Magjar, rodjen u Ungarii, ter samo za vreme pribivajući u Hervatskoj ako si rekao da si Magjar, to je nosilo da si Magjaron. Samo u tu jednu stranku, u Ilire ili u Magjaron, morao je kod nas svatko spadati. O redkih koji se braniše proti tomu razredjivanju ljudi, ili nehtedoše u nijedan taj razred brojeni biti, o tih bijaše sud da su habi-kruhi, prosvetljeni zvahu ih fruges consumere nati, a javno mnenje govoraše skladno, da su austrianski špioni."

Prilikom izbora za zagrebačku županij-sku skupštinu 29. srpnja 1845. sukobili su se na Markovu trgu u Zagrebu mađaroni i narodnjaci. Sukob je izazvao spor oko toga hoće li seljaci-plemići iz Turo-

Vlaho Bukovac: Hrvatski narodni preporod

polja imati pravo glasa ili ne. Budući da su oni ipak glasovali i to za mađarone, ovi su pobijedili na izborima pa je zbog toga došlo do komešanja koje se pretvorilo u krvoproliće s obzirom na to da se u sukob umiješala vojska, raspoređena oko Markova trga pod zapovjedništvom pukovnika Sartorija radi osiguravanja reda i mira. Prvi hitac ispaljen je iz kuće mađaronskog odvjetnika Tadije Ferića, koja se nalazila na uglu Markova trga i današnje Mletačke ulice. Nastala je pomutnja u kojoj je književnik i narodnjak Mirko Bogović potegao sablju na nekog časnika pa su vojnici zapucali na okupljene ljude koji su u panici bježali na sve strane. "Cijeli trg je zavio pušćanim dim, a glasnu tutnjavu bubnjeva, Startorijev signal da se obustavi ta luda paljba, nadjačaše vrisak i jauk ranjenika", napisao je publicist Josip Horvat. Ubijeno je 13 i ranjeno 27 osoba, pretežno narodnjaka, a nekoliko ranjenika umrlo je od posljedica ranjavanja. Bile su to prve žrtve političkih sukoba u hrvatskoj povijesti, a nazvane su "Srpanjskim žrtvama". Njihov sprovod prvih dana kolovoza 1845. pretvorio se u tihi prosvjed protiv nasilja uz poruku "Danas meni – sutra tebi".

SKULPTURA USNULOGA LAVA

Žrtve su pokopane na Jurjevskom groblju, jednom od tadašnjih gradskih groblja. Na desetu obljetnicu podignut im je željezni, a na četrdesetu kameni spomenik sa skulpturom usnuloga lava. Na njemu su upisane riječi: "Rod bo samo koji si mrtve štuje, na prošlosti budućnost si snuje." Upisana su i imena 13 palih žrtava: Ljudevit Bonfiko, Ivan Celinić, Janko Fikić, Ilija Gvozdanović, Ivan Košćec, Aleksandar Kovačić, Pavao Popilu, Pavao Reške, Dragutin Štajduhar, Ivan Seljan, Ivan Šuta, Pavao Turza i Franjo Valentinković. Prigodom 50. obljetnice 1895. posmrtni ostaci tragičnih "Srpanjskih žrtava", zajedno s nadgrobnim spomenikom, premješteni su na središnje zagrebačko groblje Mirogoj, gdje počinjavu i danas.

Ubrzo poslije "Srpanjskih žrtava" narodnjaci su uspjeli osigurati većinu u Hrvatskome saboru pa su pokrenuli raspravu o ujedinjenju hrvatskih zemalja, samostalnoj hrvatskoj vladi, utemeljenju modernog sveučilišta i uzdignuću Zagrebačke biskupije na čast nadbiskupije. Nakon što je mađarski jezik uveden u službenu uporabu u Ugarskoj, posljednji plemićki Hrvatski sabor 1847. odlučio je da se hrvatski jezik uvede kao službeni u hrvatskome javnom životu umjesto latinskoga koji je stoljećima bio poslovni jezik hrvatskih ustanova i službi. ■

Kameni spomenik "Srpanjskim žrtvama"

ENG Supporters of the national reformation and their opponents clashed on Zagreb's St. Mark Square on the 29th of July 1845 during the elections for the county assembly. The Austrian army opened fire on the gathered civilians, killing and wounding many. They were the first victims of political clashes in Croatian history.

Brzo, lako i zanimljivo ovladajte temeljima hrvatskoga jezika učite kada želite i gdje želite

A fast, easy and interesting way to learn the basics of Croatian. Learn when and where you want.

Sveučilište u
Zagrebu

HIT-1

Prvi sveučilišni on-line tečaj hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika

The first on-line course of Croatian as second and foreign language

14. rujna – 6. prosinca 2015.

September 14 - December 6, 2015

■ 7 nastavnih cjelina u sustavu MoD (utemeljen na Moodlu)	■ <i>7 learning units in the Moodle-based e-learning system</i>
■ 150 nastavnih aktivnosti	■ <i>150 learning activities</i>
■ 24 sata online nastave u živo	■ <i>24 hours of real-time communication online</i>
■ iskusni lektori, stručnjaci za hrvatski kao ini jezik	■ <i>experienced language instructors, specialists in Croatian as L2</i>
■ interaktivan, komunikacijski i individualiziran pristup učenju jezika	■ <i>an interactive, communicative and individual approach to language learning</i>

Pogledajte videopriloge o tečaju na mrežnoj stranici

Look at videos about the course at web page

www.matis.hr

Obavijesti i upisi

additional information and enrollment:

ecroatian@gmail.com

Uskoplje pamti i teža vremena

"Ako smo nakon tolikih godina ovomu kraju vratili ime Uskoplje, onda sam sasvim siguran da mu možemo vratiti i kulturu, pamćenje, vjeru. Bit će teško, no toliko i slađe. Uznositije"

Razgovarala: Rašeljka Horvat

Hrvatska uzdanica Uskoplje članstvom je nevelika udruga, no sama činjenica da postoji dvadeset godina tijekom kojih ustrajno nastoji na njegovanju i promicanju hrvatske baštine i identiteta vrijedna je naše pozornosti. Razgovaramo s njezinim predsjednikom Ivanom Šarićem (Uskoplje, 1956.) o dosadašnjim postignućima, hrvatskoj kulturi te općenito o problemima i izazovima života hrvatskoga naroda u tom, ratom teško pogođenom, dijelu Bosne i Hercegovine

Gospodine Šariću, u Udruzi ste od samoga početka, od 1995. godine koja ima posebno mjesto u memoriji hrvatskoga naroda. Zašto je udruga tada nastala te što Vama i Vašem članstvu znači njezinih dvadeset godina djelovanja?

– Hrvatsku uzdanicu osnovala je skupina uskopalskih entuzijasta radi, kako to piše u statutu Udruge, čuvanja, promicanja i širenja hrvatske kulture i duhovnosti uskopalskog kraja i uopće odgojno-obrazovnoga rada, pomoći darovitim i siromašnim učenicima i studentima i njihova stipendiranja, kulturno-umjetničkoga rada itd. Ovako široko postavljeni okviri rada proistekli su iz stanja u kojemu se Uskoplje te poratne 1995. nalazilo pa, kao uostalom i sam osnutak Uzdance, nisu rezultat prevelikih i nerealnih ambicija njezinih osnivača, kako bi se na prvi pogled moglo pomisliti, nego tek želje da se uočeni nedostaci, koliko je to god moguće, otklone, ali i da se na djelovanje za isti cilj pokrene i druge, sve možebitne udruge i pojedince u Uskoplju i izvan njega.

Iz kratkog uvida u rad udruge izdajamo kulturni i humanitarni

aspekt djelovanja. Prigoda je za kratki rezime: što biste izdvojili kao postignuća udruge u svakom od njih?

– Udruga je postala najpoznatija i najprepoznatljivija u javnosti po knjigama koje su svjetlo dana ugledale u nje-

zinu krilu. To nas ne treba nimalo čuditi ako znamo da u Uskoplju do pojave ovih, u našem izdanju, gotovo da i nije izašla nijedna, bilo kakva druga knjiga. U izdanju Hrvatske uzdanice do sada je izašlo dvadesetak naslova, a na svaki od njih mi u Hrvatskoj uzdanici iznimno

S prosvjednicima u Savskoj 66

smo ponosni. Sve ove knjige naišle su na zadovoljavajući odjek u čitatelja, a njihovo pojavljivanje popraćeno je i nizom kritičkih tekstova, recenzija i prika u novinama i časopisima.

Godine 1998. započeli smo akciju darivanja knjiga svim učenicima (od petog do osmog razreda osnovne škole te svih razreda srednje škole) koji su školsku godinu završili s odličnim uspjehom. Ta akcija traje do danas pa s ponosom možemo reći da smo uskopalskim odlikašicama i odlikašima darovali više od 1.500 knjiga koje će većini nagrađenih biti lijepa uspomena na školske dane u budućnosti, ali i poticaj za daljnji, marljivi rad.

Zatim, naša udruga darovala je osim kompleta knjiga u vlastitu izdanju i određeni broj knjiga bistričkoj župnoj knjižnici prilikom njezina osnutka, knjižnicama osnovne i srednje škole te veliki broj knjiga knjižnici koju je osnovala podružnica HKD Napredak iz Uskoplja.

Uz svoja izdanja, uskopalskoj čitateljskoj publici nastojali smo približiti i predstaviti i knjige drugih izdavača, a organizirali smo i niz tribina na kojima su govorili ugledni predavači i stručnjaci iz pojedinih područja te uz organiziranje okruglih stolova često smo nastojali inicirati razgovore o bitnim temama, na kojima smo uvijek nastojali okupiti sve udruge i pojedince iz Uskoplja za koje smo pretpostavljali da o pojedinoj temi imaju ili bi trebali imati što reći, a kada je to bilo potrebno odnosno kada smo to bili u mogućnosti, u razgovore smo nastojali uključiti i udruge i osobe izvan Uskoplja.

Poduzimali ste i humanitarne akcije?

– Iako Hrvatska uzdanica nije humanitarna organizacija niti joj je humanitarni rad jedan od ciljeva, vrijeme u kojemu živimo i doista velik broj onih koji pomoć trebaju nagnalo nas je da djelujemo i na tom planu. Godine 1999. prvi put pokrenuli smo akciju *Uskrs i siromašnima*, koju od tada provodimo svake godine. Pokretanjem ove akcije željeli smo pružiti pomoć, pa barem i simboličnu, našim najsiromašnijim sugrađanima, ali i senzibilizirati javnost za njihove probleme, što je također važno. Pokrenuli smo i nekoliko akcija pomoći pojedinim osobama i obiteljima.

Udruga je pokrenula i nekoliko inicijativa - zaštitu hrvatske sakralne baštine, nekropole stećaka te gradnju novog objekta... Kako na tom planu napredujete?

– Područje Crkvina na kojemu se nalazi 140 sandučastih stećaka nalazi se uz katoličko groblje u Bistrici (i inače se gotovo sva nalazišta stećaka na našem području nalaze uz katolička groblja i oko njih, što je činjenica koja najbolje govori sama za sebe). Krajem 1990-ih pojavile su se vrlo ozbiljne najave da bi se ovaj vrijedni lokalitet mogao pretvoriti u građevinsko zemljište i prodavati za izgradnju obiteljskih kuća i drugih građevina. Uzdanica je tada, valjda jedina, 'ustala' u zaštitu Crkvina. Naši zahtjevi za njezinu zaštitu odasli su na mnogobrojne nadležne adrese, a istodobno smo organizirali i akciju u kojoj smo posjekli izraslo žbunje i šibljte te na taj način učinili stećke vidljivim. Tako je i običnom prolazniku moglo biti jasno da je riječ o vrijednoj kulturnoj-povijesnoj baštini.

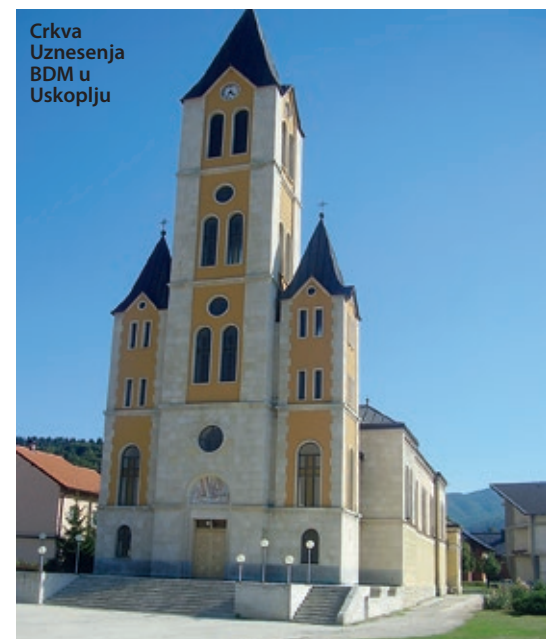
S nekih adresa smo dobili odgovore, a s nekih ne, no ono što je najvažnije je da na Crkvinama do danas nije izgrađen nijedan objekt. Ugodno je vjerovati da smo i mi tome barem malo pomogli.

Bošnjakovo groblje jedno je od nekoliko kužnih groblja na području Uskoplja. Prema legendi na tom je groblju pokopano osam sestara koje su se prezivale Bošnjak i koje su umrle od kuge. Od ožujka do studenoga svake mlade nedjelje slave se mise na ovom groblju i obavljaju zavjeti pa smo mi u Uzdanici mislili da bi bilo lijepo izgraditi križni

put prema Bošnjakovu groblju te smo to i učinili, dakako uz veliku pomoć naših sponzora te mnogobrojnih Uskopljana koji su se odazvali ovoj akciji. Nekoliko godina kasnije Hrvatska uzdanica je na Bošnjakovu groblju izgradila i kapelicu te time, nadamo se, umnogome pridonijela očuvanju tradicije uskopalskih mladih nedjelja.

Hrvatski ljudi često su bili prisiljeni otići iz rodnoga kraja, u inozemstvu potražiti bolji život, pa tako i Vaši sugrađani. Na koji način su u životu Uskoplja i možda djelovanja Udruge prisutni naši sunarodnjaci iseljenici?

– Uskoplje je, na žalost, kao i mnoga brojna druga hrvatska područja, iseljenički kraj. Vjerojatno i prije, ali osobito intenzivno Uskopljani su počeli napuštati svoja ognjišta u vrijeme komunističke vladavine. Najprije su se selili u Slavoniju, a zatim na tobože privremeni rad u europske zemlje, ali i u Ameriku i Australiju. Zadnji rat u kojemu je Uskoplje teško stradalo bio je koban: one koji su bili na 'privremenom radu' učvrstio je u nakani da tamo i ostanu, a broj Hrvata u Uskoplju više je nego prepolovio. Godine poratnog kaosa samo su pridonijele nastavku procesa iseljavanja tako da je danas znatno više Uskopljana izvan Uskoplja nego u njemu. Uskoplje bez njih ne može, upravo kao što ni oni ne mogu bez Uskoplja.

Bošnjakovo groblje i kapelica

Mi u Uzdancima smatramo da su iseljeni Uskopljeni diljem svijeta naše veliko bogatstvo pa imperativ našeg rada u budućem razdoblju, između ostaloga, treba biti i poticanje i pridobivanje iseljenih Uskopljana za rad na boljitku Uskoplja. U tom smislu i do sada smo nastojali pridobiti za suradnju Uskopljane, ponajprije u bližoj Republici Hrvatskoj, ali i udaljenijim zemljama poput Australije, gdje smo zahvaljujući našim svećenicima Križancu, Vranješiću i Zlatuniću ostvarili suradnju i s Hrvatima, koji su se s naših prostora odselili na tlo Australije.

Jesu li Hrvati pritisnuti krizom i ratnim posljedicama i danas spremni napustiti zavičaj i otići u inozemstvo? Pogotovo u države EU-a? Vaša udruga je fokusirana na mladež, učenike i studente kako bi potaknula svijest o identitetu, ostanku i opstanku?

– Iseljavanje Hrvata iz Uskoplja vjerojatno nikada u posljednjih dvjesto godina nije bilo intenzivnije nego danas. Nikome u Uskoplju nije ugodno gledati to svakodnevno osipanje, a mi u Uzdancima smatramo da je, u tom kontekstu, smisao našeg djelovanja upravo u isticanju onih vrijednosti i posebnosti Uskoplja zbog kojih će se, nadamo se, oni koji odlaze osvrnuti, a oni koji su već otišli jednom i – vratiti.

Jedno od imena koje asocira na Uskoplje je Stjepan Džalto: njegujete spomen na toga književnika te ste utemeljili i istoimenu književnu nagradu. Podsjetite nas na njega te ukratko i na druga imena koja su u temelju hrvatskoga identiteta Uskoplja, i koja ga danas grade.

– Stjepan Džalto je hrvatski književnik rođen u Uskoplju čije su knjige, a napisao ih je tridesetak, prožete Uskopljem, a rado čitane na svim hrvatskim

stranama. Za života bio je naš suradnik, a Uzdancima mu je objavila i jednu knjigu priča. Nakon njegove smrti – a pokopan je u svom groblju Kašice u Voljicu, što također treba smatrati svojevrsnom porukom – Hrvatska uzdanica utemeljila je književnu nagradu koja nosi njegovo ime. Na dosadašnja tri natječaja javio se veliki broj autora ne samo iz BiH, nego i iz Hrvatske, Bačke, Srijema, ali i pisci koji žive u državama EU-a i Švicarskoj, a stiglo nam je i nekoliko priča iz prekomorskih država. Odabrane priče iz prva dva natječaja objavili smo u posebnoj knjizi *Skopaljski Rabelais*, naslovljenoj tako po uvodnom radu o Džalti jednoga drugog Uskopljanina i također našeg suradnika, književnika Antuna Lučića. Inače, upravo piscima i osobama bliskima pisanoj riječi pripada istaknuto mjesto u uskopaljskoj povijesti. Uskopljeni tako uvijek rado ističu da je Ivan Bandulavić, prvi od bosanskih franjevac koji je pisao latinicom, rođen upravo u Uskoplju, da je akademik Ivan Zovko kao učitelj u uskopaljskoj školi proveo možda i svoje najplodnije godine kao zapisivač narodnog blaga i književnik... Uskopljeni su, dakako, ponosni i na svoje mlade pisce poput Mlakačića, Zeke i drugih čiji su tekstovi prvi put ukoričeni upravo u izdanjima Hrvatske uzdanice.

Tko je i kako financijski podupirao rad Vaše udruge te koliko je to diktiralo njezino djelovanje, koga

Stjepan Džalto

biste ovom prigodom pozvali na suradnju?

– Gotovo sve naše akcije privlačile su Uskopljane i uskopaljske tvrtke koje su u tim projektima prepoznavali pozitivnu nakanu kojom su oni pokrenuti te su u granicama svojih mogućnosti pomagali njihovu ostvarenju. Svima njima dugujemo veliku zahvalnost.

Desetu obljetnicu obilježili ste tribinom i objavljivanjem Zbornika o Uskoplju, na koji ćete način obilježiti ovu obljetnicu?

– Na žalost, nedostatak novčanih sredstava i izostanak potpore općinskih vlasti od kojih godišnje dobijemo oko 200 eura za naš ukupan rad i naše programe odrazit će se i na obilježavanje naše dvadesete obljetnice pa će ono biti skromno. Planiramo održati nastavak Okrugloga stola *Hrvati Uskoplja – okolnosti i perspektive* u sklopu kojega bismo rezimirali događaje u drugom desetljeću našeg postojanja. Naravno, godišnjicu ćemo obilježiti i radno. Naime, i u ovoj godini, uz naše redovite akcije, nadamo se da ćemo objaviti još dvije knjige uskopaljskih autora.

Što kao angažirana osoba na planu kulture i društvenog života mislite da bi za Uskoplje svi koji to mogu trebali učiniti? Budućnost, nade...

– Uskoplje pamti i teža vremena pa smo uvjereni da ovo nije "kraj svijeta" i da ćemo uz Božju pomoć i ovo preživjeti, da ćemo ponovno steći vjeru i nadu u život na ovim prostorima, da će nam budućnost vratiti ispravan odnos prema narodnoj predaji, našem pamćenju, pameti. Jednostavno, da će doći vrijeme blagih ljudi koji neće tražiti da naše Uskoplje voli više netko drugi nego što ga mi sami volimo, ljudi koji će shvatiti da smo samo u Uskoplju svoji, a posvuda drugdje stranci i obični brojevi. Ljudi koji Uskoplje neće dijeliti na domaće i iseljeno.

Ako smo nakon tolikih godina ovome kraju vratili ime Uskoplje, onda sam sasvim siguran da mu možemo vratiti i kulturu, pamćenje, vjeru. Bit će teško, no toliko i slađe. Uznositije. ■

ENG We spoke with Ivan Šarić, the president of the Hrvatske Uzdancice (Croatian Hope) organisation of Uskoplje (Bosnia-Herzegovina). The group is dedicated to nurturing and promoting the Croatian heritage and identity.

"A na nebu milijun zvijezda"

Alanna Marohnic rođena je u Kanadi u obitelji umjetnika gdje je i sama počela slikati još kao dijete. Po ocu Marohniću Alanna ima hrvatske korijene iz okolice Rijeke pa je obitelj često boravila u Hrvatskoj

Tekst: Ana Bedrina

Upulskoj podružnici Hrvatske matice iseljenika 1. srpnja otvorena je svečano, uz mnogobrojne iseljenike s raznih strana, izložba likovnih djela Alanne Marohnic iz Kanade, pod nazivom "A na nebu milijun zvijezda". O toj Kanađanki hrvat-

skih korijena, njezinu zanimljivome životnom putu i počeci-
ma ulaska u svijet likovne umjetnosti govorila je Ana Bedrina dok je njezina slikarska djela i način likovnog izražavanja predstavio hrvatsko-talijanski akademski slikar Igor Gustini.

"Njezino područje je ilustracija sa snažnom nadrealističnom komponentom. U nekim momentima njezine kompozicije dostižu impresivne crtačke vještine s jakom dramskom

ALANNA MAROHNIC rođena je u Kanadi u obitelji umjetnika gdje je i sama počela slikati još kao dijete. Alanna ima po ocu Marohniću hrvatske korijene iz okolice Rijeke pa je obitelj često boravila u Hrvatskoj. Majka Kanađanka bila je poznata i cijenjena slikarica u Kanadi, a voljela je Hrvatsku i tu održala mnogobrojne izložbe i druženja uz sliku i pjesmu jer se bavila i glazbom. Alanna je kao dijete već pokazivala veliku ljubav, gotovo strast, prema stalnom crtanju i slikanju, a majka joj je bila prva učiteljica i savjetnica. Danas se Alanna prisjeća kako joj je bio najvažniji majčin savjet naučiti promatrati svijet oko sebe i znati ga "preslikati" na papir ili platno. Često je boraveći u majčinu studiju shvatila da se neke stvari mogu postići samo dugim, strpljivim i ustrajnim radom. Bez majčine strpljivosti, kaže Alanna, teško

da bi imala snage nastaviti s radom koji je bio često zahtjevan, ali na kraju bi donosio veliko zadovoljstvo.

U takvom odrastanju i slobodnom učenju slikarstva vrlo joj je teško palo strogo učenje u srednjoj školi primijenjene umjetnosti. Kaže da je ona samo željela slikati cijeli dan, slobodno po svojem nadahnuću, bez utjecaja drugih osoba i školskih pravila. Ona danas kaže "i stoga je moje formalno obrazovanje, srećom, bilo kratko". "Iako sam bila među malobrojnim učenicima koji su uspjeli položiti prijamni ispit i upisati ovu školu, ja sam se osjećala neslobodnom, a školu kao mjesto koje me ograničava i sputava. Već sam u sedamnaestoj godini osjetila da svoj život želim i moram posvetiti samo slikanju i tu mi ništa nije bilo teško. Tad sam osjetila olakšanje, a kasnije sam upoznala supruga Ivana, također iz

Kanade, koji je glazbenik, dirigent i koji je razumio moj svijet slikanja i postao moja trajna potpora u daljnjem radu."

S ovim snažnim temeljima i golemom količinom samodiscipline i samozatajnosti, Alanna je puno postigla. U velikom broju prekrasnih radova zabilježeni su mnogobrojni događaji i osobe iz njezina životnoga kruga te ljepota prirode i duhovnosti koju čovjek nosi u sebi. Ona je slikarica dušom i tijelom. Ona živi za svoj izbor posla. Njezine slike rasprodane su diljem svijeta i nju to veseli. Ona i dalje želi slikati cijeli dan. "Alannin um, duh, ruka i kist dotaknu papir, a rezultat je duhovni: neopisiva ljepota, zahvalni smo i nekako rasterećeni s realno kreiranom apstrakcijom i opipljivom duhovnošću. Alanninom sugestijom naša percepcija se transformira od magičnog realizma u mistični realizam." (Scot Kyle)

konotacijom, kao i s bajkovitom ležernošću. Svaki rad 'skriva' jednu ili više priča koje nisu vidljive na 'prvoj lopti' te se gledatelj mora potruditi da nađe priču i da prati nit toga vizualnog klupka sastavljenog od gustog crteža i boja, često s dekorativnim i naturalističnim elementima koji se isprepliću međusobno i popunjavaju cijelu slikarsku površinu u cjelokupnoj kompozicijskoj ravnoteži.

Alanna Marohnic je vrlo posebna autorica koja je dosljedna i prepoznatljiva u svome radu te u svakoj slici otkriva pomalo djelić i svoga tajnovitog svijeta", rekao je Igor Gustini na predstavljanju.

Izložba je uz užitak razgledavanja vrlo atraktivnih i živopisnih djela omogućila i lijepo i ugodno druženje svih pristiglih iseljenika u Pulu i Istru. ■

ENG The Pula branch office of the Croatian Heritage Foundation played host to a large audience on the 1st of July for the opening of an exhibition of the art of Croatian-Canadian painter Alanna Marohnic.

MANJINSKA VIJEST

DAN DRŽAVNOSTI U BEOGRADU, BITOLI I KOTORU

Već tradicionalno, HMI-jeva podružnica Split sudjelovala je u organizaciji obilježavanja Dana državnosti Republike Hrvatske u susjednim zemljama. Sve je započelo u Beogradu u suradnji sa Zajednicom Hrvata Beograda koja nosi naziv "Tin Ujević", a čiji je predsjednik Stipe Ercegović. Tim povodom u Domu omladine prikazali smo film "Najstarija splitska kavana" autora Gorana Borčića, savjetnika u Muzeju grada Splita. Publici se nakon filma predstavila spisateljica Ljilja Crnić pričom o Splitu, a u glazbenome dijelu programa zapjevao je ženski zbor Društva Slovenaca te kasnije i Nenad Labor u programu hrvatskih zabavnih pjesama.

Nakon Beograda slavlje je nastavljeno u Bitoli. U suradnji s Hrvatskim kulturnim centrom "Marko Marulić" i njegovim predsjednikom Brankom Maretićem, svečano obilježavanje Dana državnosti obilježeno je u Centru Magaza, Muzeja i zavoda Bitola. Program je vodila Neda Maretić, a nastupila je i ženska vokalna skupina Marjanke iz Splita. Tom prilikom pridružio nam se i veleposlanik RH u Skoplju Zlatko Kramarić koji se oprostio od Hrvata u Bitoli jer mu uskoro istječe mandat. I ovoga puta prikazan je film o povijesti splitske kavana. Turneja je završila u Kotoru, gdje je film prikazan u Pomorskome muzeju u zajedničkoj organizaciji s Hrvatskim građanskim društvom Crne Gore Kotor. Imali smo priliku upoznati i novoga predsjednika društva Marija Brguljana, nekadašnjega vaterpolista, a današnjega suca svjetskoga ugleda koji je s puno entuzijazma prišao novoj dužnosti. (Branka Bezić Filipović)

Bilosnićevi simboli Nina

Izložbu Bilosnićevih fotografija ovoljetno postavljenu u zadivljujućem crkvenom prostoru Galerije crkve sv. Petra Staroga i Andrije u Zadru prati pregledan katalog koji je stručnim tekstom znalački popratio prof. Antun Travirka

Tekst: **Ivan Raos**

Foto: **Tomislav Marijan Bilosnić**

Tomislav Marijan Bilosnić predstavio je Zadranima svoju šestu ovogodišnju izložbu fotografija pod nazivom *Simboli Nina* koja je otvorena u subotu, 13. lipnja 2015. godine, u Galeriji crkve sv. Petra Staroga i Andrije u

Zadru. Izložbu Bilosnićevih fotografija *Simboli Nina*, ovoljetno postavljenu u zadivljujućem crkvenom prostoru, prati pregledan katalog koji je stručnim tekstom prije osam godina znalački popratio prof. dr. sc. Antun Travirka, iz kojega se vidi kako je riječ o ponovljenoj izložbi koja je prvo pod istim naslovom bila postavljena u lipnju 1997. godine u Galeriji "Višeslav" u Ninu.

Pišući o kubistički tretiranim oblicima ninskih građevina na fotografijama T. M. Bilosnića, sveučilišni profesor Travirka naglašava u zaključnim riječima: "Svi ti gotovo kubistički interpretirani oblici ninskih građevina, duhoviti detalji pročelja i krovništa, karakteristične ninske batele, mostovi, sve te vizualne inverzije motiva što se zrcale u vodi, sve su to slike mjesta iz svakodnevnice u kojima

ima misterije i ponekad melankolije, sve je to gotovo intimistička vizija, decentna i u formi i koloritu. Bilosnićevi su ninski motivi plastički uravnotežena cjelina formirana na iznalaženju međusobnih odnosa vizualnih sadržaja koja se nikad ne izlaže riziku sofistikacije. Više metafizička nego slikovita, to su djela uzdržanog lirizma i diskretne osjetljivosti." Izložbu *Simboli Nina*, uglednoga hrvatskog i za-

darskog književnika, slikara i fotografa Tomislava Marijana Bilosnića, postavio je voditelj Galerije Juan Miguel Vilgar, a otvorili su pjesnikinja prof. Zrinka Merčep i fotograf Đino Longin.

Ponovljena Bilosnićeve izložba *Sim-*

boli Nina sa zapaženim uspjehom ovoga ljeta održava se i u Gleriji crkve sv. Petra Staroga i Andrije u Zadru, a mnogobrojni posjetitelji od otvorenja je radoznalo razgledaju, posebice turisti. Izložba je otvorena do kraja srpnja 2015. ■

ENG Tomislav Marijan Bilosnić presented audiences in Zadar with his sixth exhibition of photographs this year. The *Symbols of Nina* exhibition opened at the gallery of the Church of St Peter the Elder and St Andrew in Zadar on the 13th of June 2015.

Bajkoviti grad podno Kleka

Ogulin je jedan od rijetkih gradova koji zna datum svog nastanka, a to je 1500. godina. Nakon što Turci poslije Krbavske bitke 1493. godine čestim prodorima pustoše Modruš, Bernardin Frankopan gradi novu utvrdu nad ponorom rijeke Dobre

Ogulin iz ptičje perspektive

Piše: **Zvonko Ranogajec**
Foto: **Z. Ranogajec i M. Brozović**

Ogulin je grad u samome geografskom središtu hrvatske potkove, smješten na rubnome prostoru između gorske i peripanonske Hrvatske, u južnome dijelu Karlovačke županije. Iako je i Ogulinu nakon Domovinskoga rata smanjen broj stanovnika ispod 10.000, on je i dalje s 8.216 stanovnika prema popisu iz 2011. godine najveći grad gorske Hrvatske, dok čitava lokalna samouprava ima 13.915 stanovnika. Površina prostora lokalne samouprave iznosi 542 četvorna kilometra, a sastoji se uz Ogulin od još 23 naselja. Nadmorska visina gradskog naselja Ogulina iznosi 325 metara, najveća visina je na području naselja Jasenak i vrha Kule na Bjelolasici s 1.534 metra, što je najviša kота u Gorskoj kotari, dok je najmanja visina od 155 metara na

području Donjih Dubrava. Gradsko naselje Ogulin sastoji se od šest gradskih četvrti odnosno mjesnih odbora.

PROMJENE TERITORIJALNE PRIPADNOSTI

Ogulin je kao malo koji grad u svojoj novijoj povijesti 20. stoljeća u mnogim teritorijalnim jedinicama bio rubnog položaja, što je rezultiralo čestim promjenama teritorijalne pripadnosti iako je oduvijek bio značajno mikroregionalno središte. Ustrojem hrvatskih županija krajem 19. stoljeća, sjedinjenjem civilne Hrvatske i Vojne krajine, ustrojeno je u Hrvatskoj osam županija od kojih je jedna bila i Modruško-riječka sa središtem u Ogulinu. Ona je obuhvaćala čitav prostor od Sušaka preko Gorskoga kotara pa sve do Korduna i Pukoplja. Od svih tadašnjih središta županija njihovim novim ustrojem, stvaranjem samostalne Republike Hrvatske 1993. godine, jedini Ogulin nije obnovio svo-

ju županijsku središnju funkciju, već je pripao novoustrojenoj Karlovačkoj županiji. Time se vratio u okrug u kome je bio neposredno nakon 2. svjetskog rata, nakon čega je 1970-ih i 80-ih godina bio u sastavu Zajednice općina Rijeka. To je i razlog zbog čega Ogulin mnogi uključuju bilo u Liku, bilo u Gorski kotar ili pak u Kordun.

Činjenica je da je Ogulin po svome povijesnom, geografskom, demografskom i gospodarskom značaju ipak posebna cjelina gorske Hrvatske u odnosu na Gorski kotar i Liku, odnosno na Kordun u sklopu peripanonske Hrvatske. Za taj prostor u stručnoj literaturi bilježi se više naziva, od Ogulinsko-potkapelškoga prostora, Ogulinsko-plašćanske sumbontane udoline pa do naziva Ogulinsko-modruške udoline ili jednostavno Ogulinskoga kraja. Rubnost položaja na dodiru kompaktnijih povijesnih regija reflektira se i u raznovrsnosti jezičnoga izričaja koji je specifičan, temeljen na čakavštini, ali i s utjecajima štokavskoga i kajkavskoga narječja. Tako se stanovni-

Župna crkva sa spomenikom kralja Tomislava u parku

Simbol Ogulina – Frankopanski kaštel

Vrh Kleka u zimskom ogođaju

ci pojedinih dijelova širega ogulinskog prostora legitimno svrstavaju u kategoriju ili Ličana, ili Gorana, ili jednostavno Ogulinaca.

DATUM NASTANKA 1500. GODINA

Ogulin je jedan od rijetkih gradova koji zna datum svog nastanka, a to je 1500. godina. Nakon što Turci poslije Krbavske bitke 1493. godine čestim prodorima pustoše Modruš i kasnije nastale Oštarije, Bernardin Frankopan gradi utvrdu nad ponorom rijeke Dobre okruženog opkopima te tako štiti ostali dio Monarhije od Turskih prodora, a Ogulin od tada s pravom dobiva naziv "vrata Kranjske". Osnivač grada Bernardin Frankopan poznat je po svome moćnom "Govoru za Hrvatsku" pred njemačkim saborom u Nürnbergu 1522. godine kojim je htio upozoriti na potrebnu pomoć europske kršćanske alijanse Hrvatskoj pred turskim prodorima i pustošenjima Hrvatske.

U svojoj prvoj fazi razvoja Ogulin je imao snažne vojne funkcije kao središte 62. ogulinske pukovnije u sklopu Karlovačkoga generalata Hrvatsko-slavonske vojne krajine. Od 1616. godine pa do kraja 19. stoljeća odnosno 1881. godine kada se spajaju civilna i vojna Hrvatska Ogulin ima vojni značaj, razvija se školstvo, razne upravne funkcije, a naselje se širi izvan samog kaštela. Jedan od zapovjednika bio je i kasniji hrvatski ban Josip Jelačić koji tada širi nacionalne ideje. Razvojačenjem Vojne krajine i istodobnom gradnjom prometnica, posebno željezničke pruge 1873. godine koja je spojila najveći grad Zagreb s lukom Rijekom, počinje druga faza razvoja grada koju karakterizira razvoj obrta i industrije temeljene na eksploataciji drvene sirovine, kao i snaženje trgovine i raznih uslužnih djelatnosti.

Ogulin početkom 20. stoljeća po svim parametrima broja obrtnika i radnika odaje obilježja snažnoga gospodarskog središta koje ima i upravne funkcije vezano uz središte županije, sudstvo, školstvo, trgovinu i začetke turizma. U Ogulinu je 1874. godine niknula misao o osnutku hrvatskoga planinarskog društva pa se s razlogom smatra kolijevkom hrvatskog planinarstva. Od susjednih Oštarija izgrađena je za vrijeme Austro-Ugarske, a završena za vrijeme Kraljevine Jugoslavije i druga pruga od Ogulina preko Oštarija do Splita, tzv. Lička pruga, 1931. godine.

DOMOVINSKI RAT

Treća faza razvoja Ogulina nastupa nakon Drugoga svjetskog rata kada prema razvojnoj koncepciji socijalističkoga planskoga gospodarstva dolazi do razvoja drvne industrije u DIP-u koji je do sredine 1980-ih godina imao više od dvije tisuće zaposlenih, najviše u stolarijama, kao i finalnoj proizvodnji masivnoga namještaja i montažnih kuća. Uz to, razvija se metalna industrija (*Sintal* - svrdla, turpije i građevinski alat, *Ventilator* - rashladni uređaji), graditeljstvo, Izgradnja, a gradi se i HE Gojak. Poljoprivredne aktivnosti doživljavaju finalizaciju u PIK Mrežnici koja proizvodi kiselo zelje, a PZ Dobra bavi se otkupom poljoprivrednih proizvoda, ponajviše krumpira. Na akumulacijskim jezerima Sabljacima i Bukovniku postupno se razvija turizam koji uz planinsko zaleđe Kleka i Bijelih stijena pruža temelje za razvoj turizma. Godine 1986. turizam se posebno razvio zbog

gradnje HOC Bjelolasice u naselju Vrelo kraj Jasenka.

Domovinski rat unosi u gospodarsku sliku grada drastične promjene. Više od 90 posto radno sposobnih muškaraca odaziva se pozivu za mobilizaciju pa je gospodarstvo zamrlo, a kasnije pretvorbe i privatizacije dovele su do propadanja gospodarstva, što je bila i posljedica nesnalaženja u novim tržišno-gospodarskim okolnostima. Ipak, zahvaljujući hrabrosti branitelja obranjen je tijekom Domovinskoga rata jedna od najdužih crta obrane u RH - od Kamenice do vrha Kapele - u dužini od 50 km, a u pobjedonosnoj akciji Oluji ogulinska 143. brigada ne samo da je oslobodila sav teritoriji bivše općine Ogulin na čelu s pobunjeničkim središtem Plaškim, nego je uz pomoć drugih postrojbi oslobodila šire područje Korduna i Banovine sve do Petrove gore.

Nakon Domovinskoga rata nastupa posljednja četvrta faza gospodarskoga razvoja grada kada zahvaljujući izgradnji autoceste Bosiljevo - Split i gradnji glavnoga kampa te registraciji tvrtke *Bechtel* u Ogulinu dolazi do jačanja gradskoga proračuna nekoliko godina, što je pridonijelo ulaganjima u gradsku infrastrukturu. Grad time dobiva novo lice,

Ivanina kuća bajki

Đulin ponor

izgrađene su prometnice, neki značajni infrastrukturni objekti, a podignuta je i industrijska zona u Otoku Oštarijskom, kao jamstvo budućega gospodarskog zamajnjaka. Osim građevinske tvrtke *Semmelrock*, koja proizvodi opločnike, te domaće tvrtke OG Grafika, zona na žalost još nije uhvatila predviđajući zamah. U bivšem DIP-u pokrenuta je tvornica parketa *Tehnodrvo*, a otvorene su i mnogobrojne manje drvene finalne industrije.

AUTOHTONO KISELO ZELJE

Ono što veseli je razvoj poljoprivrede i finalne proizvodnje kiselog zelja autohtone sorte "Ogulinac" mnogobrojnih

proizvođača. Zamah bajkovitoga turizma započeo je gradnjom jedinstvenoga multimedijalnog i interdisciplinarnog centra za posjetitelje, *Ivanine kuće bajki* otvorene krajem 2013. godine kojom se želi osnažiti turistička i kulturna ponuda grada Ogulina, što je posebno bitno u vremenu kada je nakon dvaju požara devastiran i zatvoren HOC Bjelolasica.

Ogulin je rodno mjesto mnogobrojnih poznatih osoba poput spisateljice Ivane Brlić Mažuranić, operne dive Eme Pukšec ili Ilme de Murske, povjesničara Mile Magdića, generala NOV i načelnika GŠ Ivana Gošnjaka, generala HV-a Vida i Petra Stipetića, psihijatra Vladi-

mira Hudolina, akademika Ivana Jurkovića, skladatelja Josipa Magdića i agronoma Ivice Salopeka.

Uz dvije osnovne i srednje škole u Ogulinu djeluje i izdvojeni studij Prometnoga fakulteta Rijeka, a grad se s pravom naziva i grad sporta jer ima više od 50 sportskih udruga i sportom se aktivno bavi oko dvije tisuće Ogulinaca različite dobi. ■

ENG Ogulin is a town of some ten thousand residents situated in the geographic heart of Croatia at the meeting of highland and Peripannonian Croatia, in the southern part of Karlovac County.

Škarpina u furnu s krumpirima

Iz Udruge kuhara Istarske županije dobili smo recept za ukusni obrok od škarpine. Jednostavno se priprema i godi u ove vruće ljetne dane. Vjerujemo da je škarpina najbolji izbor, no ako je ne nađete neka druga vrsta ribe dostojno će je zamijeniti.

SASTOJCI

1 škarpine
1 kg krumpira
2 dcl maslinova ulja
10 dag crnih maslina
10 dag svježih rajčice
10 dag luka
3 dag češnjaka
2 dcl ribljeg temeljca
5 dag mrkve
2 dcl bijelog vina
sol, papar, lovorov list, ružmarin, peršinov list (za posipanje)

PRIPREMA

Krumpir izrezati na kriške i lagano blanširati. U međuvremenu popržiti luk i mrkvicu rezanu na ploške. Blanširani krumpir, poprženi luk i mrkvicu složiti u posudu za pečenje. Začiniti solju i paprom, dodati lovorov list, ružmarin, češnjak i masline. Sve to pomiješati, zaliti temeljcem i bijelim vinom. Na tako pripremljen i začinen krumpir položiti očišćenu i posoljenu ribu, preliti maslinovim uljem i zgotoviti u pećnici na 200 C. Prije posluživanja posuti peršinom.

Vrijeme pripreme:

60 min

1

2

3

4

Mjesto	Prošli tjedan	Naziv singla	Izvođač	Izdavač	Tjedana na listi
1	10	Kraj	Vatra	Dallas Records	3
2	1	1 dan ljubavi	Massimo	Aquarius Records	7
3	2	Nebo na mojoj strani	Pravila igre	Hit Records	7
4	3	Zalutali pogled	Tomislav Bralić & Klapa Intrade	Scardona	7
5	4	Vjeruj u mene	Hladno Pivo	Hladno Pivo	10
6	5	Pet slova	Đani Stipaničev	Dancing Bear	5
7	6	Goli i bosi	Elemental	Menart	13
8	13	Pamtim ovu ljubav	Ivana Marić	Hit Records	3
9	NOVO	Ljubav	Ivana Kindl	Menart	1
10	7	Za svaku tvoju suzu	Opća Opasnost	Croatia Records	3
11	NOVO	Emotivna prijetnja	Vladimir Kočiš Zec & Sanja Doležal	Croatia Records	1
12	8	Reci mi	Boris Novković	Hit Records	7
13	22	Iluzionist	Natali Dizdar	Agapa	19
14	11	Krik	Tony Cetinski	Aquarius Records	24
15	9	Sričo moja	Klapa Contra	Hit Records	2
16	15	Svadba	Sandi Cenov Feat. Tifa	Hit Records	7
17	14	Probaj	Vanna	Hit Records / Mediteran Film	13
18	26	Drukčije	Nola	Menart	3
19	NOVO	Neće rijeka zrakom teći	Silente	Aquarius Records	1
20	17	Fališ mi	Klapa Rišpet	Hit Records	9
21	28	Uvik isti	Petar Grašo	Tonika	44
22	12	Jer je pjesma dio nas	Neno Belan feat. Fiumens	Dallas Records	20
23	20	Žena nad ženama	Tony Cetinski	Aquarius Records	48
24	POVRATAK	Kreće zabava	Begini	Menart	2
25	37	Nova nada	Detour	Aquarius Records	19
26	16	Jedna zvijezda	Tedi Spalato	Scardona	2
27	31	Supstance	Psihomodo Pop	Dallas Records	5
28	19	Jedan u nizu	Ivan Zak	Menart	7
29	35	Potpisujem	Petar Dragojević	Hit Records	14
30	21	Od najgorih najbolji	Lana Jurčević & Luka Nižetić	Croatia Records	6
31	33	Vjetrenjače	Nina Badrić	Aquarius Records	34
32	18	Nov čovjek	Jacques Houdek	Croatia Records	8
33	25	Budiš more	Auguste	Dallas Records	9
34	27	Miriše	Giuliano	Hit Records	20
35	23	Saturn	Vatra	Dallas Records	34
36	24	Kako da te zaboravim	TS Mejaši	Croatia Records	7
37	NOVO	Ti si ta	En Face	Dallas Records	1
38	NOVO	Jure, žure	Radio Aktiv	Spona	1
39	POVRATAK	Pridi mi bliže	Urban & 4	Aquarius Records	13
40	POVRATAK	Back to Basics	Marko Tolja	Aquarius Records	14

Kćeri Božje ljubavi – Zagreb, Nova Ves

Sestre su stigle u München na sam uskrсни utorak, 27. veljače 1990. Došle su na zamolbu tadašnjeg direktora staračkog doma *Kreszentia-Stift*, gospodina Ertla, koji je molio za pomoć u medicinskom osoblju iz Hrvatske

Piše: fra Jozo Župić

Za vrijeme večernje mise koja se radnoga dana slavi svaku večer u kapeli bl. Alojzija Stepinca u Münchenu, Schwanthalerstr. 96, zapazio sam među vjernicima časnu sestru koja pripada Družbi kćeri Božje ljubavi. Odmah nakon završetka svete mise pristupio sam toj sestri i izložio joj svoju nakanu da želim saznati nešto više o djelovanju tih sestara u Münchenu i da ću im se javiti pismeno. Dogovoreno. Tko su kćeri Božje ljubavi? Na to pitanje odgovara sama utemeljiteljica Majka Franziska Lechner: "Mi smo kćeri ljubavi koja trpi i zato moramo učiniti sve da ova ljubav bude priznata i da joj bude uzvraćeno. Ako smo doista tu zadaću izvršile, (...) u našim će srcima nastati duhovno uskrsnuće i tada ćemo na dan Uskrsa moći radosno zapjevati ALELUJA!"

MAJKA FRANZISKA LECHNER

Franziska je rođena na Novu godinu 1833. u mjestu Edlingu, udaljenom od Münchena 50 kilometara. U 16. godini pošla je u München želeći vršiti učiteljsku službu koja ju je privlačila. Međutim, brzo je zapazila da u veliki grad sve više dolaze sesoske djevojke, prisiljene neimaštinom, kao i dandanas kada mnoge djevojke dolaze iz Hrvatske u München, i izložene su raznim opasnostima. Ona dobiva karizmu od Boga da se posveti tim djevojkama u njihovim duševnim i tjelesnim potrebama. Ostavlja domovinu i odlazi u Beč, veliki carski grad u

kojem ima puno bijede. Na blagdan Marijina prikazanja 21. studenoga 1868. Franziska osniva Družbu kćeri Božje ljubavi. Želja joj je da "članice ove družbe budu službenice i oruđe neizmjerne Božje ljubavi. Sve u životu kćeri Božje ljubavi treba doista svjedočiti o ovom djetinjem odnosu prema Bogu, o pouzdanju i ljubavi prema Njemu. Osobito u brizi i odgajanju ženskih osoba nastojat će članice Družbe služiti kao oruđe Božanske ljubavi". Za Družbu je uzela Pravilo sv. Augustina, a sama je sastavila Konstitucije.

Na moje pismo dobio sam odgovor sestara kćeri Božje ljubavi koje su na adresi Isartalstr. 6, 80469 München. Čitam pismo: "Poštovani fra Jozo! Evo kako ste nas zamolili da Vam napišemo nešto o dolasku i djelovanju naših sestara u Münchenu, činimo to danas, 14. svibnja 2015. Hvala Vam na strpljenju."

Iz pisma što ga je poslala s. Heladija saznajem da su sestre stigle u München na sam uskrсни utorak, 27. veljače 1990. Sestre su došle na zamolbu tadašnjeg direktora staračkoga doma (*Kreszentia-Stift*), gospodina Ertla. Naime, u domu je bio manjak djelatnika pa se gospodin Ertl obratio hrvatskim sestrama Srca Isusova moleći za pomoć u medicinskom osoblju iz Hrvatske. Te su ga sestre uputile sestarskom poglavarstvu kćeri Božje ljubavi u Zagrebu i tako je napravljen ugovor o dolasku sedam sestara u što skorijem vremenu i dobivanju radnoga mjesta u ovome staračkom domu. U početku su došle samo dvije sestre iz Hrvatske. Kako nisu znale jezik, najprije su pohađale tečajeve njemačkoga jezika dva do tri mjeseca, a onda su počele raditi sa starima i bolesnima, što je zapravo i bila svrha njihova dolaska. Njihov početak bio je isprepleten ugodnim i manje ugodnim trenucima, kako se to redovito događa, ali se nisu dale slomiti.

ZAJEDNICA SE POVEĆAVA

Zajednica se postupno povećavala. Došle su tri sestre iz Rotweilla koje su dotad djelovale u jednome dječjem internatu. Po želji poglavara sestre su se premjestile u starački dom. Ova-mo ih je dovela poslušnost. Kasnije su stigle još dvije sestre iz ratom razorene Bosne.

Sestre su raspoređene na svoja radna mjesta. Za vrijeme radnog vremena malo su mogle biti zajedno, ali su zato u slobodno vrijeme izmjenjivale svoja iskustva i učile jedna od druge što i kako se trebaju nositi u pojedinim situacijama. Njemačka ima puno zakona i propisa i treba bdjeti da se čovjek ne ogriješi o te zakone i propise. Zahvalne su Bogu da ih je čuvao i očuvao, da se nešto nezgodno ne dogodi.

Sestre iz dana u dan njeguju i tješe stare i bolesne. Taj posao nije lak. Traži kompletnu fizičku i psihičku spremnost i lako dovodi do iscrpljenosti. Sestre traže snagu u molitvi, sakramentalnom životu i međusobnom zajedništvu i s Bogom. U tome nalaze snagu i duhovnu hranu. Zahvalne su Bogu za svećenike franjevece kod kojih se ispovijedaju. Svećenicima franjevcima žele Božji blagoslov i da ih Bog obdari novim zvanjima.

Sestre uz svoj posao u slobodno vrijeme koriste svaku priliku da čine dobro i da pomažu ljudima u nevolji, baš onako kako im je u amanet ostavila njihova Majka utemeljiteljica Franziska Lechner. I dandanas pristižu naši ljudi iz domovine tražeći posao ovdje u Njemačkoj. Za

vrijeme Domovinskoga rata bilo ih je puno više. Tko god je znao da su sestre tu, obratio bi im se za pomoć. Sestre su u tim trenucima stvarno pokazale nesebičnu ljubav pa su za vrijeme svoje polusatne pauze trčale na *Arbeitsamt* (ured nadležan za rad) da izmole još koju radnu dozvolu za ljude kojima je to bilo od životne važnosti. U tom su se najviše isticale ss. Fides i Helena. U početku su zajedno išle službenicima. Sestra Helena dobro je govorila njemački jezik dok ju je s. Fides podržavala sa suzama u očima kako bi omekšale srca tih ljudi, da se smiluju i izdaju radne dozvole i produlje boravak našem napućenom narodu.

KOLIKO ĆE JOŠ DUGO OSTATI?

Godine prolaze. Sestre postupno odlaze u mirovinu i vraćaju se u domovinu. Budući da broj zvanja opada, zajednica se ne obnavlja. Zasad su u zajednici četiri sestre: Helena, predstojnica, Fides, Tihomira i Heladija. Koliko će još dugo ostati? Ne znaju. To prepuštaju Božjoj providnosti. Treba napomenuti da tu još ima dvadesetak sestara iz *Stiftung Kreszentie*. Te su sestre, iako u poodmaklim godinama, živi primjer požrtvornosti i izgaranja za Boga i bližnjega. Njihovom prisutnošću dom dobiva duhovno obilježje. U kući je svaki dan sv. misa na koju rado dođu i štitenici doma koji mogu, a svake nedjelje sestre podijele sv. pričest po odjelima onim štitenicima koji to žele. Zahvalan sam s. Heladiji na pismu. U znak moje zahvalnosti još ću jednom spomenuti Majku Franzisku Lechner i njezina životna pravila: *Nijedno jutro bez srdačne molitve. Nijedan posao bez dobre nakane. Nijedno veselje bez zahvalna pogleda Bogu. Nijedna zabava a da se ne sjetiš da je Bog svuda prisutan. Nijedna bol bez Bogu odane strpljivosti. Nijedna pretrpljena uvreda bez praštanja. Nijedna učinjena pogreška bez kajanja. Nijedna zapažena pogreška bez blagog suda. Nijedno dobro djelo bez poniznosti. Nijednog bijednika a da mu ne udijeliš milostinju. Nijednog patnika a da ga ne utješiš. Nijedna večer bez posebnog ispitivanja savjesti.*

I još nešto, od osnutka 1868. godine u Austriji, Družba se brzo proširila po svijetu. Kao međunarodna redovnička Družba sestre su prisutne u 17 država diljem svijeta. Kod nas djeluju u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. ■

ENG The Daughters of God's Love, nuns from Zagreb's Nova Ves arrived in Munich on Easter Tuesday, 27 February 1990 at the request of the then director of the *Kreszentia-Stift* old age home where they are still active.

DOBRO JE PRISJETITI SE

Kada se govori o posebnosti-
ma pojedinih
nacionalnih
jezika, naj-
važnijim se čimbenikom
smatra posebnost grama-
tičkoga sustava, ponajprije
padežnih oblika, dok se pravo-
pisne i rječničke posebnosti
smatraju manje važ-
nima. Tako se događa da
se hrvatskomu jeziku nije-
će samosvojnost upravo zbog nedovolj-
ne razlikovnosti gramatičkoga sustava u
odnosu na druge jezike u neposrednom
istočnom susjedstvu. Istodobno se, iz
istoga razlika provodi cjepljanje hrvat-
skoga jezika na nekoliko malih jezičica,
a glavni je dokaz opravdanosti takova
cjepljanja razlika njihovih gramatičkih
sustava, posebice u odnosu na normi-
rani hrvatski književni jezik. Pritom se
namjerno, a nerijetko i zbog neznanja
zanemaruje činjenica da je sve do po-
sljednega desetljeća 19. stoljeća grama-
tički sustav hrvatskoga književnoga je-
zika bio znatno drukčiji od današnjega

Piše: **Sanja Vulić**

te istodobno znatno bliži
sustavima hrvatskih dija-
lekata.

Vrlo je važno znati da su
u 19. stoljeću u hrvatskom
književnom jeziku bili uo-
bičajeni stari hrvatski mno-
žinski padežni oblici. Uglav-
nom se dosljedno rabe do
1890-ih godina, a potom
nejednako i nedosljedno.
O tom nam najbolje svjedo-
če djela uglednih hrvatskih

pisaca, ali potrebno je čitati izvorna iz-
danja iz 19. stoljeća jer su se kasnije, po-
sebice nakon 1945. sustavno objavljiva-
le jezične krivotvorine hrvatskih autora
iz 19. stoljeća. Tako npr. August Šenoa u
Zlatarovu zlatu 1871. piše *da pokažemo
huljam; obzirnim građanom; na konjih*,
a ne *da pokažemo huljama*, odnosno
obzirnim građanima; na konjima. Naša
književnica iz 19. stoljeća Dragojla Jar-
nević u svom djelu *Plemić i seljan* 1860.
piše *javi ženam; u društvenih kružih*, a ne
javi ženama; u društvenim krugovima.
Bunjevački Hrvat Ivan Antunović 1879.
piše *Mojim milim odraslim Bunjevcem*

i *Šokcem*, a ne Bunjevcima i Šokcima.
Fran Mažuranić npr. 1887. piše s *ostalimi
drugovi* (crtica *Bugarin*), s *milijuni* (cr-
tica *Svemir*), *među pticama* (crtica *Pla-
ća*), a ne s ostalim drugovima; s miliju-
nima; među pticama. Možemo navesti i
primjer Matije Mažuranića koji 1842. u
svom putopisu *Pogled u Bosnu* piše *pred
Vezirom i ostalimi pašami*, a ne *da pred
vezirom i ostalim pašama*. Dubrovački
su autori takove padežne oblike također
rabili stoljećima, a još u 19. st. Antun Pa-
sko Kazali npr. piše *Nad njivami* (djelo
Glas iz pustinje, 1861), a ne *Nad njiva-
ma*, dok Antun Kaznačić u svojoj pjesmi
Jozipu knezu Jelačiću 1879. piše npr. *Nad
zvjezdami*, a ne *Nad zvijezdama*.

Velika se promjena događa tek 1890-
ih godina i početkom 20. stoljeća kada je
višestoljetnu hrvatsku književnojezičnu
tradiciju, koja se temeljila na hrvatskim
dijalektima (arhaičnim štokavskim, ča-
kavskim i kajkavskim) izgurala književ-
nojezična koncepcija hrvatskih sljed-
benika Vuka Karadžića. Kažu danas da
kotač jezične povijesti više nije moguće
zavrtjeti unatrag. Ali zato se barem mo-
žemo prisjetiti i ne zaboravljati. ■

SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU - UNIVERSITY OF DUBROVNIK

VAŠA KARIJERA POČINJE
OVDJE

SVEUČILIŠTE
DUBROVNIK

unidu.hr

Od 1951. izlazi mjesečnik Hrvatske matice iseljenika

MATIČIN VREMEPLOV

Pronašli smo u Matici za mjesec **srpanj** godine...

Priprema: Hrvoje Salopek

1957.

"Naš slavni kipar Ivan Meštrović, koji živi u Americi, izradio je nedavno spomenik svom isto tako slavnom zemljaku, učenjaku i izumitelju Nikoli Tesli. Divan je to spomenik velikoga umjetnika velikom učenjaku, u kojem je Meštrovićev genij, njemu svojstvenom snagom, prikazao genijalnog izumitelja u njegovoj karakterističnoj jednostavnosti pravog učenjaka zadubljenog u svoje misli...", piše Matica i nastavlja kako će spomenik biti postavljen u dvorištu zagrebačkoga Instituta Ruđer Bošković. Taj impozantan spomenik premješten je 2006. iz Instituta na ugao Masarykove i Preradovićeve ulice na lokaciju koju mnogi stručnjaci osporavaju kao prikladnu.

1980.

Nakon vizionarskogA projekta izgradnje autoceste Zagreb – Split koji je gušenjem hrvatskog proljeća zaustavljen, nije se vezano uz izgradnju suvremenih prometnica u Hrvatskoj ništa događalo tijekom 1970-ih. Nakon dugih godina zastoja konačno je 1980. otvorena prva dulja dionica autoceste, i to ona od Zagreba (Ivanja Reka) do Lipovljana u dužini od 76 kilometara. "Od svih cesta u SR Hrvatskoj, promet je najintenzivniji upravo na toj dionici. Računa se da dnevno po toj cesti prođe i do 20.000 automobila", piše Matica.

2003.

"Nakon trinaest godina dominacije najtrofejnijeg hrvatskog kluba, zagrebačke Cibone, naslov je otišao na splitske Gripe", piše Filip Brkić. Tada se činilo da za splitsku košarku, predvođenu Dinom Rađom, predstoje blistave godine u samom vrhu hrvatske i europske košarke. Međutim, danas su legendarni "žuti" utonuli u prosječno sivilo iz kojeg se ne nazire povratak na staze stare slave.

Fotografije Davora Rostuhara iz knjige
"National Geographic – Hrvatska iz zraka"

www.hrvatskaizzraka.com

Blitvenica

Šibensko-kninska županija

Svjetionik Blitvenica na istoimenom otoku, najisturenijem u šibenskom arhipelagu, izgrađen je još 1872. godine. Nekoć su tu živjele tri posade svjetioničara sa svojim obiteljima. Održavali su svjetlosni signal i usmjeravali brodove koji plove pučinom. S razvojem tehnologije više nema potrebe za ljudskom posadom. Danas su svi svjetionici automatizirani i pokretani snagom sunca i vjetrova, a na većim svjetionicima poput Blitvenice glavni je posao svjetioničara održavanje objekta. Ponegdje se također bave usluživanjem robinzonskih turista, ali ne i na Blitvenici, gdje su obale prestrme, a more previše nemirno da bi se dolazak i odlazak s otoka mogao planirati s izvjesnošću.

Svečana povorka sudionika 49. đakovačkih vezova

U dva sata povorke, od Maloga do Strossmayerova parka, prodefiliralo je središtem Đakova 58 folklornih skupina s gotovo 5.000 sudionika iz Hrvatske i svijeta. Bile su tu folklorne skupine iz Slavonije i Baranje, Dalmacije, Like, Podravine, Hrvatskog zagorja, Gorskoga kotara, sinjskoga kraja, Hrvata iz BiH, gradišćanskih Hrvata iz Donje Pulje u Austriji te folklorna skupina kanadskih Ukrajinaca – članova *Yevsham Ukrainian Folk Ballet Ensemble* iz Saskatchewan u Kanadi. Nakon prolaska folklornih skupina središtem grada prošlo je oko 50 okićenih svatovskih zaprega privatnih konjogojaca, kao i lipicanski dvopreg i četveropreg Državne ergele lipicanaca u Đakovu te mnogobrojni konjanici. Na platou ispred katedrale svečani mimohod pratili su domaćin smotre – gradonačelnik Đakova Zoran Vinković, osječko-baranjski župan Vladimir Šišljagić, đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić i drugi.

Regatom 'Korana 2015.' protiv gradnje mini elektrana

Regatom "Korana 2015.", od mjesta Lučice do Barilovića, u organizaciji karlovačke ekološke udruge Eko-Pan, počela je kampanja protiv planiranja gradnje niza mini hidroelektrana na rijeci Korani. U ime Eko-Pana, ali i mnoštva drugih ekoloških i sportskih udruga vezanih uz rijeke, Denis Frančišković rekao je da zajednički žele poručiti kako nije dobro da se Korana koristi za energetske potrebe. Eko-Pan organizirao je regatu na Korani u suradnji s *World Wildlife Fund* - WWF Adria s ciljem očuvanja Korane, ali i drugih karlovačkih rijeka. Zaštitno lice kampanje, glumica Zrinka Cvitešić, rekla je da kao umjetnica ne želi ni pokušati stručno objasniti zašto je štetno graditi hidrocentrale na Korani. "Samo želim da se Korana zaštiti", rekla je te dodala da je uz tu rijeku vezana jer je tu odrasla, a takvo djetinjstvo želi i drugoj djeci.

Petar Grašo apsolutni pobjednik 55. splitskoga festivala

Na predivnim splitskim Prokurativama održana je završna večer 55. splitskog festivala. Najizvođenija pjesma s prošlogodišnjega festivala je "Uvik isti" Petra Graše dok su slušatelji HRT-a odlučili kako je ovogodišnja najbolja pjesma ona klape Rišpet. Najbolje stihove na festivalu imao je Hari Rončević, a najbolju interpretaciju Damir Kedžo s pjesmom "Tebi sve sam oprostio". Najbolja pjesma festivala prema odluci novinara je Grašina "Moje zlato". Brončani val stručnoga suda dobila je pjesma "Jednu za ljubav" i Danijela Martinović, srebrni su dobili Tedi Spalato, Tomislav Bralić i klapa Intrade, a prvo mjesto prema odluci struke dobio je Petar Grašo. Ovogodišnji festival posjetilo je jako puno ljudi iz društvenoga života. Uz ostale, na Prokurativama je bio bivši predsjednik Ivo Josipović, splitski gradonačelnik Ivo Baldasar, direktorica Turističke zajednice Grada Splita Alijana Vukšić, Tonči Huljić, Zrinko Tutić...

Split dobio policijsku ophodnju na biciklima

Na splitskim ulicama odnedavno patroliraju trojica policajaca na biciklima koje su im darovali grad Split i Turistička zajednica kao dio pilot-projekta biciklističke ophodnje tijekom turističke sezone. Taj model već se provodi u nekim policijskim postajama u Hrvatskoj, a svrha mu je bolja pokrivenost područja, ponajprije pješačkih zona. U policiji ističu da policijski službenici imaju letke tiskane na 11 jezika namijenjene stranim turistima, sa savjetima o mjerama prevencije i samozaštitnom ponašanju. Projekt biciklističke ophodnje u Gradu Splitu trebao bi osigurati veću nazočnost policijskih službenika i njihovu dostupnost građanima Splita te domaćim i stranim turistima kojih je na ovom području iz godine u godinu sve više, posebno u ljetnim mjesecima.

Preimenovanje Tehničkoga muzeja u Zagrebu u Tehnički muzej "Nikola Tesla"

Kako bi se afirmiralo djelo velikana svjetske znanosti Nikole Tesle koji je svoj životni put započeo u Hrvatskoj, a svojim izumima zadužio cijeli svijet, Tehnički muzej u Zagrebu promijenio je ime u Tehnički muzej "Nikola Tesla". Ravnateljica Muzeja Markita Franulić rekla je kako je inicijativu za promjenom imena prije godinu dana dao zagrebački gradonačelnik Milan Bandić. Podsjetila je na mnogobrojne aktivnosti kojima Tehnički muzej slavi djelo Nikole Tesle, od toga da je još na otvorenju prije šezdesetak godina velika pozornost dana tome slavnom izumitelju do svakodnevnih prezentacija u Demonstracijskome kabinetu koji nosi njegovo ime i manifestacije Dani Nikole Tesle. Tehnički muzej imao je tijekom prošle godine više od 152.000 posjetitelja čiji broj svake godine raste, kao i broj programa, suradnji i radionica, a u prvih šest mjeseci ove godine muzej je već posjetilo 110.000 ljudi, istaknula je.

"Diogeneš" otvorio 30. zagrebačko histrionsko ljeto

Podizanjem zastave Zagrebačkoga histrionskog ljeta, što su zajednički učinili zagrebački gradonačelnik Milan Bandić i 'prvi' Histrion Zlatko Vitez, počelo je na tradicionalnome mjestu - Opatovini - 30. izdanje te kazališne priredbe Glumačke družine Histrion koja je za mnogobrojnu publiku u godini svoje obljetnice za početak odabrala komediju 'Diogeneš' Tituša Brezovačkoga. Redatelj predstave je umjetnički i organizacijski ravnatelj Histriona Zlatko Vitez, a na kratkoj svečanosti prije premijere komedije zagrebački gradonačelnik predao mu je Nagradu grada Zagreba koju je za 2015. godinu dobila upravo Glumačka družina Histrion. Popularni Histrioni, naime, ove godine slave i svoj 40. rođendan što je, istaknuo je gradonačelnik Bandić, još jedan razlog da ih se nagradi velikim pljeskom iako, primijetio je, često baš i nije lako pljeskati onima koji su bolji od nas.

Pajde iz Švicarske zasjele na svjetski tron

Organizator turnira je Hrvatski nogometni savez i Grad Zagreb u koji je ovom prigodom pristiglo iz dijaspore oko 800 ljubitelja nogometa hrvatskih korijena iz deset zemalja – što igrača, što članova njihovih obitelji i prijatelja

Pobjednički pehar uručili su Milan Bandić i Stjepan Merkaš

i Croatia Malmö. Organizator turnira je Hrvatski nogometni savez i Grad Zagreb u koji je ovom prigodom pristiglo iz dijaspore oko 800 ljubitelja nogometa hrvatskih korijena iz deset zemalja – što igrača, što članova njihovih obitelji i prijatelja.

Za razmjenu sportaša između domovine i iseljeničtva najzaslužniji je zagrebački sportski djelatnik široke erudicije Ante Pavlović, koji gotovo pola stoljeća priređuje razne sportske susrete iseljenika i domovinskih sportaša, a inicijator je i ovoga trogodišnjega nogometnog spektakla.

ANTE PAVLOVIĆ - NAJZASLUŽNIJI

Iseljenički sportski pokret u prošlom stoljeću na sjevernoameričkome kontinentu najponosniji je na rezultate *Toronto Metros - Croatije* iz Toronta čiji su nogometni uspjesi na početku 21. stoljeća prepoznati od struke i uvršteni u Kuću slavnih kanadskoga nogometa 5. lipnja 2010. Svečani naslov "Team of Distinction" primio je u nazočnosti nogometaša ondašnji predsjednik kluba Šoltanin Dušan Bezić, istaknuti kanadski poduzetnik i aktivist – koji je unatoč visokoj životnoj dobi stigao u Zagreb u pratnji unuka Dana i u društvu s Antom Pavlovićem pratio prvu utakmicu Croatia Toronto - Sydney United 58 na stadionu Dragovoljca.

Turnir je pratio gospodarstvenik i sportski aktivist Josip Joe Pavičić iz Kanade, aktualni predsjednik kluba Toronto Croatia. Otkad je Joe Pavičić postao predsjednik, prije deset godina, kao ugledni poduzetnik, ljubitelj sporta i domoljub obećao je nogometašima i hrvatskim Kanadanima da će čuvati stečeni ugled kluba uz ponos na njegovu sport-

Svečanost otvaranja nogometnog prvenstva

Tekst: Uredništvo

Foto: Kristijan Perković; Hina

Pod visokim pokroviteljstvom predsjednice RH Kolinde Grabar Kitarović u nedjelju, 28. lipnja, svečano je započelo 3. svjetsko nogometno natjecanje klubova koje su utemeljili Hrvati izvan domovine i pripadnici hrvatskih nacionalnih manjina iz zemalja srednje i jugoistočne Europe. Jedinstveno sportsko prvenstvo nogometnih klubova iz dijaspore svečano je otvoreno na stadionu Hrvatskoga dragovoljca u Zagrebu

u nazočnosti mnogobrojnih nogometaša iz iseljeničtva i domovine te uglednika iz javnoga života Hrvatske i glavnoga grada Zagreba, među kojima su bili predsjedničin izaslanik i tehnički direktor Hrvatskoga nogometnog saveza (HNS) Romeo Jozak te zagrebački gradonačelnik Milan Bandić i predsjednik HNS-a Davor Šuker.

Na ovogodišnjem prvenstvu natjecali su se sljedeći klubovi i selekcije: Croatia Toronto, Croatia Villefranche (Francuska), reprezentacija Vojvođanskih Hrvata, Sydney United 58, Canberra, Croatia Stuttgart, Pajde Möhlin (Švicarska)

sku povijest koju su stvarali hrvatski nogometaši proteklih 50 godina u kanadskoj profesionalnoj ligi.

VOJVOĐANSKI HRVATI - DRUGI

U finalnoj utakmici na 3. svjetskom prvenstvu hrvatskih klubova izvan domovine Pajde su u subotu, 4. srpnja, na stadionu u Sesvetama pobijedile momčad Vojvođanskih Hrvata rezultatom 4 - 0 (2 - 0). Hrvati iz Švicarske u svemu su dominirali, igrački na terenu i efikasnošću. Najbolji pojedinac utakmice bio je Igor Prijić koji je i najbolji strijelac prvenstva s postignutih osam zgoditaka. U finalnoj utakmici Igor Prijić nastavio je prosjek zabijanja dva gola po utakmici. Dva zgoditka za Pajde postigao je još Denis Beširević. Momčad Pajda tako se prvi put upisala kao osvajač svjetskog prvenstva. Do sada je titulu najboljega dva puta osvajala momčad Croatije Toronto koja je, u utakmici za treće mjesto, uvjerljivo s 3 : 0 pobijedila momčad Canberre. Na poluvremenu Hrvati iz Kanade vodili su s 2 : 0. Treba istaknuti kako je hrvatska momčad iz Kanade dominirala tijekom čitave utakmice. Predsjednik Croatije Toronto Josip Joe Pavičić žalio

Foto: Zoran Šupar

Srebrne medalje za drugoplasirane vojvođanske Hrvate

Bandić: 'Zagreb je dom svih Hrvata'

Zagrebački gradonačelnik Milan Bandić ugostio je na Bundeku sudionike natjecanja. Naglasio je važnost veze između iseljene Hrvatske i domovine: "Zagreb je dom svih Hrvata, glavni grad svih naših ljudi kojima su vrata širom otvorena. Veze između Hrvata dijaspore i onih u domovini trebaju se njegovati, nit koja nas veže ne smije se prekidati." Dobrodošlicu je, u ime organizatora, poželio i Izvršni dopredsjednik HNS-a Damiir Vrbano, a u ime sudionika na prijemu i gostoljubivosti zahvalio se Josip Pavičić, predsjednik Croatije iz Toronta: "Hrvatski nogometni klubovi, Croatije diljem svijeta, godinama su bili nositelji hrvatskog imena i iskaz težnji hrvatskog čovjeka u dijaspori. Oni su desetljećima bili ambasadori hrvatske domovine, ali i hrvatskog naroda, okupljali su i okupljaju hrvatsku mladež održavajući tradiciju i ljubav prema domovini."

je da njegova momčad u dvije prethodne utakmice nije igrala tako efikasno. S druge strane, australski Hrvati koje je u Zagrebu pratila njihova nogometna legenda Josip Šimunić, rođen u Canberri, nisu uspjeli napraviti iznenađenje i po-

bijediti Croatiju. Zanimljivo je kako je ovo treća uzastopna pobjeda Croatije Toronto protiv Canberre u završnici svjetskih prvenstava hrvatskih klubova izvan domovine. Isti protivnici sastajali su se u finalu prvih dvaju svjetskih prvenstava na kojima je oba puta pobjeđivala najtrofejnija hrvatska momčad s američkoga kontinenta. Pobjedniku turnira uručen je veliki prijelazni pehar. Također su uručeni pehari za prva tri mjesta. Pehar za najboljega igrača osvojio je Marko Zeleznika iz pobjedničke momčadi Pajda. Igor Prijić je, kao što smo napisali, najbolji strijelac prvenstva, dok je najbolji vratar Štefan Lebović iz Vojvođanskih Hrvata. Pobjedničke pehare te zlatne, srebrne i brončane medalje najboljima su uručili gradonačelnik Zagreba Milan Bandić, član IO HNS-a Stjepan Merkaš, povjerenik za hrvatski iseljenički nogomet Pero Šarić te djelatnici HNS-a i bivši poznati igrači Ante Plazibat, Željko Stinčić (uručio je pokal za najboljega vratara), Vatroslav Mihačić (uručio pehar za najboljega strijelca) i Martin Novoselac (uručio pehar najboljem igraču). ■

Hrvatski nogometaši iz Australije

ENG In late June Zagreb played host to the 3rd Croatian World Football Club Championships, pooling soccer clubs active in the Croatian emigrant communities and in the Croatian minority communities in Central and Southeast Europe. The event cup went to the Pajda Club of Switzerland's Möhlin.

HEZONJA JE 15. HRVAT U NBA LIGI

Mario Hezonja, 15. po redu Hrvat u NBA ligi, predstavio se na konferenciji za medije u Orlandu u društvu izbora druge runde Tylera Harveya. Na pitanja je odgovarao na vrlo dobrom engleskom, ali i na dobrom španjolskom. Počelo je odbrojanje do dana kada će 20-godišnji Hezonja, jedan od najtalentiranijih europskih košarkaša, odigrati u dresu s brojem 23 prvu utakmicu za Orlando Magic, klub koji ga je nedavno izabrao 5. na NBA draftu. Novinare je na konferenciji zanimalo je li Hezonji ovo prvi posjet SAD-u, kakvi su mu prvi dojmovi i je li zaista u seniorsku momčad Dubrovnik upao kao 11-godišnjak...

"Ovo je potpuno drukčiji svijet, u pozitivnom smislu, naravno. To je kao biti na nebu... Ovdje je sve drukčije, ali brzo ću se na to naviknuti. Raspitao sam se o gradu u ova dva dana sve što me zanimalo i jedva čekam da ga bolje upoznam", rekao je uz ostalo 202 cm visoki Hezonja od kojeg čelni ljudi kluba puno očekuju u budućnosti.

MLADI KOŠARKAŠI ZAMALO POBIJEDILI AMERIKANCE U FINALU SP-a

Hrvatska reprezentacija do 19 godina osvojila je srebro na Svjetskom prvenstvu u Grčkoj. Nakon produžetka Amerikanci su slavili rezultatom 79 : 71. Hrvatska je nakon produžetka (67 : 67) stigla do svjetskog srebra. Umor je učinio svoje i izabranici Ante Nazora poraženi su u finalu Svjetskog prvenstva 79 : 71. "No, veseli ono što smo vidjeli na terenu – fenomenalnu Hrvatsku! Pokazali smo da se možemo nositi s Amerikancima i ovo je rezultat koji treba pamtiti", rekao je Nazor i nastavio: "Nekako je osjećaj – ne kao da smo osvojili srebro, nego kao da smo izgubili zlato. Miliimetar nas je dijelio od toga. Čestitam Amerikancima! Imali su više koncentracije kada je trebalo. Došli smo u produžetka gdje su oni dominirali i samouvjereno pobijedili. Čestitam i svojim momcima, ne samo na ovoj utakmici nego na cijelom turniru."

RUKOMETAŠI NA PIJESKU OBRANILI EUROPSKO ZLATO

Hrvatska muška seniorska reprezentacija u rukometu na pijesku obranila je naslov europskih prvaka i osvojila četvrto uzastopno europsko zlato. U finalu Europskog prvenstva održanog u Lloret de Maru naši rukometaši bili su bolji od domaćina Španjolske s 10 : 8 nakon raspucavanja potvrdivši da su jedna od najjačih momčadi na pijesku. Tijesno je bilo u prvome setu koji je Hrvatska izgubila rezultatom 15 : 17, no u drugom poluvremenu pokazali su dominaciju i završili ga s 32 : 23 u svoju korist. U raspucavanju je bolja bila Hrvatska nakon što je Igor Totić obranio loptu Juana Vazqueza Diza, a Ivan Dumenčić pogodio je zatim za pobjedu i novu zlatnu medalju.

Bio je ovo peti uzastopni finale muške reprezentacije, a nakon zlata iz Norveške 2009., Hrvatske 2011. i Danske 2013. palo je i četvrto zlatno odličje. Seniori su na prvenstvu upisali samo jedan poraz i to od Srbije u glavnoj fazi natjecanja kada su izgubili u raspucavanju.

WIMBLEDON: ČILIĆ DO ČETVRTFINALA, KARLOVIĆ DO OSMINE FINALA

Hrvatski tenisač Marin Čilić nije se uspio plasirati u polufinale Wimbledona nakon što je u četvrtfinalu izgubio od prvoga tenisača svijeta Srbina Novaka Đokovića 4 - 6, 4 - 6, 4 - 6. Bio je to njihov 13. međusobni susret i trinaesta pobjeda srpskoga tenisača. Bila je to ujedno i repriza prošlogodišnjega Wimbledona kada su Čilić i Đoković također igrali u četvrtfinalu. Đoković je lani pobijedio 3 - 2, a ovoga puta bio je još uvjerljiviji i za 110 minuta slavio je 3 - 0. Đoković sada u setovima protiv Čilića vodi 31 - 5. Devet puta je pobijedio Čilića na betonu, dva puta na zemlji, a sada i drugi put na travi.

Ivo Karlović ni u šestom pokušaju nije uspio svladati Andyja Murraya. Škot je nad našim tenisačem u osmini finala Wimbledona slavio 7 - 6 (9 - 7), 6 - 4, 5 - 7, 6 - 4 za tri sata i tri minute igre. Tako Karlović nije uspio ponoviti svoj najbolji rezultat u All England Clubu iz 2009. godine kada je došao do četvrtfinala, no ipak je napravio značajan iskorak u odnosu na prošlu godinu kada je ispao u prvome kolu.

BRAĆA SINKOVIĆ POBJEDOM OSVOJILA SVJETSKI KUP

Na posljednjoj ovogodišnjoj regati veslačkoga Svjetskog kupa u Luzernu 12. srpnja braća Martin i Valent Sinković osvojila su prvo mjesto u A finalu dvojaca na pariće. Braća Sinković, svjetski prvaci u dvojcu na pariće, već su na startu pokazali suparnicima tko su glavni u ovoj disciplini, a njihov čamac jurio je stazom kao gliser. Do polovice staze imali su tri sekunde prednosti u odnosu na najveće konkurente, Nijemce Marcela Hackera i Stephana Kruegera. Do kraja utrke lakoćom su održavali prednost i na kraju su pobijedili s nešto više od dvije sekunde boljim vremenom. Ovim trijumfom braća Sinković osigurala su ukupnu pobjedu u Svjetskom kupu za ovu godinu u dvojcu na pariće.

MAKSIMIR: KONAČNO DERBI PRED PUNIM STADIONOM

U dvoboju 1. kola Prve HNL, najvećem hrvatskom derbiju, Dinamo i Hajduk su pred 25.000 gledatelja na stadionu Maksimir odigrali 1 - 1 (1 - 1). U sjajnoj atmosferi Hajduk je poveo, Dinamo je uspio izjednačiti, ali ne i pobijediti Hajdukovu mladost koja se sjajno nosila s iskusnijim i kvalitetnijim suparnikom. Pogodak za goste zabio je Mijo Caktaš u 8. minuti, a izjednačio je El Arbi Hillel Soudani u 37. minuti. Nova sezona Prve HNL nije mogla početi na ljepši način. Najveći derbi hrvatskoga nogometa izazvao je navijačku euforiju kakva već godinama nije viđena u Zagrebu. Za ogled na stadionu Maksimiru vladao je nezapamćeni interes zbog čega je vodstvo Dinama nakon što su rasprodani planirani kapaciteti stadiona, otvorilo i tribinu sjever gore. Nakon što su braća Zdravko i Zoran Mamić završila u pritvoru zbog sumnji u milijunske malverzacije, Bad Blue Boysi vratili su se nakon više od pet godina na Maksimir, a derbi je izazvao i veliki odaziv Torcide. Dio navijača, sasvim sigurno, stigao je na utakmicu bez obzira na situaciju vezanu uz braću Mamić, željan dobrog nogometa i prave atmosfere.

ŽELITE LI OTKRITI NOVE OBITELJSKE PRIČE?

HRVATSKA. USPOMENA KOJA OSTAJE.

PHOTO BY IGOR ZIROJEVIĆ

Porer **#LoveCroatia**

Hrvatska turistička zajednica

www.hrvatska.hr